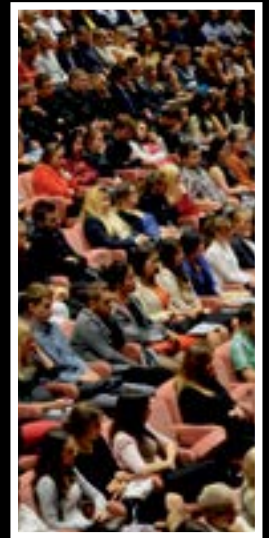

NA PULZE

Časopis Prešovskej univerzity v Prešove

Ročník IX, číslo 3, november 2016

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA OTVORILA ĎALŠÍ AKADEMICKÝ ROK!

Univerzitné podujatie, ktoré oficiálne otvára každý akademický rok je aj na Prešovskej univerzite tradíciou. Každoročne sa ho zúčastňujú významní štátni predstavitelia, zástupcovia cirkví, predstavitelia miest aj významné osobnosti akademického života Prešovskej univerzity, ale i iných slovenských či zahraničných univerzít. Tohtoročného slávnostného otvorenia akademického roka, ktoré sa konalo 20. septembra v Divadle Jonáša Záborského v Prešove sa zúčastnilo vyše 500 hostí zo Slovenska, Čiech, Poľska i Ukrajiny.

Hostí v sále privítal rektor univerzity

Po odznení úvodných fanfár a privítaní pozvaných hostí sa slávnostnému zhromaždeniu prihovril rektor Prešovskej univerzity v Prešove, prof. Peter Kónya. „Stojíme na prahu nového akademického roka, čo nás opäť istým spôsobom núti, aby sme sa pozreli za seba, do nedávnej i staršej minulosti, skonfrontovali výsledky svojej práce i snáh, predstavy a očakávania s realitou a jej výzvami.“ Prof. Kónya poznamenal i fakt, že univerzita vstupuje už do dvadsiateho akademického roka. V závere svojho príhovoru sa rektor univerzity zvlášť prihovril novým študentom, ktorých čaká v nasledujúcom období objavovanie univerzitného života. „Sloganom našej univerzity je veta Quamvis Eruditio, teda Viac ako vzdelanie. Vedenie univerzity chce a urobí patričné kroky na to, aby tieto slová naplnilo konkrétnym obsahom, prinášajúcim pridanú hodnotu Vášmu štúdiu.“, dodal prof. Kónya. Rektor univerzity považuje za jedno z meradiel jej kvality i úspešnosť absolventov. Práve za reprezentáciu univerzity a mimoriadne úspešné študijné výsledky ocenil prof. Kónya deviatich študentov. Cenu rektora za významný prínos vo vede udelil rektor i dvadsiatim trom tvorivým zamestnancom Prešovskej univerzity v Prešove. K slávnostnému zhromaždeniu sa okrem rektora univerzity prof. Petra Kónyu, prihovrila i primátorka mesta Prešov, Ing. Andrea Turčanová, štátny tajomník Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR Mgr. Peter Krajňák a za zahraničných hostí sa prihovril prof. Jan B. Lašek, prorektor Karlovej univerzity v Prahe.

NA PULZE – Ročník IX, číslo 3, november 2016 – Periodicita vydávania: štyrikrát ročne

Evidenčné číslo: EV 2836/08, ISSN 1337-9208 (tlačené vydanie), ISSN 1339-3448 (online vydanie)

Vydavateľ: Prešovská univerzita v Prešove, Ul. 17. novembra 15 – IČO 17 070 775 – **email:** redakcia@unipo.sk

Redakcia: Andrea Čajová (šéfredaktorka) – Ing. Peter Halčko (zástupca šéfredaktorky)

Redakčná rada: prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., doc. Ing. Ladislav Suhányi, PhD., PhDr. Miron Pukan, PhD. ThLic. Emília Halagová, PhD., PhDr. Branislav Frk, PhD., Mgr. Richard Fedorko, PhD., Mgr. Radoslav Rusňák, PhD., PhDr. ThDr. Maroš Šip, PhD., Mgr. Lenka Tlučáková, PhD., PhDr. Iveta Ondriová, PhD., RNDr. František Franko, PhD., Mgr. Veronika Drábová

Obálka a sadzba: Marek Sedlák

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov, s.r.o.

Príspevky prešli jazykovou a redakčnou úpravou. Za obsah príspevkov redakcia nezodpovedá.

Univerzitný časopis NA PULZE je pokračovaním časopisu akademickej obce Prešovskej univerzity v Prešove.

Honorete Iudice Primarie Civitatis, Excelentiae Domini Consules, Excelentiae Illustri Domini Archiepiscopi et Episcopi, Domini et Dominae Ablegati, Rectores Magnifici, Decani Spectabiles, Honorabiles, Profesores, Docentes et Doctores Universitatis Nostrae, Studiosi Cari, Grati Amici et Hospites Almae Matris Nostrae!

Vážená pani primátorka, Excelencie páni generálni a honorárni konzuli, Excelencie vážení páni arcibiskupi, biskupi a zástupcovia cirkví, Vážení páni a panie poslanci a poslankyne, Magnificencie rektori, Spektability dekani, Honorability, Vážení zamestnanci univerzity, milí študenti, ctení priatelia a hostia našej Alma Mater,

dovoľte mi, aby som sa Vám v prvom rade všetkým poďakoval za to, že ste poctili svojou prítomnosťou našu akademickú slávnosť. No moje poďakovanie Vám, predstaviteľom verejnej a štátnej správy, cirkví a náboženských spoločností, zastupiteľských úradov, poslancom Národnej rady, vyššieho územného celku a mestského zastupiteľstva, rektorom, prorektorom a dekanom zahraničných a slovenských univerzít a predstaviteľom podnikateľskej sféry, patrí aj za priazeň a pomoc, ktorú našej univerzite dlhodobo prejavujete, Vám profesorom, docentom a ďalším pedagogickým i nepedagogickým zamestnancom univerzity za Vašu prácu, odvádzanú pre našu Alma Mater a Vám, milí študenti, že ako naši poslucháči šírite a po absolvovaní štúdia ďalej budete šíriť dobré meno našej univerzity.

Vážené kolegyně, vážení kolegovia, ctení hostia, milí študenti,

stojíme na prahu nového akademického roka, čo nás opäť istým spôsobom núti, aby sme sa pozreli za seba, do nedávnej i staršej minulosti, skonfrontovali výsledky svojej práce i snáh, predstavy a očakávania s realitou a jej výzvami. Okrem obvyklej rekapitulácie úspechov i nezdarov predchádzajúceho roka sa tak, aj pod tlakom rôznych módných a atraktívnych foriem

získavania vedomostí a kvalifikácie, vynárajú otázky o zmysle univerzitného vzdelávania, jeho úlohách či dokonca aktuálnosti

a vhodnosti v podmienkach modernej spoločnosti.

Mnohých z nás pri každodennom skloňovaní slova „univerzita“ iste napadne, že ide o inštitúciu s takmer tisícročnou minulosťou a najmä inštitúciu, ktorú možno zaradiť medzi to najúspešnejšie z dedičstva svojbytnej kresťanskej európskej civilizácie. Civilizácie, ktorej priamym pokračovaním je aj tá naša. Napriek častému a nesporne umelému zdôrazňovaniu antických grécko-rímskych koreňov európskej kultúry, táto vyrástla jednoznačne z domáceho vývinu a tradícií. Tých, ktoré sa utvárali doma na európskom kontinente v priebehu storočí stredoveku, ktorému dodnes neprácom mnohí dávajú prívlastok „temný“. Popri obrovskom množstve vecí a drobností našej každodennej reality nám dal stredovek aj nemálo veľkých vynálezov či pilierov našej civilizácie. Stačí spomenúť aspoň gotické katedrály, mestá, knihtlač a, samozrejme, univerzity. Univerzity tak vznikli v hlbokom stredoveku, keď nová európska spoločnosť vystupovala z hmly nepoznania ako produkt domáceho, vlastného európskeho vývoja kultúry v najširšom zmysle slova, pevne spojené s kresťanstvom i cirkevnými štruktúrami, zároveň však otvorené všetkým progresívnym myšlienkam a prúdom doby. Vynikla sa v nich osobitná štruktúra s pevnou hierarchiou a meritokratickým spôsobom riadenia. Pri nespochybniteľnom konzervativizme jej štruktúry a procesy však prísne strážili nespochybniteľne demokratické zásady a princípy. To všetko fungovalo a doteraz funguje v záujme jediného cieľa: zabezpečenia toho najkvalitnejšieho vzdelávania vo väzbe na vrcholný vedecký výskum. V tejto svojej podobe prešli univerzity dlhú cestu od 11. storočia zdanlivo nezávisle od všetkých prevratných udalostí doby a spoločenských zmien. V skutočnosti ich však všetky tie vonkajšie zásahy, ako reformácia, vojny, osvietenstvo, sekularizmus či diktatúry 20. storočia, ďalej formovali a ovplyvňovali pri zachovaní svojich základných úloh. Avšak aj

v tých najhorších spoločenských podmienkach iba málokedy a málokde došlo k ich zrušeniu či zavretiu. Skúsenosť takmer celého tisícročia ukázala, že jeden z najúspešnejších projektov stredoveku bol a dodnes je najlepším spôsobom pre zabezpečenie prípravy najkvalifikovanejšej časti novej generácie a ďalšieho napredovania vedeckého poznania.

Základnými úlohami univerzity v minulosti boli a aj v súčasnosti ostávajú výučba, výskum a vzdelávanie. Tieto tri úlohy v jednote, vzájomnom ovplyvňovaní a doplnení, sú schopné plniť iba univerzity. Iba univerzita poskytuje takú mieru slobody bádania, ktorá nezväzuje vedcom ruky pri hľadaní nových poznatkov a postupov bez ohľadu na záujmy kapitálu či ideológií. Zároveň len na univerzitnej pôde je mysliteľné bezprostredné odovzdávanie výsledkov slobodného bádania priamo študentom a takisto iba toto prostredie zároveň formuje ďalšie nové generácie budúcich bádateľov. Podobne žiadna forma organizácie vzdelávania nie je schopná nahradiť univerzitnú výučbu s jej síce archaickými, avšak dodnes neprekonanými prednáškami, cvičeniami, seminármi, diskusiami a kolokviami, v priamej väzbe na výskumné aktivity vyučujúcich. Spojením predchádzajúcich dvoch úloh môžu univerzity zabezpečovať tú tretiu, ktorou je vzdelávanie, resp. výchova. Vzdelávanie mladej generácie najkvalifikovanejších odborníkov je totiž komplexným procesom nielen odovzdávania a preberania vedomostí, zručností, návykov, postupov, no v rovnakej miere absorbovania prostredia, tradícií, spoločenských noriem, zvykov a konvencií, s účasťou na samotnom vedeckom bádani. Žiadne dištančné formy, e-learning či dnes módné MOOC nikdy nemôžu nahradiť pobyt študenta na univerzite, osobný kontakt s pedagógmi i výskumníkmi a, samozrejme, atmosféru tejto inštitúcie. Ostatne, aj naše skúsenosti z predchádzajúcich desaťročí ukázali, že vzdelávanie poskytované v detašovaných pracoviskách na „zelenej lúke“, sa nemôže v žiadnom prípade vyrovnáť štúdiu v „kamenných univerzitách“ s tradíciou rátanou na desaťročia alebo stáročia. Moderná doba, so svojimi problémami i špecifickými požiadavkami, stavia pred univerzity viaceré nové

výzvy a problémy. Jednou z nich je aj otázka riadenia univerzít, ktoré by mali byť ekonomicky rentabilné, samozrejme, pri zachovaní svojich hlavných úloh aj vnútornej štruktúry. Mnohí sa v súčasnosti prikláňajú k tzv. manažérskemu riadeniu univerzít, obvyklému na mnohých inštitúciách v anglosaskom svete. Manažérsky a ekonomistický prístup k univerzitnému vzdelávaniu však v konečnom dôsledku obmedzuje tak meritokratické a demokratické princípy vedenia univerzít, ako aj hlavné piliere slobodného bádania. Diktát trhu zákonite limituje vedcov v ich slobode a núti ich sústrediť sa na ekonomicky výhodné, avšak pre ich nie prioritné oblasti a témy. Výskumný a vzdelávací alebo výchovný proces tak potom zahlcujú rankingy, rebríčky a body, ktoré potláčajú akademickú diskusiu aj slobodné myslenie a nútia výskumníkov ku preferovaniu tém a problémov, ktoré možno nepredstavujú spoločenskú potrebu, sú však výhodné z ekonomického hľadiska. Iste, netreba príliš veľkú predstavivosť k tomu, aby sme našli paralely s dnes tak masívne preferovaným publikovaním karentovaných článkov. Druhou stranou tejto ekonomickej úspešnosti výskumu je vyvážanie kategórií zamestnancov podľa publikačnej úspešnosti a z toho vyplývajúce deformácie medziľudských vzťahov. Ďalším nebezpečenstvom tohto prístupu je prispôsobovanie ponuky študijných odborov, resp. programov požiadavkám trhu, čo môže spôsobiť výpadok niektorých, najmä humanitných štúdií. Na univerzitu nepatrí ani tržný zákazník vzťah, vlastný obchodnej sfére, ktorý evokuje najmä spolpatnené štúdium, keďže rozbieja tradičné vzťahy a hierarchiu medzi vyučujúcimi a študentmi, založenú na iných pilieroch, než sú peniaze. V neposlednom rade takýto prístup protirečí aj tradičnému a napriek masifikácii stále aktuálnemu elitárskemu princípu na univerzitách. Manažérsky prístup tak (v rôznych chápaniach) rozkladá tradičné aj prenesené chápanie stredovekej **universitas professorum et studiosorum**.

Rovnako ako v celej Európe, aj u nás sú v súčasnom období univerzity konfrontované s novými skutočnosťami a musia sa s nimi vyrovnávať. Pritom sú vystavené často neopodstatnenej palbe médií, preberajúcich rôzne neoverené, skreslené či z kontextu vytrhnuté fakty. Jednou z najväčších zmien, s ktorou sa slovenské univerzity v ostatných dvoch desaťročiach vyrovnávajú, je masifikácia vysokoškolského vzdelania. Tá je priamym dôsledkom potrieb praxe vyžadujúcej pre mnohé donedávna stredoškolské pozície prvý

stupeň vysokoškolského vzdelania, ako aj záväzkov vyplývajúcich z nášho členstva v Európskej únii. V konečnom dôsledku však, spolu s aplikáciou kreditového systému a trojstupňového vzdelávania, spôsobuje doteraz celú škálu problémov, pričom v neposlednom rade vyvoláva dojem stále klesajúcej úrovne uchádzačov o štúdium pri opomínaní ich permanentne sa zvyšujúceho počtu.

S otázkou masifikácie v nemalej miere súvisí často opakovaná skutočnosť či skôr mýtus o neúmerne vysokom počte vysokých škôl, resp. univerzít na Slovensku. Pri bližšej analýze stavu už len v susedných krajinách je však zrejmé, že tento počet v ničom nie je vyšší a je nevyhnutný pre zabezpečenie edukácie vyššieho podielu populácie. V skutočnosti kritici, argumentujúci neúmerne vysokým počtom univerzít, nevychádzajú z porovnania s väčšinou európskych krajín, ale zo stavu v čase ich štúdií pred niekoľkými desaťročiami. To však bolo v úplne inej spoločenskej i medzinárodnej situácii, keď namiesto 60% populácie študovalo na vysokých školách 10%. Azda európskym unikátom je dlhodobá kritika vysokých škôl zo strany najvyšších predstaviteľov exekutívy a, samozrejme, médií, a to bez akejkoľvek väzby na objem zdrojov, ktoré do vysokého školstva smerujú, a ich komparáciu hoci iba s krajinami V4. Iste, je minimálne naivné, no skôr zlomyselné, vyvolávať ilúziu, že pri financiách nedosahujúcich rozpočet jednej špičkovej západnej univerzity sa tým našim podarí umiestniť v prvej päťstovke šanghajskeho rebríčka. Iba logickým vyústením týchto skutočností je ďalšie slovenské špecifikum, a to obrovský odliv mladých ľudí študujúcich na (v skutočnosti o nič viac kvalitnejších) univerzitách v Českej republike, Maďarsku či inde v Európe. Pritom nikto z týchto aktívnych kritikov si neuvedomuje, že iba malé percento z týchto študentov sa vráti domov a Slovensko tak bezplatne poskytuje cudzine svoju mladú inteligenciu, ktorá tu o dve – tri desaťročia určite bude chýbať minimálne tak ako zdroje v rozpočtoch vysokých škôl. Nemalé starosti spôsobuje slovenským vysokým školám systém ich financovania s permanentne nestálymi a z roka na rok sa meniacimi kritériami. Už tradične najdiskutovanejšou je otázka mimoriadne silne dotovaných tzv. karentovaných publikácií, čo je osobitne nevýhodné práve pre humanitne a spoločenskovedne zamerané univerzity. Pritom v susedných krajinách je prax podstatne odlišná a niektoré si dokonca vytvorili pre tieto odbory vlastné národné databá-

zy. Pritom prechod celej bádateľskej komunity na publikovanie v karentovaných či ďalších indexovaných vedeckých časopisoch by znamenal úplný zánik zmysluplného humanitného a sociálno-vedného výskumu najmä vo vlastivedných disciplínach.

Vážené kolegyně, kolegovia, ctení hostia, milí študenti,

stojíme na začiatku nového, v poradí už dvadsiateho akademického roku Prešovskej univerzity v Prešove. Za nami je pritom prvý rok pôsobenia nového a vlni o takomto čase a na tomto mieste inaugurovaného vedenia univerzity a vedení šiestich z jej ôsmich fakúlt. V uplynulom roku dosiahla univerzita viaceré pozitívne výsledky vo vede, výskume, vzdelávaní, rozvoji a ďalších oblastiach svojho pôsobenia. Za všetky úspechy spomeniem iba niektoré. Predovšetkým sa úspešne zavŕšila komplexná akreditácia s potvrdením štatútu univerzity. Vďaka vedeckým tímom, najmä z FHPV, sa univerzite podarilo prvý raz v jej histórii získať patent, rovnako aj niekoľko nových šľachtiteľských osvedčení na liečivé rastliny a ako jediný na Slovensku aj grant z programu EÚ Horizont 2020 Maria Curie. V oblasti vzdelávania sa univerzite podarilo, aj napriek negatívne demografickému vývoju a spomínanému odlivu mladých ľudí na české vysoké školy, udržať si svoje postavenie v rámci krajiny a dokonca sa dostať na štvrtú priečku medzi slovenskými vysokými školami v počte študentov. Postupne sa nám darí prenikať na zahraničné trhy vzdelávania, najmä na susednú Ukrajinu, kde sme sa úspešne etablovali na viacerých prehliadkach a veľtrhoch a napriek obrovským vnútorným problémom, občianskej vojne i istej zdržanlivosti tamojšej stredoškolskej mládeže, počet našich ukrajinských študentov dynamicky rastie a v tomto roku presiahol číslo 300. Zlepšujeme sa v koeficiente nezamestnanosti absolventov, čo je zvlášť viditeľné najmä v porovnaní s mierou nezamestnanosti v regióne. Dôležitým indikátorom kvality vzdelávania na PU je jeho hodnotenie absolventmi, v ktorom sme zaujali 9. miesto spomedzi 35 slovenských vysokých škôl. V oblasti rozvoja sme zavŕšili stavbu novej budovy Fakulty manažmentu našej univerzity a pred ukončením je aj budova Unipolabu v rámci projektu výskumného centra Technicom. V priebehu letných mesiacov sa nám opäť podarilo zrekonštruovať časť ubytovacích kapacít na tzv. novom internáte. V duchu snahy o posilnenie marketingu univerzity došlo v uplynulom roku k reštrukturalizácii oddelenia vonkajších vzťahov

s posilnením marketingových aktivít doma i v zahraničí. V zahraničných vzťahoch posilnila univerzita svoje ukotvenie v stredoeurópskom priestore uzavretím ďalších dohôd o spolupráci s našimi partnermi v Českej republike, Maďarsku, Nemecku, Poľsku a na Ukrajine. Za všetky spomeniem podpísanie dohody s Karlovou univerzitou v Prahe. Významnou mierou sa na pozitívnom obraze univerzity vo vonkajšom prostredí podieľajú naše športové kluby a ich úspechy. Za všetky spomeniem aspoň etablovanie našich hokejistov v univerzitnej európskej hokejovej lige. Väčšiu pozornosť sa snaží vedenie venovať zamestnancom, pre ktorých poskytlo viac možností športových a oddychových aktivít a usiluje sa aspoň o ich morálne symbolické ocenenie. Univerzita by si iba ťažko dokázala plniť na zodpovedajúcej úrovni svoje úlohy a udržať postavenie bez spolupráce so svojimi partnermi z vonkajšieho prostredia. Chcem vyzdvihnúť menovite najmä spoluprácu s mestom Prešov a Prešovským samosprávnym krajom, najmä na spoločných projektoch, no takisto aj s mimovládnyimi organizáciami a podnikateľskou sférou.

Pochopiteľne, vymenované a mnohé ďalšie úspechy mohla naša univerzita dosiahnuť iba vďaka svojim pedagogickým, výskumným a ďalším zamestnancom, študentom a našim partnerom, ktorým sa na tomto mieste chcem za ich prácu v prospech univerzity ako celku úprimne a zo srdca poďakovať. Čaká nás nový, náročný akademický rok. Náročný tak z hľadiska vlastných úloh a problémov, ktoré budeme riešiť, ako aj nových podnetov a výziev zvonku, ktorým sa budeme musieť prispôbiť. Na poli výskumu budeme musieť vyvíjať ešte väčšiu tlak na etablovanie v medzinárodných grantových schémach a aspoň tam, kde je možné publikovanie v spomínaných karentovaných a iných indexovaných vedeckých časopisoch. V oblasti vzdelávania sa bude treba ešte viac sústrediť na zachovanie nášho postavenia pri klesajúcej demografickej krivke. Bude nevyhnutné upustiť od niektorých prežitých prístupov a prispôbiť niektoré aspekty štúdia potrebám doby. Tomu iste napomôže nový študijný poriadok, ktorý budeme implementovať práve v nasledujúcom roku. Mali by sme sa viac otvoriť zahraničným študentom a pri dominantnom postavení Ukrajiny sa orientovať aj na študentov z iných krajín. To všetko bude klásť vyššie nároky na celý súhrn vonkajších aktivít univerzity, najmä jej marketing. V oblasti rozvoja nás čakajú viaceré konkrétne úlohy. Po završení zámeny s mestom Prešov pristúpime k dlho

očakávanej rekonštrukcii prístupovej cesty do nášho areálu, realizujeme rekonštrukciu auly vo VŠA a ešte v jeseni završíme revitalizáciu univerziténeho parku. Po uvoľnení prislúbených finančných prostriedkov na úrovni vlády, sa bude môcť začať rekonštrukcia budovy tzv. starého internátu. Popri tom máme podaných a rozpracovaných viacero rozvojových projektov z fondov Európskej únie, o tých by som však rád hovoril až po ich pozitívnom posúdení.

Náročné úlohy, ktoré pred nami v tomto akademikom roku nesporne budú stáť, si budú vyžadovať od každého z nás zvýšené úsilie v záujme vyššieho a kvalitnejšieho výkonu vo vzdelávacej, vedecko-výskumnej, manažérskej a ďalších činnostiach. Budeme musieť aktivizovať svoje rezervy a opäť, ako už neraz v minulosti, siahnuť aj na dno svojich možností. Prítom nová doba s jej požiadavkami a výzvami núti hľadať nové cesty, opustiť staré stereotypy a zvyklosti. Už viackrát som zdôraznil našu ambíciu obhájiť súčasnú pozíciu na trhu vysokoškolského vzdelávania. Naše rezervy sú tak nielen v nachádzaní ciest pre úspešné podávanie najmä medzinárodných výskumných projektov alebo publikačné prenikanie do vedeckých časopisov evidovaných v prestížnych databázach, ale rovnako aj vo vzťahu pedagógov ku študentom. Je nutné si uvedomiť, že tri aj viac desaťročia staré prístupy a metódy, bazírovanie na istých teoretických poznatkoch a ďalšie súčasti pedagogického pôsobenia, v súčasnosti nie vždy vyhovujú nielen študentom, ale takisto základným úlohám univerzity. Opäť chcem zdôrazniť, že kvalita výučby sa nedá merať počtom neúspešných študentov. Práve naopak, úspešní absolventi, samozrejme, pri udržaní nespochybniteľnej úrovne vedenia, sú najlepším meradlom kvality vzdelávania. Namiesto neopodstatneného lamentovania nad stále sa znižujúcou kvalitou študentov je potrebné hľadať cesty a formy, ako počas štúdia túto kvalitu zvýšiť a dosiahnuť stanovené ciele. Majme na pamäti, že tisíce mladých ľudí si zvolilo ako miesto štúdia našu univerzitu. Iste nie s vidinou ľahkého získania diplomu, ale preto, lebo veria, že u nás dostanú to najlepšie vzdelanie v odboroch, ktoré si vybrali. Na záver by som sa chcel prihovoriť menovite Vám, milí študenti prvého ročníka. Prešovskú univerzitu ste si zvolilo ako miesto, kde chcete nielen získať vysokoškolský diplom, ale zároveň stráviť nasledujúce tri, resp. päť alebo aj viac rokov. Vybrali ste si univerzitu, ktorá má za sebou tristošesťdesiatročnú tradíciu, ponúka širokú škálu študijných programov

vo všetkých troch stupňoch štúdia a nespochybniteľne patrí medzi univerzitné vysoké školy. Zároveň je to univerzita situovaná v jednom z najkrajších miest našej krajiny. Rád by som vyjadril presvedčenie, že Vaše rozhodnutie bolo správne, a že ho nikdy neolútujete. Sloganom našej univerzity je veta **Quamvis Eruditio, tuda Viac ako vzdelanie**. Vedenie univerzity chce a urobí patričné kroky preto, aby tieto slová naplnilo konkrétnym obsahom prinášajúcim pridanú hodnotu Vášmu štúdiu. Okrem toho univerzita poskytuje mnohostranné možnosti pre športové a kultúrne aktivity. Komplex športovísk, spravovaných Fakultou športu PU, vrátane krytej plavárne, telocvični či štadiónov, bude iste pre mnohých z vás miestom trávenia voľného času. Niektorí sa iste zarádajú aj do univerzitných športových klubov. Priestor pre kultúrne aktivity študentov už tradične vytvárajú umelecké súbory ako Torysa, viaceré spevokoly, alebo študentské divadlo. Osobitný význam pre trávenie voľného času mali a majú festivaly, ako Akademický Prešov, Unipofest a iné. Ďalšie možnosti pre záujmovú činnosť a relaxáciu poskytuje mesto Prešov so svojimi kultúrnymi, športovými i reštauračnými zariadeniami. Mnohí z Vás sa budú iste venovať aj študentskej vedeckej odbornej činnosti a využívať prítomnú modernú výskumnú infraštruktúru univerzity, najmä jej centier excelentnosti a výskumných parkov. Ako tu už odznelo, vedenie univerzity má ambíciu zlepšiť podmienky štúdia popri skvalitnení ubytovacích možností, aj postupným presadzovaním nového vzťahu k študentom. Spomeniem aspoň pravidelné stretnutia rektora so zástupcami študentov. Verím, že využijete pestrú škálu možností, ktoré Vám ponúka štúdium v Prešove. Rád by som vyslovil presvedčenie, že aj počas študijných pobytov na iných univerzitách a najmä po úspešnom ukončení štúdia, sa budete hlásiť k našej univerzite a šíriť jej pozitívny obraz. Opäť tu použijem slová jednej z najvýznamnejších vedeckých osobností Prešova, polyhistora Jána Mateja Korabinského: **Turpe est ignorare ea, quae contigere domi**. Úplne nakoniec, mi, prosím, dovoľte, aby som na prahu nového akademického roku študentom zaželel príjemné a nezabudnuteľné roky univerzitných štúdií s výbornými študijnými výsledkami, zamestnancom veľa pracovných úspechov a všetkým prítomným pevné zdravie, splnenie túžob a očakávaní.

A našej Alma Mater už tradične želim: **Vivat, crescat et floreat!**

DOCTOR HONORIS CAUSA PROF. BARNA MEZEY, DSc.

Vedecká rada Prešovskej univerzity v Prešove na svojom zasadnutí dňa 18. apríla prerokovala a schválila návrh Prešovskej univerzity, o udelení čestného titulu Doctor honoris causa v odbore história **prof. Dr. Barna Mezeymu, DSc.**, profesorovi dejín štátu a práva, dejín výkonu trestu, doktorovi Maďarskej Akadémie Vied, rektorovi Univerzity Eötvösa Loránda Budapest. K slávnostnému udeleniu došlo 20. októbra v Evanjelickom kolégiu v Prešove.

Od roku 1993 bol **Prof. Dr. Barna Mezey, DSc. vedúci Katedry - maďarských dejín štátu a práva.**

V rokoch 1996–2000 vykonával funkciu **prodekana pre vedu** Fakulty štátu a práva Univerzity Eötvösa Loránda. V rokoch 2000–2008 bol **dekanom** Fakulty štátu a práva Univerzity Eötvösa Loránda. A od roku 2000 je **rektorom** Univerzity Eötvösa Loránda.

Profesor Mezey patrí k osobnostiam, ktoré sa výrazným spôsobom, svojou odbornou erudíciou, manažérskymi

schopnosťami, vynikajúcou medzinárodnou reputáciou zapísali k popredným osobnostiam v európskom vedeckom priestore.

Prof. Mezey študoval právo a tento fundament rozšíril aj o štúdium z oblasti sociologických štúdií. Jeho odborné a vedecké ambície sú úzko poprepájané priekopníckou prácou v oblasti väznenstva, výkonu trestu. Významnou oblasťou jeho vedeckej aktivity je výskum právneho systému v Uhorsku v ranom novoveku, najmä v období povstania Františka II. Rákóciho.

Dôležitá je aj jeho pedagogická činnosť, vedenie doktorandov, organizácia mnohých zaujímavých vedeckých konferencií na medzinárodnej platforme. Prof. Dr. Barna Mezey, DSc je aktívnym účastníkom vedeckých podujatí organizovaných Prešovskou univerzitou v Prešove, publikuje a kooperuje výskumné aktivity medzi našimi univerzitami.

Udelenie čestného titulu Dr.h.c. významného maďarského odborníka

právnej aj historickej vedy a univerzitného vzdelávania v Maďarsku, rektorovi Univerzity Eötvösa Loránda v Budapešti a priateľovi Slovenska a Prešovskej univerzity Prof. Dr. Barna Mezeymu, DSc. nebolo len ocenením jeho vynikajúcej a zásluhnej práce na poli univerzitného vzdelávania, výskumu a spoločenských akademických aktivít, ale aj impulzom ďalších vzájomných aktivít medzi našimi univerzitami.

K slávnostnému zhromaždeniu sa v svojom prejave prihovril i Prof. Dr. Barna Mezey, DSc.

Magnifice Domine Rector, Spectabiles, Honorabilis, Illustrissime!

Vážené dámy a páni, vážené profesorky a profesori, milí kolegovia!

Na otázku prieskumu vykonaného prostredníctvom Times Higher Education Rankings (rebríčka vyššieho vzdelávania), čo vlastne znamená univerzita vo svetovom meradle, odpovedal Philip Altbach, profesor na Boston College, nasledovne: „*Všetci to chcú, ale nikto nevie, čo to je a ako to uskutočniť.*“¹ Podľa akademickej výskumnej pracovníčky Ildikó Hrubos táto stručná veta veľmi presne vystihuje dilemy v oblasti vysokoškolského vzdelávania. Netýka sa totiž len otázky kvality, ale aj porovnateľnosti. Od čoho ale závisí zaradenie do kategórie ako «lepší» alebo «najlepší»? Na celom svete existujú rozličné rebríčky zamerané na vysoké školy, ale o tom, či odzrkadľujú skutočné výsledky a dôveryhodné poradia, sa intenzívne diskutuje. Ba čo viac: potom, čo sa nájde odpoveď na jednu otázku, navrhnu akademickí výskumní pracovníci zaoberať sa hneď ďalšou. Budú v budúcnosti ešte vôbec existovať univerzity v tradičnom zmysle slova, alebo ich

z trhu vytlačia rôzne nové druhy foriem vzdelávania?² Myslím si, že sa týmto otázkam oplatí venovať zopár slov. Po ôsmich rokoch toho, čo som bol dekanom a po siedmich rokoch môjho pôsobenia ako rektor si dovoľm tvrdiť, že som bol očitým svedkom väčšiny týchto procesov. Mal som to šťastie byť súčasťou veľkých zmien, počnúc eufóriou z mierovej revolúcie cez vstup do EÚ, až po pohnuté časy dnešnej doby. Myslím si, že je preto namieste, aby som ako rektor Univerzity Loránda Eötvösa, a tiež ako odborník, o týchto procesoch informoval. Mojou oblasťou výskumu je história väzenských systémov, ale moje skúsenosti nadobudnuté vo vedení univerzity ma dovedli aj do tejto špeciálnej sféry - do histórie oblasti vysokoškolského vzdelávania.

Situácia dnes

Vážené dámy a páni!

Časť vysokoškolských akademických výskumníkov vychádza z paradigmy, že na procesy, ktoré prebiehajú v oblasti vysokoškolského vzdelávania, možno nazerať ako na boj. Boj vo vysokoškolskej aréne by sa teda odohrával medzi tromi dôležitými aktérmi.³

¹ HRUBOS ILDIKÓ: A felsőoktatási intézmények misszióinak átalakulása, bővülése. In: *Intézményi menedzsment a felsőoktatásban 3.* (szerk. HRUBOS ILDIKÓ, LUDA SZILVIA, TÖRÖK IMRE.) Budapest, 2013. Felsőoktatási Gazdasági Szakemberek Egyesülete. 34.o.

² HALÁSZ GÁBOR: A felsőoktatás globális trendjei és szakpolitikai válságok az OECD országokban és az Európai Unióban. In: *Intézményi menedzsment a felsőoktatásban 3.* (szerk. HRUBOS ILDIKÓ, LUDA SZILVIA, TÖRÖK IMRE.) Budapest, 2013. Felsőoktatási Gazdasági Szakemberek Egyesülete. 28. o.

³ CLARK, BURTON R.: The higher education system. Academic organiza-

Jedným z nich je akademická oligarchia, ktorá má záujem na zachovaní tradičných vzorcov. Podľa znenia OECD môže byť ich stanovisko definované silnou prítomnosťou prvkov výskumu, financovaním hlavne z verejných peňažných prostriedkov, rovnováhou medzi výučbou a výskumom, ochranou národných hodnôt a zameraním sa na mladých ľudí⁴. Univerzitná veda si vyžaduje nezávislosť, duchovnú slobodu a prirodzene, aj financovanie svojich výskumov. Druhým aktérom je štátna byrokracia, ktorá si ako inštitúcia nesúca zodpovednosť aj za presadzovanie štátnej stratégie nárokuje na právo zasahovať aj do vysokého školstva. Táto snaha bola v histórii oblasti vysokoškolského vzdelávania prítomná už odjakživa, ale ešte viac zosilnela vplyvom finančnej a hospodárskej krízy v roku 2008. Neustály finančný tlak na štátny rozpočet a silnejúca potreba financovania kvôli pribúdajúcim možnostiam masovej výučby vytvorili napätie, ktoré sa v štátoch aktívne čoraz viac a viac. Dokonca sa naskytla otázka, či má aj naďalej pretrvávajúť názor, že je oblasť vysokoškolského vzdelávania verejným majetkom, a či by ho tak mal mať na zodpovednosti štát⁵.

Tretím aktérom je trh, ktorý od univerzít na základe svojich požiadaviek vyžaduje výsledky ich výskumov a odborne kvalifikované mladé pracovné sily. Očakáva okamžité, v praxi aplikovateľné odborné vedomosti a «efektívne» podriadenie sa ekonomickým cieľom. Jeho predstavitelia tvrdia, že štátom prerozdeľované finančné zdroje pochádzajú napokon aj tak z ekonomiky. Efektívne využívanie verejných peňažných zdrojov investovaných do oblasti vysokoškolského vzdelávania preto považujú za svoju povinnosť a oprávnenie. Za meradlo efektívnosti pritom v prvom rade považujú čo najbezchybnejšiu službu pracovnému trhu v priemysle a v oblasti obchodu, ako aj to, že sa akceptuje nadvláda hospodárstva s vedomosťami a prvotné postavenie odvetví, ktoré si vedomosťami vyžadujú najviac.

Vďaka neustálemu boju systém podlieha zmenám, čo sa manifestuje na neprestajných zvratoch v pomere síl. V posledných rokoch tento boj zosilnel, ale veľa sa rozhodlo aj prostredníctvom pevného zväzku medzi zástupcami štátu a trhu. Príznačnou pre oblasť vysokoškolského vzdelávania dnešných dní je aj kvôli známym tendenciám v hospodárstve skutočnosť, že štát a trh spolupracujú užšie ako predtým. To núti akademické oblasti k ústupu a k prispôbeniu ich tradičných hodnôt. Porovnaním medzi štátom a trhom sa zdá, že tradičná, spravodlivosť hľadajúca vedeckosť sa v mnohých oblastiach podriadila praktickej využiteľnosti. To je, ako treba podotknúť, globálny jav.

(Sila zmien)

Vážené dámy a páni!

Oblasť vysokoškolského vzdelávania (predovšetkým v Európe) sa v 20. storočí musela podriadiť dvom mimoriadne významným zmenám.

Jedna z nich bola spôsobená druhou svetovou vojnou a priniesla európskym univerzitám jednoznačnú stratu ich pozície. Väčšina európskych univerzít po vojne stratila svoju konkurencieschopnosť. V dôsledku toho upadla infraštruktúra, a vedci sa tak stali buď obeťami vojny, prípadne masovo emigrovali cez oceán. Univerzity v Amerike si posilnili ekonomicky aj vedecky, čo ovplyvnilo

tion in cross-national perspective. Berkeley and Los Angeles, 1983. University of California Press.

⁴ HALÁSZ 2013, 28. o.

⁵ HRUBOS ILDIKÓ: Az európai felsőoktatási térség kialakításának második szakasza. helyzetkép féldőben. In: *Oktatás és fenntarthatóság. Hera Évkönyvek 2015.* (Szerkesztette: FEHÉRVÁRI ANIKÓ, JUHÁSZ ERIKA, KISS VIRÁG ÁGNES, KOZMA TAMÁS) Budapest, 2016. Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesülete 281- 292.o.

zmenu týkajúcu sa smerovania mobility a jej vyváženia. Vďaka tomu, že univerzity v Spojených štátoch prevzali vedúcu rolu, prehodnotili sa aj pôvodné formy a metódy. Objavili sa nové riešenia financovania a posunuli sa ťažiská inovácie⁶. Zmenili sa aj vzorové modely pre univerzity. Tieto hľadiská je možné jednoznačne pocítiť aj v dnešných rebríčkoch hodnotenia a v debatách. Zobrazené zmeny donútili európske štáty a najnovšie aj Európsku úniu k neustálemu hľadaniu nových ciest. V európskom, tzv. integrovanom modeli oblasti vysokoškolského vzdelávania totiž panuje základný princíp, podľa ktorého sú hodnoty výkonov inštitúcií podľa rovnakého právneho statusu približne identické, a v princípe sa teda nemôžu jedna od druhej odchyliť. Oproti tomu považuje anglosaský diverzifikovaný model hierarchiu podľa výkonu a prestíže za prirodzený. V európskom myslení, kde bola popri výučbe a výskume prijatá požiadavka tretej misie a uspokojenia špeciálnych regionálnych potrieb spoločenského prostredia, môže byť kategorizácia na základe hierarchických hľadísk len ťažko akceptovateľná⁷.

Druhá prelomová zmena pozostávala v rozsiahlej expanzii v druhej polovici minulého storočia, keď sa vzdelávanie prostredníctvom vyšších vzdelávacích inštitúcií stalo masovým produktom. Výsledkom bolo, že v roku 2010 študovalo viac ako 50% mladých ľudí v relevantných vekových skupinách. Táto hromadnosť, ktorá vznikla za krátky čas, predstavovala podstatnú zmenu nielen v rozsahu, ale aj v zostave zúčastnených tak zo spoločenského hľadiska, ako aj podľa pohlaví a vekových skupín. Popri rôznorodosti študujúcich sa objavila aj nová výzva, a to ako s touto hromadnosťou zaobchádzať. Zmena prinútila univerzity k obrovským snahám, bola popudom k obnovujúcim programom a podnietila vypracovanie nových riešení a metód. (Objavili sa nové formy výučby, zväčšila sa rôznorodosť vyučovacích programov, zvýšil sa význam neštátneho financovania a činnosť inštitútov na vzdelávanom trhu nadobudla konkurencie schopnosť.) Súčasne začal pomalý proces rozpadu, ktorý pochoval pôvodné formy a spochybnil tradičné hodnoty. Aby sa vyriešili štrukturálne napätia, začal si štát čoraz viac nárokovat na právo do toho zasiahnuť. Politiky technologickej inovácie sa revalvovali, rozšírili sa nové postupy manažmentu kvality a výkonov, kontroly hodnotenia výkonov, a objavili sa aj nové reštrikčné politiky požadujúce racionalitu⁸. Vysoké školstvo sa tak muselo v 21. storočí vysporiadať s novými výzvami. Procesy globalizácie sa zmedzinárodnili, a tak vznikol medzinárodný vysokoškolský trh. Mobilita študentov, vyučujúcich a výskumníkov sa výrazne a nevidane zvýšila. Medzinárodná spolupráca vo výučbe a výskume sa stala prioritou a zárukou medzinárodných úspechov. Po rozličných úvahách sa buduje čoraz viac sietí spolupráce za rozličnými cieľmi⁹. Základným pred-

⁶ BARAKONYI KÁROLY: Felsőoktatási versenyképesség és stratégia. In: *Educatio* 23. 2014 tél. (Versenyképesség és felsőoktatás) 558.o.

⁷ HRUBOS ILDIKÓ: Verseny-értékelés-rangsorok. In: *Educatio* 23. 2014 tél. (Versenyképesség és felsőoktatás) 544-645.o.

⁸ HALÁSZ 2013, 14.o

⁹ TEMESI JÓZSEF: Kutatóegyetemről a nemzetközi rangsorok és osztá-

pokladom účasti v rámci globálnej konkurencie vysokoškolských inštitúcií sa stala kooperácia týchto sietí. Touto cestou posunula globalizácia oblasť vysokoškolského vzdelávania do trhového priestoru. To sa podľa Svetového ekonomického fóra stalo jedným z najdôležitejších dvanástich pilierov merania výkonov na úrovni krajín¹⁰. Epochu národných univerzít (18.-20. storočie) nahradila epocha globálnych univerzít¹¹. Odstránenie národných hraníc bolo podporené aj technologickou revolúciou, ktorá ponúka vzdelávacím inštitútom početné možnosti online výučby. Tento trend môže u univerzít ľahko viesť k strate monopolu na vzdelanie.

(Budúcnosť)

Vážené dámy, vážení páni!

Podľa pesimistických vízií akademických výskumných pracovníkov sa pôvodný univerzitný monopol na vzdelávanie začal spochybňovať kvôli profesionálnym výskumným inštitútom, ktoré vznikli paralelne s koncentráciou kapitálu, ako aj prostredníctvom iných, vo výskume činných organizácií. Tieto výskumné centrá sa postupne rozširujú, a vytvárajú tak alternatívu k tradičnému vzdelávaniu prostredníctvom univerzít. Vedecké výskumy sa stále viac nahrádzajú výskumami orientovanými na prax. Na trh vzdelávania masovo vstupujú «podnikové univerzity» a vzdelávacie podniky, ktoré vydávajú diplomy uznávané trhom a zaoberajú sa špeciálnym vzdelávaním. Nepotrebnú žiadnu štátnu akreditáciu, pretože pracujú pre trh. Nastáva otázka, či budú univerzity schopné bojovať proti tejto konkurencii, a využiť pritom svoju za tisícročie nadobudnutú tradíciu. Vzťahy k pracovnému trhu sú dokázateľne silnejšie, a to so sebou môže priniesť pretvorenie vzhladu oblasti vysokoškolského vzdelávania a jeho štruktúry. Mali by sa totiž prispôbiť okamžitému uspokojeniu trhových požiadaviek. Pýtame sa teda, či toto uvádzanie na trh a obchodne zameraný výskum, ktorých výsledok má byť okamžite použiteľný v praxi, a ktoré nútia univerzity fungovať ako podniky, nezapríčiňujú vlastne to, že univerzity prichádzajú o svoju podstatu?¹² Alebo sa jednotlivé štáty rozhodnú upustiť od pôvodných hodnôt univerzít a ponechajú ich len na tých najprestížnejších?¹³ Aj výskumy OECD považujú za pravdepodobné, že univerzity raz stratia monopol na «udeľovanie diplomov», a že z toho budú profitovať veľké podniky, ktoré stoja na vrchole priemyslu s vedomosťami a ktoré disponujú systematicky vybudovaným interným vzdelávaním. Uvedenie na trh môže ísť ruka v ruke aj so zmenou financovania univerzít, a finančné zafaženie sa tak bude čoraz

intenzívnejšie prerozdeľovať medzi štát, súkromné zdroje a poskytovateľov služieb. Demografický trend starnutia obyvateľstva príznačný pre Európu predpokladá väčšiu otvorenosť čo sa týka starších vekových kategórií, a to si vyžaduje iné spôsoby vzdelávania, jeho organizáciu a riešenia. Celoživotnému učeniu sa vo vzdelávaní jednoznačne prisudzuje dominantná pozícia.

(Kľúčové slovo)

Vážené dámy a páni!

Za minulé roky vstúpila na univerzity digitálna generácia, čo pravdepodobne od základov zmení metodiku vyučovania. Ťažkosti týkajúce sa toho, ako zapôsobiť na nové generácie, predstavujú nielen závažné úlohy, ale poukazujú aj na príchod nového sveta. Tento svet sme si doteraz ani len nevedeli predstaviť, no vyvinul sa tak rýchlo a my v ňom musíme žiť. Digitálne prostredie stavia univerzity pred výzvy, ktoré si vyžadujú veľkú predstavivosť. To znamená: nejde len o to, že si digitálna generácia vyžaduje úplne iné prispôbenie sa, úplne iné metódy a metodiku vyučovania. Ide aj o to, že stojíme pred úplne inou kultúrou. Agresívne pretechnizovaná kultúra, ktorú sprevádza šírenie internetu, digitálneho vzdelávania a informačný tok, pozostáva z prvkov, ktoré tradičnú kultúru odmietajú - uvádza Péter Rigó, vedúci lekár nemocnice Gyuly Nyíró vo svojich výkladoch o internetovej závislosti. V tejto novej kultúre už „nie je priestor pre staré spoločenské vzory, niekdajšie klišé,“ orientačné veličiny sa strácajú, mizne pevné usporiadanie hodnôt. V tomto atomizovanom svete s upadajúcou morálkou zohrávajú univerzity ešte stále významnú rolu. Predstavujú poslednú zastávku, pri ktorej sa môžu inak vynikajúci mladí študenti ešte „nainfikovať,“ a byť tak upozornení na význam hodnôt. To sa vzťahuje predovšetkým na univerzity, ktoré vzdelávajú svojich pedagógov, a na tých, ktorí si na seba zobrali náročnú úlohu ochrániť naše spoločenské hodnoty prostredníctvom filozofických, spoločenskovedných a právnických fakúlt. Clarkovi Kerrovi¹⁴ sa pripisuje zistenie, že medzi osemdesiatimi piatimi ešte v stredoveku založenými a vo svojej dnešnej podobe dobre známymi spoločenskými inštitúciami, ku ktorým patrí aj katolícka Cirkev a parlament vo Veľkej Británii, sa nachádza sedemdesiat (!) univerzít. Toto ich nadpriemerné zastúpenie a konštrukcia odolná voči času môžu posilniť našu vieru, že univerzita ako inštitúcia zodpovedná pre rozvoj ducha a mladej krvi národov (a sveta), tu bude ešte po stáročia vychovávať nové generácie, ktoré budú chrániť naše hodnoty.

*

Magnífice Domine Rector! Vážené dámy a páni!

Na záver mi dovoľte poďakovať sa za toto významné ocenenie. Už v deväťdesiatych rokoch som sa v Prešove vždy veľmi rád zúčastnil vedeckých konferencií. Asi mi bolo teda predurčené vytvoriť s predchádzajúcim rektorom René Matlovičom a súčasným rektorom Petrom Kónyom úzku spoluprácu medzi našimi univerzitami Loránda Eötvösa a Prešovskou univerzitou v Prešove. Tento program verne reprezentuje regionálnu príťažlivosť územia, efekty internacionalizácie a dôveru v budúcnosť spolupráce. Dúfam, že budem môcť urobiť ešte veľa pre úspech tejto mladej a dynamickej univerzity so silnými tradíciami vo výučbe. Viem, čo je to zodpovednosť a čo znamená význam príslušnosti k univerzite.

Vrelá vďaka za pozornosť.

Foto: AV centrum CCKVP PU

lyozások tükrében. In: *Felsőoktatás Magyarországon és a világbán.* (szerk. SZALAI ZOLTÁN) Budapest, 2011, Mathias Corvinus Collegium 42.o.

10 CHIKÁN ATTILA: A felsőoktatás szerepe a nemzeti versenyképességben. In: 584.o.

11 KOVÁTS GERGELY: Az egyetemek fejlődéstörténete – és ennek tanulságai. In: *Intézményi menedzsment a felsőoktatásban 3.* (szerk. HRUBOS ILDIKÓ, LUDA SZILVIA, TÖRÖK IMRE.) Budapest, 2013. Felsőoktatási Gazdasági Szakemberek Egyesülete. 45., 65.o.

12 KOVÁTS 2013, 66.o.

13 HRUBOS 2015, 542.o.

14 KERR, CLARK: *The Uses of University*, Cambridge, Massachusetts, 2001 Harvard University Press. Fifth Edition 115.o.

DOČKAJÚ SA ZNIČENÉ CESTY A CHODNÍKY V OKOLÍ UNIVERZITY OPRÁV?

Rozhovor s rektorom univerzity, prof. Petrom Kónyom!

Okolie Prešovskej univerzity prešlo v poslednom období viacerými zmenami. Došlo k vybudovaniu novej budovy Fakulty manažmentu či budovy UNIPOLABU. Zrekonštruované boli opäť i časti študentských domovov a došlo i k úprave interiérov v hlavnej budove univerzity. Na konci leta sme boli svedkami revitalizácie parku pred budovou rektorátu a Pedagogickej fakulty. Pán rektor, v okolí univerzity sa však nachádza viacero chodníkov a prístupových ciest, ktorých rekonštrukcia je už naplánovaná. O akú rekonštrukciu sa jedná, resp. ktoré prístupové cesty sa dočkajú úprav?

Samozrejme, takýchto chodníkov, ciest, či betónových alebo asfaltových plôch je v areáli univerzity viac. Treba si uvedomiť, že jednotlivé budovy vznikali od päťdesiatych rokov minulého storočia a exteriéry tak boli vystavené zubu času rovnako ako učebne či ubytovacie priestory. Samozrejme, je ambíciou univerzity postupná oprava, úprava, rekonštrukcia či zmena viacerých exteriérových plôch na ul. 17. novembra, čo je však finančne veľmi náročné. Preto sa budeme snažiť získať na tieto projekty z výziev, priamo určených na rozširovanie zelene alebo na úpravu či revitalizáciu vonkajších plôch. V súčasnosti sa pritom musíme sústrediť na najnutnejšie, povedzme rovno havarijné prípady.

Asi najskoršiu opravu si bude vyžadovať chodník a cesta vedúca

k bude Rektorátu a Pedagogickej fakulty. Je oprava týchto ciest naplánovaná? A ešte ďalšia otázka. Vedenie univerzity už v predchádzajúcom období avizovalo opravu tejto prístupovej cesty a chodníka. S čím súvisel odklad úprav?

Myslím, že ste spomenuli najvyuklejší príklad takéhoto exteriéru. Opravu tejto cesty, ktorá už dlho hrozí chodcom zlomením končatín a motoristom zase náprav, plánuje vedenie už niekoľko rokov. Aj ja som sa už dočkal kritiky za to, že aj po viac ako roku na čele univerzity nerobím s touto cestou nič. Akademická obec však nie je informovaná o najväčšom probléme tejto komunikácie, ktorým nie sú výtlky a výmole, ale vlastnícke vzťahy. Prístupová cesta s parkoviskom nám totiž nepatrí, ale je majetkom mesta. Už predchádzajúce vedenie univerzity sa ju pokúšalo opakovane dostať do dlhodobého prenájmu, narazilo však na odpor poslancov mestského zastupiteľstva. Rovnako skončil aj náš návrh na zámenu pozemkov na jar tohto roku. Po dohode s pani primátorkou a úspešných rozhovoroch s poslancami sa však v lete napokon podarilo zámennú zmluvu schváliť. Univerzita ponúkla za cestu dva nevyužívané pozemky (jedným je dokonca mestský chodník) pri športovej hale na druhej strane Torisy. Následne schválil zámenu aj Akademický senát PU. Po právnom dovŕšení zámény a zápise v liste vlastníctva by sme chceli cestu dôkladne opraviť aj s pevnou odstav-

nou plochou hneď na jar nasledujúceho roku.

Môžu sa zamestnanci a študenti univerzity tešiť na iné úpravy interiérov či exteriérov univerzity?

Samozrejme, avšak to, v akom rozsahu, záleží na tom, aké finančné prostriedky sa nám podarí získať. V každom prípade by sa do konca roka mala skončiť revitalizácia parku pred budovou Pedagogickej fakulty a rektorátu. Rovnako v nasledujúcich mesiacoch sa začne rekonštrukcia auly, na ktorú sme časť prostriedkov dostali z ministerstva. V budúcom roku plánujeme z vlastných prostriedkov rozšírenie a vyasfaltovanie parkoviska na južnej strane VŠA, keďže súčasná odstavňá plocha je takisto v havarijnom stave. Univerzita pracuje aj na podaní niekoľkých projektov na veľkorysejšie úpravy interiérov, ako je námestie pred budovou VŠA a didaktický park na východnej strane budovy rektorátu. Rovnako sme podali projekt na rekonštrukciu jednej z veľkých posluchární a hľadáme možnosti na modernizáciu ďalších výučbových priestorov. Chceme pokračovať v rekonštrukcii tzv. nového internátu, pričom v nasledujúcom roku plánujeme revitalizáciu dvoch poschodí. Čiastočnú rekonštrukciu starého internátu obsahuje projekt na jeho zateplenie a dôkladnejšia obnova ubytovacích prostriedkov by mala byť realizovaná z prostriedkov, prisľúbených na jar tohto roku predsedom vlády.

Za rozhovor ďakuje Andrea Čajová

NOVÍ ZAHRANIČNÍ PARTNERI!

Prešovská univerzita v Prešove dlhodobo pracuje na nadväzovaní spolupráce so vzdelávacími inštitúciami z národného i nadnárodného prostredia. V uplynulom období sa Prešovskej univerzite podarilo nadviazať spoluprácu hneď s dvoma univerzitami v Číne.

Memorandum o porozumení medzi Prešovskou univerzitou a Zhejiangskou univerzitou financií a ekonómie v Číne.

Začiatkom októbra začala významná spolupráca medzi našou univerzitou a univerzitou v Číne. V pondelok 10. októbra sa stretla delegácia zo Zhejiangskej univerzity financií a ekonómie v Číne s predstaviteľmi Pre-

šovskej univerzity, ktorú zastupoval rektor, prof. Peter Kónya a prorektor pre zahraničné vzťahy a marketing doc. Ladislav Suhanyi. Stretnutia sa zúčastnil i dekan Fakulty manažmentu prof. Róbert Štefko a prodekan FM pre zahraničné vzťahy Mgr. Eva Benková, PhD.

Zhejiangská univerzita financií a ekonómie v Číne a Prešovská univerzita v Prešove po vybudovaní priateľských a kooperatívnych vzťahov a po diskusii o otázkach spoločného záujmu, sa dohodli za účelom vzájomného prospechu. Spolupráca zahŕňa vzájomnú výmenu učiteľov a študentov. Tiež spoločný výskum v oblasti vzdelávania a spolupráce či výmenné návštevy predstaviteľov univerzity.

NÁVŠTEVA Z ČÍNY

Od rokovaní k novej spolupráci!

Uplynulý týždeň navštívila našu univerzitu delegácia z Xyngyi University z Číny. V dňoch 17. – 21. delegácia spoznávala život na Prešovskej univerzite a samostatne navštívila takmer všetky fakulty. Počas návštevy rokovali s vedeniami fakúlt o budúcej spolupráci.

Xyngyi University v Číne je tradičnou vzdelávacou inštitúciou, ktorej história siaha až do roku 1813. Xyngyi University v Číne vzdeláva až na 12 fakultách v odboroch literatúra a médiá, jazyky, umenie, matematika, fyzika, chémia a biológia, počítačové vedy, telesná výchova, politika a história, ekonomika a vzdelávacie vedy.

SLOVENSKÉ DNI V NYÍREGYHÁZE

Partnerstvo budované na tradíciách

Súčasnú nadštandardnú partnerskú vzťahy Prešova a Nyíregyházy umocňuje aj spolupráca, ktorá bola oficiálne uzavretá aj medzi našimi univerzitami. Tá však začala svoju históriu písať už v minulosti a budovala sa na pilieroch tradícií.

Spoluprácu v oblasti vedy, výskumu či spoločného postupu pri podávaní projektov deklarovali podpisom zmluvy o spolupráci na pôde radnice v Nyíregyháze rektori univerzít partnerských miest. Onda Csaba, rektor univerzity v Nyíregyháze, zdôraznil v rámci podpísanej dohody primárny účel vzdelávania a rozvoj výskumu, **„som rád, že univerzita môže prispieť k dobrým vzťahom i v oblasti rozvoja našich miest,“** povedal. Rektor Prešovskej univerzity v Prešove Peter Kónya vyzdvihol spoluprácu pri organizovaní konferencií, spoločných publikácií či projektov v rámci EÚ realizovaných v budúcnosti. Slávnostné podpísanie dohody o vzájomnej spolupráci medzi Prešovskou univerzitou v Prešove a Nyíregyházskou univerzitou sa uskutočnilo za prítomnosti primátorky a primátora partnerských miest. **„Verím, že**

táto dohoda ešte viac posilní naše vzťahy v podobe investície do vzdelania, cestovného ruchu a bude impulzom pre ďalšie oblasti,“ povedal pri podpise primátor Nyíregyházy Ferenc Kovács. Primátorka

Prešova Andrea Turčanová prirovnala súčasný stav partnerstva k renesancii. **„Táto dohoda môže naše partnerstvo len posilniť, preto pevne verím, že toto rozšírenie spolupráce na úroveň vzdelávania a výskumu bude slúžiť ako**

príklad aj pre iné partnerské mestá,“ zdôraznila primátorka. Podpis zmluvy je ďalším krokom v dobrých vzájomných vzťahoch, ktoré sú, podľa slov prešovského rektora, budované na tradíciách, v rámci ktorých spomenul mená, ako profesor István Udvari alebo posledný rektor bývalého kolégia profesor Johnom Gömöry. **„Táto dohoda je len pokračovaním minulosti, preto verím, že tento prúd akademickej spolupráce bude slúžiť spoločným záujmom oboch miest,“** pripomenul P. Kónya. Na rokovaní sa diskutovalo aj o výučbe slovenského jazyka, ako aj o vzájomnej výmene študentov oboch univerzít.

(vkg)

APLIKOVANÁ BEHAVIORÁLNA ANALÝZA NA PEDAGOGICKEJ FAKULTE PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

Narastajúci počet detí s neštandardným vývinom a absencia celoplošnej dostupnosti intenzívnej ranej intervencie zvyšuje potrebu zavedenia inovatívnych trendov a postupov do špeciálnopedagogickej praxe, pretože v tomto smere predstavujú nevyhnutný predpoklad na efektívnu školskú a sociálnu inklúziu detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Aplikovaná behaviorálna analýza ako vedná disciplína podľa Coopera, Herona, Hewarda a iných odborníkov systematicky využíva metódy založené na vedeckých princípoch správania na učenie, sociálne žiaduceho správania a odstránenie problémového správania (pozri Špeciálny pedagóg, 2016, č. 1) a poskytuje vedecký základ pre pochopenie významu a funkcie správania (individuí, rodín, komunit, spoločností) a dosiahnutie zmien správania tam, kde je to žiaduce. Takýto behaviorálny pohľad, ktorý z tejto vedy vychádza, môže byť použitý v akomkoľvek kontexte – klinickom, edukačnom, spoločenskom a/alebo organizačnom. Intervencie u ľudí s poruchami autistického spek-

tra sú vhodným príkladom úspešnej aplikácie tejto vedy, ak je využitá systematicky, dôkladne a eticky. Je to veľmi efektívne a v spoločnosti opodstatnené, čo zdôraznila v rozhovore K. Dillenburger (pozri Špeciálny pedagóg, 2016, č. 1).

V tejto súvislosti sa Katedra špeciálnej pedagogiky Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove

podieľala na zorganizovaní odborného seminára pod názvom **Benefity Aplikovanej behaviorálnej analýzy pre sociálnu inklúziu detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami**, ktorého cieľom bolo prispieť k rozšíreniu informácií o možnostiach aplikovanej behaviorálnej analýzy ako vedecky overeného prístupu v edukácii

a sociálnej inklúzii detí s poruchami autistického spektra a ďalšími vývinovými poruchami. Odborný seminár, ktorý sa konal dňa 20. februára 2016 na PF PU v Prešove, bol realizovaný v rámci cyklu odborných podujatí s názvom *Rovnosť príležitostí detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v prístupe k vzdelaniu*, organizovalo Občianske združenie RATA v spolupráci s Pedagogickou fakultou Prešovskej univerzity v Prešove, Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR, Odborom rodovej rovnosti

a rovnosti príležitostí Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a univerzitami zo Severného Írska – Ulster University a Queen's University v Belfaste, odkiaľ sme na našej akademickej pôde mohli uvítať dvoch významných a celosvetovo uznávaných odborníkov v tejto oblasti – prof. Karolu Dillenburger, BCBA-D, a prof. M. Keenana, BCBA-D.

Odborný seminár slávnostne otvorila dekanica PF PU v Prešove, doc. Jana Burgerová, prorektor pre vedu, umenie, šport a akreditáciu PU v Prešove prof. Milan Portik a zástupkyňa MŠV-Vaš SR Alena Chlebíková. Ako prvá so svojou prednáškou vystúpila prof. K. Dillenburger, riaditeľka Centra pre aplikovanú behaviorálnu analýzu na Queen's University v Belfaste, za-

meranou na zvyšovanie kompetencií vo výchove a vzdelávaní detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami prostredníctvom aplikovanej behaviorálnej analýzy (ďalej ako ABA). Profesorka Dillenburger predstavila ABA z pohľadu pedagogiky a medicíny, vysvetlila jej význam spočívajúci v jej využití ako efektívnej ranej intervencie, avšak na druhej strane zdôraznila aj problematickú dostupnosť ABA v rámci krajín Európskej únie. S druhou prednáškou vystúpil prof. M. Keenan z Ulster University, zameranou na základné princípy tvarovania správania, ktoré prezentoval analýzou konkrétnych prípadových štúdií v aplikovanej behaviorálnej analýze.

Odborný seminár v popoludňajších hodinách pokračoval ďalšími príspevkami pod odborným vedením kolegyň zo Slovenska, ktoré sa dlhodobo venujú problematike ABA – Mgr. Ivany Trellovej, BCBA, Mgr. Zuzany Maštenovej, BCBA, a dr. Lucie Hrebeňárovej. V závere podujatia vznikol priestor na prezentáciu modelovej intervencie s využitím aplikovanej behaviorálnej analýzy a diskusiu so zúčastnenými

poslucháčmi z radov študentov i širšej verejnosti o možnostiach jej využitia pri práci s deťmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v domácom i školskom prostredí. Zámerom organizátorov odborného seminára bolo zároveň vytvoriť priestor na intenzívnu odbornú komunikáciu medzi odborníkmi, rodičmi, vzdelávacími inštitúciami a predstaviteľmi decíznej sféry v oblasti školstva a sociálnych vecí o možnostiach postupnej implementácie aplikovanej behaviorálnej analýzy v našich podmienkach, v ktorých v súčasnosti stále absentuje. Spolupráca Ulster University a Queen's University v Belfaste s PF PU v Prešove prispieje k prenosu dob-

rej praxe v oblasti aplikovanej behaviorálnej analýzy v edukácii. Umožní zvýšiť kvalitu a atraktivitu vysokoškolského štúdia v študijných odboroch špeciálna pedagogika a elementárna pedagogika a otvorí nové možnosti pre rodiny s deťmi s vývinovými poruchami a pre odborníkov, ktorí s týmito deťmi dlhodobo pracujú s cieľom zvýšiť kompetencie rodičov a učiteľov pri výchove a vzdelávaní týchto detí a tým aj šance pre ich sociálnu inklúziu. V rámci zvyšovania kvality a inovácie výskumu a vysokoškolskej prípravy pedagógov a špeciálnych pedagógov, v akreditovaných študijných odboroch špeciálna pedagogika a elementárna pedagogika, je potrebné neustále reflektovanie trendov v edukácii a starostlivosti o dieťa a žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami pre jeho úspešnú školskú a sociálnu inklúziu. Súčasťou procesu inovácie je

aj implementovanie vedecky overených prístupov do edukačného procesu v našich podmienkach, akým je aj aplikovaná behaviorálna analýza.

PaedDr. Lucia Hrebeňárová, Ph.D.
Mgr. Jana Muránska, Ph.D.
Foto: AVS CCKV

Príspevok je súčasťou riešenia grantového projektu KEGA 035PU-4/2014 Zvyšovanie kvality pregraduálnej prípravy špeciálnych pedagógov v kontexte inovatívnych trendov teórie a praxe (2014 – 2016)

MEDZINÁRODNÉ FÓRUM FESTIVALU BAB V PREŠOVE

Medzinárodný festival animovaných filmov pre deti **XIII. Bienále animácie Bratislava (BAB)**, ktorý sa konal 10. – 14. 10. 2016, prekročil tento rok hranice hlavného mesta a prehladku nekomerčnej animovanej tvorby mali možnosť sledovať aj diváci v Prievidzi, Košiciach a Prešove. Partnerskou školou festivalu sa stala aj **Filozofická fakulta Prešovskej univerzity**, kde sa formou videokonferencie 13. 10. 2016 konalo aj **I. Medzinárodné Fórum** s názvom *Od ilustrácie k animovanému filmu*. V priestoroch **Univerzitetnej knižnice** diskutovali literárni vedci, teoretici a praktici z oblasti literatúry a médií pre deti, študenti Prešovskej univerzity, VŠMU a odborná verejnosť. Za Prešovskú univerzitu vystúpila prof. **Zuzana Stanislavová** (PF PU), dr. **Iveta Gal Drzewiecka** (PF PU) a dr. **Peter Karpinský** (FF PU), ktorí uvažovali o prekladoch rozprávkara H. Ch. Andersena, naratívnom poten-

ciáli ilustrácie a animácie a spojení animovaného filmu a komiksu. Na Filmovej a televíznej fakulte VŠMU sa predstavili prof. **Jiří Kubíček** (dramaturg, scenárista, FAMU), prof. **Rudolf Urc** (dramaturg, historik, VŠMU) a delegát IBBY **Nicolas Bianco Levrin** z Francúzska (ilustrátor a animátor), ktorí priblížili tvorbu animovaných filmov a proces adaptácie literárnych textov. Hostí a diskutujúcich v Bratislave sprádzala doc. **Katarína Minichová** (programová riaditeľka festivalu BAB) a v Prešove doc. **Ján Gavura** (riaditeľ Inštitútu slovakistiky a mediálnych štúdií FF PU). Pri tejto príležitosti v publiku Univerzitetnej knižnice privítali aj hosťa Filozofickej fakulty bábkara a animátora **Petra Cigána**, ktorý dopoludnia 13. 10. 2016 diskutoval so študentmi v rámci sprievodného programu *Čarovný svet animovaného filmu*. Zámerom vzniku fóra bolo vytvoriť teoretickú i praktickú platformu základov významnej časti animovaných filmov – nielen ilustrácie a animácie, ale aj prepisu

literatúry do animovaného filmu. Hlavný organizátor podujatia Bibiana (medzinárodný dom umenia pre deti v Bratislave) už niekoľko rokov reflektuje prudké technologické zmeny ako aj novú situáciu pri prepise kníh pre deti a ich ilustrácií do animovaného filmu. Tvorcovia preto považujú za potrebné diskutovať o problematike animácie a ilustrácie s interdisciplinárnym prístupom, ktorý bolo možné pozorovať v priebehu celého podujatia s prepojením na európsku animovanú filmovú rozprávku – rozprávkový príbeh. Priebeh festivalu a spoluprácu PU s Bibianou a VŠMU od začiatku septembra v Univerzitetnej knižnici PU funkčne dopĺňala aj výstava *Grand Prix 1967 – 2015 BIB* a výstava *Ateliéru animovanej tvorby Filmovej a televíznej fakulty VŠMU*. Odborné fórum pre verejnosť, tvorcov i teoretikov plánujú organizátori zaradiť ako pravidelné podujatie festivalu BAB, ktorého ďalší ročník sa bude konať v roku 2018.

CYRILSKÉ RUKOPISY A TLAČENÉ KNIHY V HISTORICKOM, JAZYKOVOM, KULTÚRNOM A TEOLOGICKOM KONTEXTE

Na Gréckokatolíckej teologickej fakulte PU sa dňa 4. 10. 2016 konala vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou. Táto konferencia niesla názov *Cyrilské rukopisy a tlačené knihy v historickom, jazykovom, kultúrnom a teologickom kontexte*. Konferenciu otvoril dekan GFT PU Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD., a následne odzneli príspevky zahraničných hostí z Poľska a Maďarska. V druhej časti konferencie mali priestor na prednesenie svojich štúdií domáci vedeckí pracovníci. Vedeckým zámerom prednášajúcich hostí bolo rozpracovanie a analýza historických kníh a rukopisov knižnice Kovacsiana. Táto knižnica je v správe Gréckokatolíckeho arcibiskupstva v Prešove a dodnes sa v jej priestoroch zachovali mnohé významné rukopisy a liturgické texty, ktoré sú vďaka projektu KEGA č. 046PU-4/2014 dostupné už aj v elektronickej podobe. Ďalším významným výstupom tohto projektu bude zborník príspevkov účastníkov tejto konferencie.

Mgr. Jaromíra Sedláková a Mgr. Zuzana Čandová

EXKURZIA V CENTRE SVETIELKO

Dňa 25. apríla 2016 sme sa my, študenti odboru fyzioterapia FZO PU, zúčastnili na exkurzii v zariadení pre viacnásobne postihnuté deti. Denné centrum Svetielko nás privítalo vo svojich priestoroch na Lomnickej ulici v Prešove. Toto občianske združenie poskytuje komplexnú rehabilitačnú starostlivosť, zabezpečovanú kvalifikovanými terapeutmi, a primerané odborné vzdelávanie prostredníctvom špeciálneho pedagóga formou denného stacionára. Šikovný a ochotný tím odborníkov nás bližšie oboznámil s biofeedbackom a s metódou rehabilitácie TheraSuit, ktorou sa v centre zaoberajú. Biofeedback pracuje na princípe tzv. biologickej spätnej väzby na autoreguláciu mozgovej aktivity. Ide o novú metódu, ktorá opakovaným tréningom prostredníctvom počítačového programu umožňuje autoreguláciu frekvencie mozgových vln. Elektrická aktivita mozgu je snímaná pomocou elektródy umiestnenej na hlave klienta. Túto aktivitu ďalej počítačový program triedi do jednotlivých frekvenčných pásiem (delta, theta, alfa, SMR, beta) a následne pretvára do digitálnej podoby. Klient vidí na obrazovke jednoduchú počítačovú hru, ktorú ovláda bez použitia klávesnice či myši. Ovláda ju len činnosťou svojho mozgu. O svojom výkone a stave je klient stále informovaný. Ak aktivita mozgu narastá, klient skóruje v hre. Takto sa mozog učí využívať žiaduce frekvencie a potláčať nežiaduce. Samotný tréning sme si mohli vyskúšať aj my. Išlo o hravý, bezbolestný tréning, ktorý viedol skúsený terapeut. Metódu TheraSuit založili v roku 2002 manželia Richard a Izabela Koscielny. Cieľom neurofyziologického TheraSuit programu je zlepšenie činnosti centrálnej nervovej sústavy, kedy je dieťa aktívnym činiteľom, pri ktorom sa samo podieľa na vlastnom uzdravovaní. Intenzívnu, individuálne zostavovanú cvičebnú jednotku v centre smerujú k deťom a mládeži s detskou mozgovou obrnou, degeneratívnymi ochoreniami, deťom so zrakovým, mentálnym i telesným postihnutím. Celý rehabilitačný program trvá 3 hodiny denne

5 dní v týždni po dobu 3-4 týždňov v závislosti od potrieb jednotlivca. Metóda sa skladá z troch častí, ktoré medzi sebou významne súvisia. Ide o cvičenie v univerzálnej klietke, tzv. PULL systém a v pružných závesoch, tzv. SPIDER systém. Veľmi dôležitou súčasťou je cvičenie v špeciálnom obleku TheraSuit, ktorý bol vyvinutý v Rusku pre potreby kozmonautov. Centrum má niekoľko druhov oblekov od najmenšieho až po ten najväčší. Líšia sa nielen veľkosťou, ale aj farbou. Vďaka tomuto obleku sa zintenzívni cvičenie, stabilizuje posturálny systém, pribúda možnosť cielene korigovať pohyb a držanie tela pomocou nastavitelných systémov. Celkovo program vedie k normalizácii svalového tonusu, upravuje pohybové stereotypy, zlepšuje rovnováhu, koordináciu, vedie k správne držaniu tela, podporuje rozvoj jemnej aj hrubej motoriky. Na záver tejto príjemnej návštevy sme si nenechali ujsť možnosť vyskúšať si na vlastnom tele samotný TheraSuit oblek. Takto sme si rozšírili obzory a dozvedeli sa nové informácie, ktoré sú pre nás študentov veľkým prínosom. Onedlho sa práve my budeme rozhodovať, ktorým smerom sa vydať. Obohatení o nové poznanie, sme odchádzali spokojní a s myšlienkou, že raz možno aj my budeme pokračovateľmi v ich poslaní.

**Bc. Monika Ščavnická,
Bc. Simona Fabiánová
Foto: autori**

Liptovská Teplička

EXKURZIA VYBRANÝCH DESTINÁCIÍ SLOVENSKA ŠTUDENTOV TURIZMU Z FAKULTY MANAŽMENTU

Študenti 3. ročníka programu Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity absolvovali **v dňoch 12. – 15. 9. 2016 Geografickú exkurziu vybraných destinácií Slovenska**, povinne voliteľný predmet z odporúčaného študijného programu na FM PU v Prešove.

V prvý deň pondelok ráno sme vyrazili

Brhlovce

z Prešova a po diaľnici sme smerovali na západ okolo obce Žehra so vzácnym kostolom Ducha Svätého. Našu pozornosť upútali dve travertínové kopy, a to Dreveník a travertínová kopa, na ktorej bol postavený Spišský hrad. Hrad je národnou kultúrnou pamiatkou a od roku 1993 je ako súčasť pamiatkového súboru Levoča, Spišský hrad a pamiatky okolia zapísaný v Zozname Svetového dedičstva UNESCO. Prvou zastávkou bola **Liptovská Teplička**, Dedina roka 2007, so zachovanými terasovými poličkami i ďalšími zaujímavosťami, ktoré lákajú turistov počas celého roka. Sú nimi pivnice na zemiaky, vyhlbené kolmo do zeme, ktoré sú v takomto počte a koncentrácii európskym unikátom. Hĺbku dosahujú 2,5 - 3 m, majú hruškovitý tvar, smerom hore sa zu-

žujú. Vďaka stabilnej teplote 2 až 6 °C si zemiaky a zelenina udržia dobrú kvalitu po celý rok. Do jednej pivničky sa zmestí 30 i viac vriec zemiakov. Dodnes sa používa 419 zemiakových pivníc. Pôvodné drevené **zrubové domy**, ktoré sa tu budovali až do polovice minulého storočia, vytvárajú hustú a miestami nepravidelnú uličnú zástavbu. Takáto hustá zástavba však bola ohrozená častými požiarimi. Aby pri prípadnom požiari neprišli obyvatelia o všetky zásoby, stavali sa **stodoly** na okraji obce, mimo obytných domov. Napriek tomu sa však niektoré stodoly nepodarilo pred požiarom uchrániť, čoho následkom je veľká prázdna plocha medzi stodolami (pozri obrázok). Dodnes má Liptovská Teplička na území Stodolištia evidovaných 117 stodôl. Prečerpávací **vodná elektrárňou Čierny Váh** – horná nádrž, nachádzajúca sa v nadmorskej výške 1160 m nad morom a bez vlastného prítoku, bola našou ďalšou zastávkou. Mali sme odtiaľ krásny panoramatický výhľad na okolité pohoria, no najviac nás upútali Tatry. Exkurzia ubytovacej, stravovacej a balneologickej časti **kúpeľov Brusno** bola pre všetkých študentov novým zážitkom. K liečebným účinkom sa využívajú pramene prírodných liečivých minerálnych vôd so zvýšeným obsahom vápnika, horčíka a fluoridového iónu,

slabo kyslá, studená. Využívajú sa štyri minerálne pramene – Ondrej, Ludvik, Paula a Ďumbier. Všetky sú využívané na pitnú kúru a prameň Ondrej súčasne k príprave minerálnych uhličitých kúpeľov, a taktiež je plnený v plniarni Kúpeľov Brusno vo viacerých objektoch vo fľašiach a expedovaný do maloobchodnej siete pod obchodným názvom „Brusnianka“. Vody sa používajú najmä na pitné kúry a minerálne kúpele. Účinok pitných kúr je najvýraznejší pri ochorení tráviaceho ústrojenstva a účinok minerálnych kúpeľov najmä pri ochoreniach srdcovo-cievneho, pohybového a kožného aparátu. Cestou z Brusna do Hronseku sme sa na krátky čas zastavili v **Banskej Bystrici**, kde sme si vychutnali populudňajšiu kávu v historickom centre. Prehliadka dreveného kostolíka v **Hronseku**, ktorý je zapísaný v zozname kultúrno-historických pamiatok UNESCO, bola posledným bodom pondelkového programu exkurzie. Podľa historických záznamov bolo na Slovensku viac ako 300 drevených kostolov. V súčasnosti sa zacho-

Sklené Teplice

Gombasecká jaskyňa

valo do 50 týchto sakrálnych stavieb pochádzajúcich zo 16. – 18. storočia. Evanjelických artikulárnych kostolov existuje už len päť. Jedným z nich je práve drevený evanjelický artikulárny kostol v **Hronseku**. Nasledovalo už len ubytovanie sa v Banskej Štiavnici, kde sme ostali dve noci.

Utorokový program sme začali dvojhodinovou prehliadkou **Banskej Štiavnice** a deväťdesiat minútovou prehliadkou štólne Bartolomej Slovenského banského múzea v prírode, najstaršej a tematicky najrozsiahlnejšej baníckej expozície na Slovensku, mapujúcej vývoj rudného baníctva v stredoeurópskom priestore od stredoveku do konca 20. storočia. Popoludní sme navštívili **Múzeum vo sv. Antone**.

Kaštieľ, v ktorom múzeum sídli, bol dostavaný v roku 1750 a jeho dejiny sú úzko späté s rodmi Koháry a Coburg. Bohato zariadené salóny pôvodným nábytkom odzrkadľujú spôsob života, vkus a záľuby týchto dvoch rodín. Legenda hovorí o symbolike kalendára, pôvodne mal 4 vchody (ročné obdobia), 7 arkád (dni v týždni), 12 komínov (mesiacov v roku), 52 izieb (týždňov v roku) a 365 okien (dní v roku). Zo sv. Antona sme smerovali na juh, kde sme sa zastavili v kúpeľnom mestečku **Dudince**. Absolvovali sme prehliadku kúpeľného areálu a rímskych kúpeľov. Prehliadku sme začali pri kúpeľných domoch Diamant, Smaragd a v Rubíne sme si prezreli balneoterapeutickú časť (vaňové minerálne kúpele, vodoliečbu a masáže, elektroliečbu, a i.). Ochutnali sme aj minerálnu vodu s výnimočným zložením, jedinečnou kombináciou oxidu uhličitého a sírovodíka, ktorá umožňuje liečbu rôznych ochorení súčasne. Vodu podobného zloženia nájdeme už len vo Vichy (Francúzsko) a v Japonsku. Dudinské minerálne vody po prvý raz písomne oficiálne spomína profesor Henrich Johan von Crantz v roku 1777. Okolo roku 1890 prišli skúmať dudinské pramene odborníci Viedenského zemepisného ústavu a po nich pracovníci Banského geologického ústavu. Na základe týchto výskumov vyšiel dekrét z 23.1.1894, ktorým sa dudinské minerálne vody úradne uznávajú za liečivé a terén okolo

kopca Gestenec sa stáva chráneným pásmom. Významnou atraktivitou Dudiniec sú rímske kúpele, pozostávajúce z 32 travertínových kôp. Ešte v uplynulom storočí tu vyvierali aj minerálne pramene, ale všetky zanikli po zachytení a koncentrácii povrchových vôd do kúpeľného zdroja.

V stredu sme, po dvoch prenocovaniach v Banskej Štiavnici, nasmerovali svoju cestu do **Kremnice**, kde sme mohli vidieť výrobu mincí v Mincovni Kremnica i expozíciu historických raziarenských strojov. Slovenská štátna mincovňa už takmer 700 rokov vyrába mincové produkty, čo ju radí medzi

Banská Štiavnica

najstaršie neustále vyrábajúce podniky na svete. Okrem výroby mincí a medailí je zameraná aj na výrobu produktov ako plakety, odznaky, vyznamenania a mnoho ďalších výrobkov. Potom nás čakala prehliadka v poradí tretích kúpeľov, a to **Sklených Teplíc**. Liečebné termálne kúpele **Sklené Teplice patria medzi najstaršie kúpele na Slovensku**. Majetok obce spravoval Banský úrad v Banskej Štiavnici, ktorý postupne vystaval kúpeľné budovy a zaslúžil sa o liečebné využitie termálnych prameňov. **Výskyt termálnych prameňov bol považovaný za najväčšiu prírodnú zvláštnosť**. Termálne vody vyvierali na blízkom vršku z travertínového pokrovu. Z viacerých prameňov boli dva najvýznamnejšie, **jeden mal vodu príjemne teplú a druhý horúcu**. Druhou prírodnou zvláštnosťou bol **skalný či jaskynný kúpeľ – Parenica**. Prezreli sme si taktiež zariadenie izieb v dvoch ubytovacích zariadeniach, a to v kúpeľných domoch Goethe a Matej Bel. Zo Sklených Teplíc sme autobusom prešli Banskou Štiavnicou a zastavili

sme sa na južnom úpätí Štiavnických vrchov v **Sebechleboch** v časti Stará Hora, ktorá je pamiatkovou rezerváciou ľudovej architektúry. Tu sme mali sprievodkyňu, ktorá v sebechlebskom kroji rozprávala o histórii i zvykoch v tejto obci. K hlavným pozoruhodnostiam Starej Hory patria nepochybne vínne pivnice kopané ručne do tufového podlažia (sopečného pôvodu) a malé „chýžky“, postavené nad nimi. Naša cesta smerovala na juhozápad – do Brhloviec. **Brhlovce** sú známe kamennými obydliami vytesanými do sopečného tufu a dodnes sa tradiuje, že tunajšie skalné obydlia majú vlastne svoj pôvod v ochrane domáceho obyvateľstva pred nájazdmi Turkov v 16. a 17. storočí. Brhlovce boli našou poslednou zastávkou, po ktorej sme sa ubytovali vo Veľkom Krtíši.

Vo štvrtok bola Cerová vrchovina prvou zastávkou posledného dňa exkurzie. Na katastrálnom území obce Šiatorská Bukovinka, blízko slovensko-maďarských hraníc, je situovaný **hrad Šomoška**, ktorý bol postavený koncom 13. alebo začiatkom 14. storočia zo šesťbokých čadičových kvádrov; čo je na Slovensku raritou a radí sa preto medzi najmalebnejšie hrady na našom území. V roku 1310 sa stal majetkom Matúša Čáka. Pri jeho stavbe bol odkrytý i známy **kamenný čadičový vodopád**, ktorý je vďaka svojej „fotogenickosti“ veľmi častým objektom fotografií turistov, ktorí do tejto oblasti zavítajú. Ďalšou našou zastávkou bola prehliadka **Gombaseckej jaskyne** výnimočne tenkými, dutými, sintrovými brčkami, ktoré sú zachované v takom rozsahu ako v žiadnej inej jaskyni na Slovensku. Gombasecká jaskyňa je prepojená so Silickou ľadnicou, ktorá je voľne prístupná a nachádza sa 2 km západne od obce Silica. **Zádielska tiesňava**, okolo ktorej sme prechádzali, je typickým kaňonom vytvoreným riekou Blatnica vo vápencoch a dolomitoch. Zrúcaniny Turnianskeho hradu z 13. storočia sa nachádzajú na južnom výbežku Zádielskej planiny s významnou skalnou stepou, kde je bohatý výskyt vzácných druhov rastlín. Najznámejšou z nich je endemit Rumenica turnianska. Prechádzali sme druhým najväčším mestom Slovenska – **Košicami** a po polhodinke sa naša exkurzia pre študentov Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove ukončila.

RNDr. Jana Mitríková, PhD.

KTaHM PU v Prešove

autori fotografií: Dominika Balková,

Miroslava Polačková

a autorka článku

FAKULTA MANAŽMENTU ZORGANIZOVALA PRESTIŽNU MEDZINÁRODNÚ VEDECKÚ KONFERENCIU: PODIEĽALO SA NA NEJ 150 ODBORNÍKOV Z 22 KRAJÍN ZO 4 KONTINENTOV

Prešovská Fakulta manažmentu má zvučné meno aj na medzinárodnej pôde, na svojom konte má ďalšie prestížne medzinárodné vedecké podujatie. V dňoch 29. septembra až 2. októbra 2016 sa v kongresovom centre v Novom Smokovci uskutočnila 6. medzinárodná vedecká konferencia s názvom „Management 2016: International Business and Management, Domestic Particularities and Emerging Markets in the Light of Research.“ Konferenciu organizovala Fakulta manažmentu z Prešovskej univerzity v Prešove. O jej priebehu a cieľoch sme sa porozprávali s dekanom Fakulty manažmentu prof. Ing. Róbert Štefkom, PhD.:

Medzinárodná vedecká konferencia Management 2016 sa konala za účasti viac ako 150 odborníkov z univerzít. Na konferencii sa podieľali akademici z 22 krajín zo 4 kontinentov. Prvýkrát na pravidelne konanej konferencii participovali aj akademici z Číny, Nórska, Indie, Malajzie, Kanady, Juhoafrickej republiky, Etiópie, Brazílie, Jordánska, Uzbekistanu. Súčasne sa jej aktívne zúčastnili zástupcovia univerzít z 15 krajín. Záštitu nad konferenciou prevzal minister školstva, vedy, výskumu a športu SR prof. Ing. Peter Plavčan, CSc. Po otvorení konferencie predniesol podnetný príspevok, v ktorom zdôraznil podporu pre vysoké školstvo a hlavne pre rozvoj vedy a výskumu. Fakulta manažmentu organizuje (popri iných konferenciách) tento typ konferencie s rozsiahlym zastúpením zahraničných univerzít a fakúlt obchodno-ekonomického a manažérskeho zamerania výlučne v anglickom jazyku pravidelne každý párny rok – už od roku 2006. Každá z týchto pravidelných konferencií v oblasti manažmentu, organizovaných prevažne v kongresovom centre vo Vysokých Tatrách, je zameraná na významné aktuálne témy, výzvy, problémy a výsledky výskumu v danom období. Tie sú riešené v pléne v odborných sekciiach a súčasne publikované v konferenčnom zborníku. Tohtoročná konferencia mala 9 odborných sekcii, v ktorých prebehli prezentácie, diskusie a súčasne sú zverejnené v rozsiahlom zborníku: Business & Management, Human Resources Management, Economics & Finance, Regional Development, Marketing & Innovations, Tourism, Hotel Management & Spa Industry, Environ-

mental Management, Informatics & Management, Legal, Ethical, Cultural, Psychological, & Other Aspects of Management, Econometrics & Quantitative Methods.

Ako by ste charakterizovali priebeh konferencie?

V rámci rokovania plenárnych sekcii odznelo 21 prednesených nosných vedeckých príspevkov účastníkov konferencie. Pravdepodobne najživšie diskusie vyvolali medziiným vystúpenia zástupcov univerzít z Nemecka, Juhoafrickej republiky, Nórska, Indie, Grécka a Srbska. Ale pritom napríklad z komparatívneho pohľadu riešili zaujímavé témy aj akademici z geograficky a historicky blízkych všetkých krajín V4. Súčasťou prezentácie poznatkov bola aj posterová sekcia, v rámci ktorej bolo prezentovaných 43 posterov.

Čo bolo jej cieľom?

Cieľom konferencie bola prezentácia najnovších výsledkov výskumu v oblasti riadenia, obchodu a spoločenských vied, budúceho využívania inovatívnych vedeckých metód a intelektuálneho kapitálu v dynamickom trhovom prostredí. Nesmierne dôležitým cieľom konferencie je aj intenzívna výmena vedeckých poznatkov medzi účastníkmi konferencie a ďalší rozvoj spolupráce v ich odborných oblastiach. Na konferencii odznelo množstvo príspevkov týkajúcich sa zamerania kon-

ferencie a súvisiacich tém. Viaceré príspevky boli venované, napríklad problematike manažmentu a vodcovstva, financií, controllingu, e-businessu, oblasti obchodných komôr a miestnej samosprávy, podnikateľských inkubátorov. Veľká pozornosť bola venovaná oblasti podnikateľského prostredia pre malé a stredné podniky a hodnoteniu podnikateľskej výkonnosti, oblasti hodnôt, ako aj intelektuálneho kapitálu. Za aktuálne výskumné témy sú považované koncepcie inteligentných miest, sociálnych médií a marketingu, výskumy v oblasti interkulturálnych konfliktov. Vo vzťahu k ďalším študijným programom našej fakulty za dôležité považujeme prezentované výsledky výskumov v oblasti cestovného ruchu a miestneho hospodárskeho rozvoja, ako aj environmentálneho manažmentu, ale aj napríklad v oblasti kvantitatívnych metód. Zaujali príspevky venované rôznym, predovšetkým psychologickým aspektom manažmentu a viacerým ďalším zaujímavým oblastiam poznania. Najlepšie hodnotené príspevky budú publikované v časopise registrovanom vo svetovej prestížnej vedeckej databáze Web of Science. V priebehu a na záver konferencie viacerí účastníci vyslovili pozitívne hodnotenie podujatia, po konferencii nám zaslali poďakovania a pochvalné stanoviská.

Autor: doc. PhDr. Miroslav Frankovský, CSc.
prodekan pre vedu a výskum
Foto: Archív FM

FILOZOFICKÁ FAKULTA PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE SPOLUORGANIZÁTOROM EURÓPSKEHO DŇA JAZYKOV V KOŠICIACH

Z iniciatívy Rady Európy sa od roku 2001 každoročne 26. septembra oslavuje *Európsky deň jazykov*. Jeho cieľom je podnietiť Európanov, aby sa učili viac jazykov (bez ohľadu na vek, v školách aj mimo nich), a zároveň podporiť mnohojazyčnosť v Európe, pretože jazyková rozmanitosť je nástrojom na dosiahnutie väčšieho interkultúrneho porozumenia a je kľúčovým prvkom kultúrneho dedičstva nášho kontinentu (<http://edl.ecml.at>). Tohto roku sa deň jazykov oslavoval na Slovensku na dvoch miestach: 26. 9. v Bratislave a 28. 9. v Košiciach. Košické podujatie i konkrétne aktivity koordinovali Kancelária Generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre preklad a Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku. Do samotnej organizácie sa okrem nich zapojili ďalšie významné domáce i zahraničné organizácie a inštitúcie pôsobiace v regióne i mimo neho, ktorých poslaním je výučba jazykov či prezentácia cudzích jazykov a kultúr na Slovensku. Tohto roku sa na Európskom dni jazykov v Košiciach prvýkrát zúčastnila aj Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, ktorá ako spoluorganizátor aktívne participovala aj na jeho prí-

prave.

Už od rána sa pri Dolnej bráne na Hlavnej ulici v Košiciach hmýrili stovky ľudí rozličných vekových kategórií, ale najmä žiakov základných a študentov stredných škôl, ktorí na akciu pricestovali spolu s pedagógmi z rôznych kútov východného Slovenska. V priebehu dopoludnia mohli sledovať zaujímavý program na pódiu, navštíviť príslušné kino KVC Štátnej vedeckej knižnice, alebo sa prejsť uličkou jazykov a tam sa zapojiť do rôznych aktivít, ktoré na nich čakali v jednotlivých stánkoch.

Stánok Filozofickej fakulty PU obohatoval paletu jazykov zastúpených na podujatí a záujem oň bol veľký. Fakulta mala záujemcom čo ponúknuť, veď okrem slovenského jazyka poskytuje štúdium šiestich cudzích jazykov: nemeckého, anglického, francúzskeho, poľského, ukrajinského a ruského. Štúdium niektorých z uvedených jazykov je v tomto regióne jedinečné a možno ho absolvovať len na Filozofickej fakulte PU. Na žiakov a študentov čakali vo fakultnom stánku nielen informačné brožúry o možnostiach štúdia jazykov, ale aj kvízy z jazykov a kultúr, ktoré možno na fakulte študovať a ktoré pripravili jednotlivé jazykové inštitúty. Ich cieľom však nebolo striktné preverovanie vedomostí z jazykov a kultúr. Kvízy boli pripravené hravou formou a prostredníctvom nich sa mali žiaci a študenti zabaviť, čo-to nové sa naučiť a zároveň si mali uvedomiť význam a krásu jazykovej pestrosti Európy. Pri vyplňaní kvízov ich usmerňovali zástupcovia fakulty z radov študentov i pedagógov, ktorí kvízy následne opravovali a vyhodnocovali. Vedľa uličky jazykov vytvorenej z prezentačných stánkov organizátorov sa v príslušnom kine KVC Štátnej vedeckej knižnice premietala séria vtipných krátkych filmov v pôvodných

jazykoch a na pódiu prebiehali viacjazyčné hudobné vystúpenia žiakov a študentov prešovského a košického kraja, vyhlásenie víťazov súťaže základných škôl o najlepšie cudzojazyčný komiks, ako aj finále a vyhlásenie víťazov stredoškolskej súťaže Prelož a zaspievaj.

V 21. storočí význam a potreba štúdia cudzích jazykov, vrátane slovanských, vystupuje do popredia omnoho viac než kedysi. Ovládanie jazyka je predpokladom efektívnej komunikácie a viacjazyčnosť sa ukazuje ako nevyhnutná v každej oblasti nášho života, lebo *koľko jazykov vieš, toľkokrát si človekom*. Európsky deň jazykov mal zdôrazniť toto súčasné smerovanie a hodnoty dnešnej doby, prispieť k ich uvedomeniu si a zároveň prebudiť záujem o štúdium jazykov, motivovať a inšpirovať k ďalšiemu jazykovému vzdelávaniu. Sme radi, že Filozofická fakulta Prešovskej univerzity mohla podporiť myšlienku tohto zaujímavého projektu a veríme, že bude jeho stálou súčasťou aj v nasledujúcich rokoch.

doc. Mgr. Marta Vojteková, PhD.

**Katedra stredoeurópskych štúdií IUSS
Filozofická fakulta PU v Prešove
marta.vojtekova@unipo.sk**

GEOGRAFI V RUSKU A BIELORUSKU

Účastníci expedície pred chrámom Vasilija Blaženého v Moskve

V dňoch 05. 06. – 15. 06. 2016 sa uskutočnila zahraničná exkurzia študentov geografických a iných kombinácií, ako aj niekoľkých členov Katedry geografie a aplikovanej geoinformatiky FHPV PU smerom na východ Európy. Naším cieľom sa stalo Rusko a Bielorusko. Tohto roku sa na našej exkurzii zúčastnilo aj niekoľko študentov z Filozofickej fakulty z Inštitútu rusistiky pod vedením doc. PhDr. Ľubomíra Guziho, PhD. Expedícii predchádzala veľmi náročná organizačná príprava, ktorá spočívala vo vybavovaní pozvania z ruskej strany, v zabezpečení ruských a bieloruských víz, ako aj ubytovania v Moskve a Minsku. Po zariadení všetkých týchto formalít sme vyrazili na cestu. Nočným transferom cez Poľsko sme nad ráno vstúpili na územie Bieloruska v meste Brest. Mesto sa nachádza na juhozápade krajiny pri sútoku riek Muchavec a Západný Bug. Je to významná križovatka železničnej a cestnej dopravy. Brest sa zapísal do histórie mnohými dôležitými udalosťami – Brestská únia (1596), Brestlitovský mier (1918), boje o Brestskú pevnosť (1941) a. i. Z Brestu sme nabrali kurz na severovýchod. Bieloruskou pahorkatinou, ktorá nesie výrazné črty štvrtohorného zaľadnenia sme pokračovali do metropoly krajiny, Minska. Tesne pred ním sme stihli ešte navštíviť Mirský zámok, ktorý je unikátnou

stavbou bieloruskej architektúry, zachytávajúcej stavebný vývoj od gotiky až po barok. V roku 2000 bol zámocký komplex zaradený do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Minsk je hlavným a najväčším mestom Bieloruska. Žije tu skoro pätina (1,8 mil.) obyvateľstva štátu. Patrí k najstarším mestám Európy. Prvá zmienka o ňom pochádza už z roku 1067. Mesto bolo počas svojej existencie mnohokrát vystavené útokom dobyvateľov (Poliaci, Litovčania, Rusi, Francúzi, Nemci), takže sa tu nenachádza veľa architektonických pamiatok. Minsk nás ale uchvátil niečím iným. Je to moderné, čisté a upravené mesto s obrovskými plochami zelene a výstavnými plochami, za ktoré by sa nemuseli hanbiť ani iné európske mestá. Nielen v Minsku, ale ani v iných bieloruských mestách, ako ani popri hlavnej dopravnej línii smerom na Moskvu, sme nevideli

Geografi a ruštinári v historickom centre mesta Pereslavl - Zalesskij

žiadne neupravené a nevykosené plochy, žiadnu špinu ani odpadky. Spoločne sme skonštatovali, že je lepšie raz vidieť ako stokrát počuť, aby si človek urobil obraz o tej ktorej krajine (to platí aj pre prípad Ruska) a nepodliehal vplyvom médií, ktoré sú mnohokrát jednostranne orientované a chýba im objektívny náhľad. Prešli sme sa po hlavných dopravných tepnách Minska, Triede Nezávislosti, Triede Víťazov a ulici Nemiga, prezreli si pomník

s veľkým ohňom na Námestí víťazstva, Mariinskú pravoslávnu katedrálu, Kostol sv. Šimona, bieloruskú univerzitu, Palác republiky, štátny cirkus, navštívili Park Janka Kupalu a ďalšie zaujímavé miesta. Naša cesta pokračovala do rozlohou najväčšieho štátu sveta, Ruska. Prekročili sme rieku Dneper a okolo mesta Smolensk nabrali kurz Moskva. Krajina Smolensko – moskovskej pahorkatiny má podobný charakter ako v Bielorusku. Striedajú sa poľnohospodársky využívané plochy s rozsiahlymi lesnými porastmi, zamokrenými plochami a močiarimi. Po vyše 730 kilometroch, ktoré oddelujú obidve metropoly, vstupujeme do Moskvy. Tu budeme tráviť niekoľko najbližších dní. Moskva je ekonomickým, kultúrnym a duchovným centrom Ruskej federácie. Podľa odhadov má Moskovská metropolitná oblasť vyše 14 mil. obyvateľov, čo ju katapultuje na prvú

priečku metropolitných európskych oblastí. Rusi ju nazývajú „matička Moskva“, „srdce Ruska“ alebo „tretí Rím“. Moskva je plná rozdielov. Okúzľujúce pravoslávne chrámy so žiarivými zlatými kupolami, staré kláštory, dýchajúce mágiou ikonopiscov, honosné aristokratické domy, impozantné pomníky, kde-tu ešte zamyselný kultový Lenin vo svojich typických pózach, povestné stalinské mrakodrapy, obrovské, „donekonečna“ sa tiahnuce socialistické panelákové sídliská, moderné budovy obchodných centier, luxusné hotely a obrie billboardy, charakteristické pre súčasnú epochu globalizácie, westernizácie a macdo-

Sergijev Posad (UNESCO) je jedným z duchovných centier Ruska

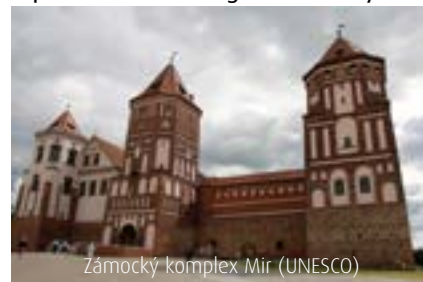
naldizácie sveta. Na druhej strane rozsiahle plochy zelene, kde sa človek môže túlať dlhé hodiny a nepripadá si ani ako v obrovskom meste, ale skôr v nejakom národnom parku a vodné plochy, ktoré sú významnými ornitologickými lokalitami. Po obrovských bulvároch sa preháňajú autá všetkých svetových značiek a po uliciach sa nesú dámy oblečené v najnovších modeloch elitných módných návrhárov. Na druhej strane v okrajových častiach ľudia žijúci v skromných pomeroch a na trhoch „bábušky“, predávajúce svoje vypestované produkty fantastických vôní a chutí. Moskva je jednoducho famózna. Má neodškriepiteľne silnú atmosféru, ktorá si podmaní každého návštevníka. Všetci, ktorí do Moskvy zavítajú, vrátane nás, si v nej nájdu to svoje. Hneď na druhý deň sme navštívili Akadémiu slovanskej kultúry na Moskovskej štátnej univerzite dizajnu a technológií, pracovníkov, ktorým sme vďační za pomoc pri získaní pozvania, ako aj ubytovania. Po absolvovaní prednášky, zameranej na etnografickú špecifiku slovanských etnik, typickým posedením pri samovare a výmene odbornej literatúry, sme sa vydali spoznávať samotné mesto. Po Moskve sme sa pohybovali predovšetkým metrom, ktoré funguje už od roku 1935. V súčasnosti je to štvrté najzaťaženejšie metro na svete, ktoré počas bežného pracovného dňa prepraví v priemere 9 miliónov ľudí, čo ročne tvorí až 2,4 miliardy pasažierov. Moskovské metro je známe svojou unikátnou architektúrou a výzdobou staníc. Vestibuly a nástupištia sú bohato dekorované sochami, malbami, mozaikami, vitrážami a inými umeleckými dielami, zobrazujúcimi obdobie socialistického realizmu. Sieť moskovského metra je dlhá 333,4 km a nachádza sa v nej 200 staníc. Počas nášho pobytu v Moskve sa nám podarilo, či už spolu, alebo jednotlivito, navštíviť jej hlavné dominanty. Najväčším lákadlom

bolo, samozrejme, Červené námestie s Chrámom Vasilija Blaženého, Pomníkom Mininovi a Požarskému, Štátnym historickým múzeom, Mauzóleom V.I. Lenina, ktoré sa nám podarilo unikátne navštíviť, obchodným domom GUM a Iverskou bránou. Hneď na Červené námestie nadväzuje bývalé sídlo ruských kniežat, cárov, neskôr sovietskych pohlavárov a v súčasnosti prezidenta Ruskej federácie

V.V. Putina, Kremľ. Vidieť jednotlivé chrámy a paláce, cárske delo a zvon, ako aj jednotlivé kremľské námestia, hradby a veže je jednoducho zážitok. Silným dojmom na nás zapôsobila aj návšteva Chrámu Krista Spasiteľa, kompletne postaveného chrámu, zničeného ešte na príkaz Stalina v roku 1931. Z galérií a múzeí, ktorých je v Moskve obrovské množstvo, sme mali možnosť navštíviť svetoznámu Štátnu Tretiakovskú galériu, ktorá obsahuje vyše 150 000 diel ruského výtvarného umenia, Puškinovo múzeum, ktoré je najvýznamnejším múzeom európskeho a ruského umenia v Rusku, Múzeum kozmonautiky, obsahujúce vyše 3 500 exponátov, pripomínajúcich ruské úspechy v dobývaní vesmíru a. i. Z ďalších moskovských lákadlami sú to dve najdôležitejšie ulice mesta, umelecký Arbat a honosná Tverská ulica, z parkov predovšetkým Vrabčie hory, Park Kolomenskoje a Park víťazstva, jedna z najvyšších veží sveta Ostankino, areál VDNCH a mnoho iných objektov. Jedným z hlavných cieľov našej expedície bolo navštíviť okrem metropoly Ruska aj niektoré mestá tzv. Zlatého kruhu, nachádzajúceho sa severne od Moskvy v regióne v minulosti nazvanom Zálesie a považovanom za kolísku ruskej štátnosti. Mestá sú centrami národných remesiel, v ktorých sa za-

chovali unikátne pamätníky histórie a kultúry Ruska. Nám sa podarilo navštíviť Vladimír (UNESCO), Suzdaľ (UNESCO), Sergijev Posad (UNESCO) a Pereslavl'-Zalesskij. Keďže nielen duchom je človek živý, tak sme samozrejme ochutnali aj typickú ruskú kuchyňu. Využili sme na to sieť reštaurácií a rýchleho občerstvenia, akýsi „ruský McDonald's“ – Jolki Palki. Boršč, šči, pirožky, pelmene, bliny, vareňje, zakuski, vinegret a kaviár, doplnené o kaukazský šašlik a zaliate kvasom, pivom alebo vodkou, dali bodku za našim pobytom v Moskve. Na spiatocnej ceste sme prechádzali okolo Borodina, pamätného miesta stretu francúzskych vojsk cisára Napoleona I. a ruských vojsk generála M.I. Kutuzova v roku 1812. Dostali sme sa do obce Katyň pri Smolensku, kde bolo začiatkom roka 1940 popravených príslušníkmi sovietskej NKVD cca. 20 000 – 26 000 zajatých poľských dôstojníkov, policajtov, kňazov a príslušníkov inteligencie. Na vyšet-

rovaní Katynského masakra sa podieľal aj známy slovenský patológ a spisovateľ F. Šubík. Návšteva miesta podobného charakteru nenechá iste nikoho chladným. V Bielorusku sme si stihli ešte pozrieť pamiatku, zapísanú v Zozname svetového dedičstva UNESCO, zámokový komplex Ňasviž a nočným transferom cez Poľsko sme sa vrátili do Prešova.

Mgr. Anton Fogaš, PhD.
Vedúci zahraničnej geografickej
exkurzie
Katedra geografie a aplikovanej
geoinformatiky FHPV
Foto: A.Fogaš, P. Macej

GRÉCKOKATOLÍCKA TEOLOGICKÁ FAKULTA OBJAVOVALA KRÁSY TOSKÁNSKA

To, že súčasťou života na akademickej pôde nie je iba vedecká činnosť či odovzdávanie a prijímanie vedomostí v rôznych študijných odboroch, potvrdzuje aj ďalšia z aktivít Gréckokatolíckej teologickej fakulty. V poradí už štrnástá púť od roku 2008 smerovala do nádhornej oblasti Talianska – čarovného Toskánska. Účastníkmi tohto podujatia, ktoré sa uskutočnilo od 3. 5. 2016 do 7. 5. 2016, boli pedagógovia, zamestnanci, študenti a priatelia GTF PU. Bohatý program ponúkal tak duchovné, ako aj kultúrne a poznávacie využitie. Prvou zastávkou bolo historické toskánske mesto *Lucca* - mesto románskych chrámov a skrytých palácových záhrad, v ktorom sme mali možnosť vidieť Piazza Napoleone, Piazza San Michele s chrámom San Michele in Foro. Toto mesto je známe aj tým, že z neho pochádzali známe osobnosti, ako napr. operný spevák Puccini alebo aj pápež Lucius III. Počas tohto dňa sme navštívili neďaleko vzdialené mesto *Pisa*, známe pred-

všetkým vďaka šikmej 58 metrov vysokej románskej veži Torre Pendente, ktorá je jedným zo symbolov celého Talianska. Mesto nás okúzilo svojimi pokladmi: Námestím zázrakov s katedrálou a Baptistériom (krstiteľnicou) sv. Jána, ktorá je svojou výškou (viac ako 50 m) najväčšou krstiteľnicou v Taliansku. Život v tomto meste sme mali možnosť vnímať aj navštvívením historického Camposanta - monumentálneho starého cintorína s múzeom, v blízkosti ktorého sa nachádzali rímske kúpele. Ďalším pre nás no-voobjaveným mestom bola čarovná *Volterra*, ktorá bolo kedysi centrom etruskej civilizácie. Toto mesto sa stalo známym aj vďaka ťažbe a spracovaniu alabastra. Po prehliadke námestia so stredovekými palácami a Katedrály Santa Maria Assunta naša cesta smerovala do *Sieny*, jedného z najpoetickejších talianskych miest. Duchovne sme pookriali a uctili si pamiatku sv. Kataríny Sienskej pri jej ostatkoch. Námestie, ktoré sme navštívili, patrí

od roku 1995 do zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Nádherný obraz v nás zanechalo okolie mesta, obklopené kopcami, olivovými hájmi a vinicami z oblasti Chianti. Ďalším našim objavom bolo stredoveké mestečko *San Gimignano*, ktoré je postavené na kopci na mieste bývalého etruského osídlenia. Prehliadka centra mesta s Bazilikou di Santa Maria Assunta, Dóm, Palazzo del Popolo, námestie Piazza della Cisterna a pätnásť veží v tamojšom meste v nás zanechali spolu s ochutnávkou vín a miestnych špecialít v neďalekej obci nezabudnuteľné obrazy Toskánska. Súčasťou spoznávania bolo i mesto *Florenca*. Aj keď sme v tomto meste trávili čas najdlhšie, zdalo sa, akoby sme videli iba časť krás a zákutí, ktoré toto mesto ukrýva. Prechádzka mestom smerovala cez Michelangelovo námestie a Piazza Signoria s palácom Palazzo Vecchio k Dómskemu námestiu s Katedrálou Duomo, ktorá je štvrtou najväčšou katedrálou na svete. Čas sa našiel aj na Galériu Uffizi s bohatými zbierkami Botticelliho, Leonarda da Vinci, Michelangela, Raffaela a ďalších umelcov. Navštívili sme aj Kostol Santa Croce, kde je pochovaný majster Michelangelo, autor mnohých sôch a výzdob, okrem iného v Sixtínskej kaplnke vo Vatikáne či známej sochy Dávida alebo Piety. Impozantný bol aj prechod po moste Ponte Vecchio - najstaršom a najužšom moste ponad rieku Arno. Nie iba nádherna krás Toskánska, ale aj vytvorenie nových kontaktov, skúsenosť zážitkov a utuženie vzťahov je to, čo ostáva v našej pamäti s nádejou, že takáto púť ostane súčasťou života na Gréckokatolíckej teologickej fakulte.

doc. ThDr. Peter Tirpák, PhD.

GTF PU ROZŠIRUJE SVOJE AKADEMICKÉ AKTIVITY

V dňoch 15. a 16. júna 2016 uskutočnili dekan Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU v Prešove Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD.; prodekan pre vedeckú činnosť a vonkajšie vzťahy na GTF PU v Prešove prof. ThDr. Marek Petro, PhD. a pracovník Katedry systematickej teológie GTF PU v Prešove doc. JCDr. František Čitbaj, PhD. (koordinátor spolupráce medzi GTF PU v Prešove a PF TNEU v Ternopili); pracovnú návštevu na Právnickej fakulte Ternopiľskej národnej ekonomickej univerzity v Ternopili.

Dňa 16. júla v dopoludňajších hodinách prijal delegáciu zo Slovenska dekan Právnickej fakulty TNEU v Ternopili kand. jurid. vied Banach Sergij

Volodimirovič. Po tomto stretnutí odprevadil delegáciu na rektorát Ternopiľskej národnej ekonomickej univerzity v Ternopili, kde boli hosťami z Slovenska prijatí prvým prorektorom kand. fyz. – mat. vied doc. Šinkarikom Mikolom Ivanovičom.

Na pôde univerzity bola v ten istý deň podpísaná zmluva o vzájomnej spolupráci medzi Právnickou fakultou Ternopiľskej národnej ekonomickej univerzity v Ternopili a Gréckokatolíckou teologickou fakultou Prešovskej univerzity v Prešove, dekanmi jednotlivých inštitúcií.

Podpísaním zmluvy o spolupráci sa prehĺbia vzájomné vzťahy a rozší-

ria sa možnosti spolupráce v oblasti vzdelávania a vedeckého výskumu v oblasti kánonického práva, probočnej a mediačnej práce a histórie, ako aj spoločné aktivity pri budovaní a realizovaní ďalších akademických i mimo akademických aktivít.

Prof. ThDr. Marek Petro, PhD.

HĽADANIE ZMYSLU ŽIVOTA...

Na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove sa vo štvrtok 29. septembra konala vedecká konferencia s názvom *Hľadanie zmyslu života ako pastoračná výzva*. Konferencia je súčasťou riešenia grantového projektu VEGA 1/0452/16, ktorý má za cieľ využiť logoterapiu V. E. Frankla v pastorálnej starostlivosti. Spoluorganizátorom konferencie bol aj Slovenský inštitút logoterapie (SILOE) v Bratislave. Prednášajúci na podujatí rozlišovali oblasť psychológie a duchovnej dimenzie pri komplexnom pohľade na človeka a hľadali ich vzájomné prieniky. Zhodli sa na tom, že otázka zmyslu života patrí medzi vše-

ľudské otázky a cirkev má využiť jej dynamický potenciál najmä u mladej generácie. Úvod do témy, životopis V. E. Frankla a hlavné princípy logoteórie predniesol vedúci riešiteľského kolektívu doc. Michal Hospodár. Význam Franklovej antropologickej koncepcie z kresťanského pohľadu načrtnol Mons.

xi predniesli aj zástupkyne Inštitútu pre logoterapiu doc. Judita Stempelová a doc. Eva Naništová. Na rozlíšenie medzi silou ľudského slova a Božím slovom v homílii upozornil Mons. doc. Ľubomír Petřík. Problematiku vnímania zmyslu života u mladej generácie prezentovala Dr. Emília Halagová. Na podujatí sa zúčastnil aj preosv. vladyka Milan Lach z Prešova, Mons. prof. Jozef Jarab, rektor KU v Ružomberku, Mons. prof. Peter Šturák, dekan fakulty a ďalší hostia. Potešiteľná bola

aj účasť študentov, ktorí v záverečnej diskusii ukázali, že ich téma konferencie zaujala.

Doc. ThDr. Michal Hospodár, PhD.

„ZÁHADNÉ POHYBOVÉ PREDPOKLADY“

Dňa 30. 09. 2016 ste v obchodnom centre Átrium Optima mohli navštíviť pridelený stánok Fakulty športu PU v Prešove v rámci celoslovenského podujatia Noc výskumníkov 2016. Tematika stánku sa niesla v duchu „Záhadne pohybové predpoklady“. Zamestnanci a doktorandi fakulty ponúkli potenciálnym záujemcom možnosť diagnostikovania svojich pohybových schopností na rôznych diagnostických prístrojoch. K dispozícii bolo meranie telesného zloženia na prístroji In-Body. Ďalšími z testov boli test frekvenčnej rýchlosti dolných končatín a výbušnej sily dolných končatín na výskokovom ergometri. Stánok Fakulty športu PU bol veľkým úspechom a lákadlom, o čom svedčí vysoký počet rodičov a ich detí, ktorí si chceli jednotlivé metódy osobne vyskúšať a zároveň získať informácie o svojich telesných a pohybových predpokladoch.

Mgr. Róbert Kandráč PhD.
Fakulta športu

PEDAGOGICKÁ FAKULTA PU HOSTITEĽOM ASOCIÁCIE DEKANOV PEDAGOGICKÝCH FAKÚLT ČESKEJ REPUBLIKY A SLOVENSKEJ REPUBLIKY 2016

V dňoch 4. – 6. októbra 2016 bola Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove (v spolupráci s neziskovou organizáciou Edulab) hostiteľkou jesenného stretnutia Asociácie dekanov pedagogických fakúlt Českej republiky a Slovenskej republiky, ktoré je už dlhodobo tradičnou diskusnou platformou zástupcov pedagogických fakúlt Českej a Slovenskej republiky.

Tohtoročné jesenné stretnutie sa pod taktovkou vedenia Pedagogickej fakulty PU konalo vo Vysokých Tatrách, a to v kongresových priestoroch Wellness Hotela Borovica v Štrbskom Plese. Zasadnutia sa zúčastnilo celkovo 42 dekanov a prodekanov zo všetkých pedagogických fakúlt Českej a Slovenskej republiky a moderovania sa ujala prodekanka PF PU, doc. Iveta Scholtzová. Vzácnych hostí a zároveň blízkych kolegov na úvod úprimným slovom privítala dekanka PF PU, doc. Jana Burgerová, po ktorom sa zúčastneným reprezentantom pedagogických fakúlt osobne prihovoril rektor PU v Prešove, prof. Peter Kónya.

Pozvanie na pracovné zasadnutie prijal aj prorektor PU, prof. Milan Portík, ktorý sa vo svojej prednáške venoval aktuálnym otázkam a výzvam súčasnej školskej praxe. Pozvanie na zasadnutie prijala aj doc. Gabriela Mikulášková z Inštitútu psychológie Filozofickej fakulty PU a vo svojej prednáške sa bližšie prizrela rovnako zaujímavej problematike, a to kvalite

života (a využitiu jej aktuálnej paradigmy v pedagogickej praxi). Oficiálne rokovanie uzavrela prezentácia neziskovej organizácie EDULAB, ktorá prezentovala svoje aktivity v kontexte profesijného rozvoja učiteľov z praxe a budúcich učiteľov.

Súčasťou Asociácie dekanov pedagogických fakúlt ČR a SR boli v krásnom prostredí Vysokých Tatier okrem oficiálneho pracovného programu aj mnohé príjemné neformálne aktivity (prechádzka okolo Štrbského plesa, turistická vychádzka na Popradské pleso či raut s kultúrno-hudobným programom speváckej zložky folklórneho súboru Šarišan). Neformálne diskusie a rozhovory, týkajúce sa

výmeny najaktuálnejších informácií z vedecko-výskumnej, študijnej i rozvojovej oblasti pedagogických fakúlt boli samozrejmosťou súčasťou všetkých sprievodných aktivít, ktoré Pedagogická fakulta PU pre zástupcov fakúlt pripravila. Práve vďaka týmto stretnutiam na menej formálnej pla-

tforme sa dokáže účinnejšie koordinovať jednotný postup vedení fakúlt v zásadných otázkach smerovania vývoja vysokého školstva v oboch spríbuznených krajinách s dôrazom na štátom stále viac marginalizovanú potrebu humanitne orientovaných pedagogických fakúlt.

Zrejme najkrajšou bodkou za odbornou plnohodnotným a ľudsky obohacujúcim stretnutím Asociácie dekanov pedagogických fakúlt Českej republiky a Slovenskej republiky v roku 2016, ktoré túto jeseň organizačne zabezpečila Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, bola tridsaťcentimetrová snehová nádielka, ktorú si Štrbské Pleso podľa SHMÚ v tak skorom októbrom termíne nepamätalo od roku 1951. Pod snehový zážitok sa však už organizačne nepodpísala Pedagogická fakulta PU, ale Perinbaba...

Mgr. Radoslav Rusňák, PhD.
Foto: Mgr. Hedviga Kochová, PhD.

INOVAČNÉ PRVKY DUÁLNEHO VZDELÁVANIA V ODBORE LABORATÓRNE VYŠETROVACIE METÓDY A OŠETROVATELSTVE NA FAKULTE ZDRAVOTNÍCKYCH ODBOROV

(Projekt KEGA č. 043PU-4/2016)

Schválený projekt Kultúrno-edukačnej garantovej agentúry (KEGA č. 043PU – 4/2016) na Fakulte zdravotníckych odborov Prešovskej Univerzity v Prešove pod názvom „Inovačné prvky duálneho vzdelávania zamerané na predanalytickú a analytickú fázu laboratórnych vyšetrení“ sa začal v apríli 2016 a momentálne prebieha realizácia jeho prvej fázy. Projekt je realizovaný pod vedením prof. doc. MUDr. Milana Jirsu, CSc. Zodpovedný vedúci a riešiteľ predkladaného projektu pracuje v Ústave lekárskej biochémie a laboratórnej diagnostiky 1. LF UK a VFN v Prahe a zároveň je garant študijného odboru laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve na Fakulte zdravotníckych odborov Prešovskej Univerzity v Prešove. Zástupca vedúceho projektu je RNDr. Andrej Sýkora, PhD. Spoluriešiteľský kolektív tvoria PhDr. Ľubomíra Lizáková, PhD., PhDr. Zuzana Novotná, PhD., a PhDr. Valéria Mašterová. Hlavným prínosom nového projektu je nadobúdanie praktických zručností s inovatívnymi prvkami duálneho vzdelávania u študentov (laborantov a sestier) Fakulty zdravotníckych odborov PU v primárnych podmienkach fakulty vo vytvorenom medziodborovom simulačnom laboratóriu.

Medzi ďalšie prínosy patrí:

- zvýšenie atraktivity vyučovacieho procesu odborov laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve a ošetrovateľstvo,
- rozvoj duálneho vzdelávania v zdravotníctve,
- príprava študentov na uplatnenie sa v trhovom pracovnom prostredí,
- vytvorenie špecifického, medziodborového simulačného laboratória prevýučbu laboratórnych vyšetrovacích metód v zdravotníctve

- a ošetrovateľských techník, zvýšenie obsahu a kvality získaných vedomostí a praktických zručností u študentov overovaných výskumom,
- využitie simulačného laboratória pre potreby výučby vybraných klinických predmetov a vydanie príručky pre prácu v laboratóriu,
- vydanie vysokoškolskej učebnice pre odbory laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve a v Ošetrovateľstva,
- vytvorenie edukačných posterov k vybranej problematike,
- sprístupnenie simulačného laboratória pre laickú a odbornú verejnosť a dobrovoľníkov.

Ciele projektu

Ciele nového projektu majú prispieť k:

- načerpaniu skúseností s možnosťami inovatívneho vzdelávania založeného na duálnej príprave študentov pre podmienky klinickej praxe,
- rozšíreniu vybavenia medziodborového laboratória laboratórnou prístrojovou technikou, ktorá významne zefektívnia výučbu a umožní nácvik a získavanie potrebných praktických zručností,
- vytvoreniu moderného, atraktívneho a motivujúceho prostredie pre výučbu správnych odberových techník v jednotlivých odboroch,
- manažovaniu vyučovacieho procesu inovatívnym spôsobom, ktorý nasmeruje študenta k potrebným zručnostiam správne postupovať pri odbere biologického materiálu v predanalytickej fáze, kriticky myslieť a rozhodovať,
- zvýšeniu vedomostnej úrovne študentov študijných programov laboratórne vyšetrovacie metódy a ošetrovateľstvo a iných študijných programov,
- využitiu interdisciplinárneho prístupu vo výučbe ošetrovateľských a laboratórnych techník so zameraním na správnu interpretáciu predanalytickej

- a analytickej fázy,
- realizácii vyučovacieho procesu s využitím modelových situácií v laboratórnych podmienkach,
- sprístupneniu simulačného laboratória pre odbornú a laickú verejnosť za účelom nácviku vybraných ošetrovateľských a laboratórnych techník.

Jednou z trvalých úloh vzdelávania je naučiť študentov bakalárskeho študijného programu laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve a študijného programu ošetrovateľstvo praktickým zručnostiam v reálnych podmienkach vznikajúceho medziodborového simulačného laboratória, zriadeného v priestoroch fakulty zdravotníckych odborov, skôr, ako začnú pracovať s pacientom priamo v laboratóriách a v prostredí zdravotníckych zariadení. Pre rozvoj zručností a schopností vykonávať erudované činnosti nestačia len vedomosti a informácie o správnych odberových postupoch a analýze biologického materiálu. Výchova a vzdelávanie kvalifikovaného pracovníka a dobrého človeka nie je jednostrannou záležitosťou, je výsledkom každodennej spolupráce zamestnancov Fakulty zdravotníckych odborov PU a študentov, ktorá sa prejavuje vo vysokokvalitnej výučbe zo strany pedagógov, v systematickom a samostatnom štúdiu študentov. Vedomosti bez praktických zručností, ktoré nie sú získané najprv v demonštračných podmienkach, sú menej významné a ťažšie realizovateľné v konkrétnom zdravotníckom prostredí. Veríme, že jeho prevádzka významným spôsobom zvýši kvalitu vyučovacieho procesu a umožní študentom nadobudnutie reálnych praktických zručností, ktoré neskôr využijú v klinických podmienkach svojich pracovísk. Spoločnosť radí jednotlivé povolania do určitých kategórií a uznáva spoločenskú hierarchiu povolaní. Vzdelávacia inštitúcia má morálnu povinnosť zodpovedne pristupovať a neustále skvalitňovať prípravu budúcich laborantov a sestier a aktuálne reagovať na potreby modernej spoločnosti.

LIZÁKOVÁ, Ľ., MAŠTEROVÁ, V.,
NOVOTNÁ, Z.

KONFERENCIA PLNÁ KRÁSY V SLOVE I POHLĀDE

Aj takto by sa dalo charakterizovať podujatie, ktoré má už svoju dvadsaťštyriročnú tradíciu. Ide o medzinárodnú vedeckú konferenciu s hlavným názvom *Sacrum a príroda*. Predmetná konferencia má svoje začiatky spojené s vedeckým rozvojom na Papieskej akadémii teologickej (súčasný Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie) už od roku 1993. Od roku 2009 sa na príprave a organizácii podieľa aj Gréckokatolícka teologická fa-

kulta PU v Prešove, ktorá má uzavretú inštitucionálnu dohodu o spolupráci s UPJPII v Krakove. Konferenciu aj tento rok naplnilo teologické a interdisciplinárne zameranie, ktoré si kladlo za cieľ priblížiť človeku symbiózu medzi ním, tvorstvom a Stvoriteľom. Obsah prednášaných tém, ktoré priamo súviseli s dvoma oficiálnymi cirkevnými dokumentmi: *Inter Sanctos* a *Laudato si'*, dotvárala už tradične turistická aktivita. Tá je súčasťou každoročného podujatia, ktoré sa koná recipročne na Slovensku a v Poľsku. V tomto roku šlo o výstup na *Vihorlat*. Ide o pohorie sopečného pôvodu, ktoré sa rozprestiera na východe Slovenska. Na jeho území sa nachádza Chránená krajinná oblasť *Vihorlat* (CHKO) a taktiež územie *Vihorlatský prales*, skrátene aj *Vihorlat*, ktoré bolo v roku 2007 zapísané do zoznamu *Svetového*

prírodného dedičstva UNESCO. Turistiky, ktorá sa konala pod patronátom Vojenských lesov a majetkov SR, š. p. OZ Kamenica n./Cirochou, sa zúčastnilo približne 45 osôb. Ako tomu bolo aj po minulé roky, aj tohtoročná konferencia sa konala v rámci Týždňa vedy a techniky na Slovensku 2016.

doc. ThDr. Peter Tirpák, PhD.

NIE LEN AKO INŠPIRÁCIA

Prelom univerzitných „sezón“ sa v prípade Inštitútu edukológie a sociálnej práce Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove niesol v oslavnom duchu. Do života bolo uvedených päť publikácií, ktoré uzreli svetlo sveta práve ako symbolická bodka za uplynulým a zároveň inšpiratívnym začiatkom nového akademického roka.

Päť publikácií sa uviedlo do života netradične – krstilo sa perami, aby to aj v ďalšom akademickom roku „písalo“ a chia semiačkami, aby v prenesenom význame aj knihy klíčili ďalšími svojimi pokračovaniami. Riaditeľkou tohto produktívneho pracoviska je prof. Beáta Balogová, ktorá neskrývala z krstu veľkú radosť. „*Publikácie nám pravidelne vychádzajú počas roka priebežne, avšak pracovitost a angažovanost členiek kolektívu a tesný súlad termínov vydání týchto ďalších našich vedeckých monografií podčiarkujú osobitost, vedeckost a odbornost nášho pracoviska,*“ povedala pri krste profesorka Balogová

a dodala, že dlhodobým cieľom inštitútu je zvýšiť status sociálnej práce na celoslovenskej úrovni. Podľa jej slov bol tento akt skvelým symbolickým zakončením akademického roka inštitútu, ale i inšpiráciou začiatku tohto nového. Knihy tak svojím obsahom a odborným zameraním obohatia knižnice nielen vedeckej a študentskej obce, ale nadčasovost tém, ich spracovanie a zasadenie do kontextu aktuálnosti upúta i širokú verejnost. O výnimočnosti kníh napovedajú aj výroky recenzentov každej práce, ktorá odráža odbornost jednotlivých autoriek, ich skúsenosti z doterajšieho pôsobenia na akademickej pôde.

ale zároveň, čím je prešovská škola sociálnej práce osobitnou od iných a aj aplikačný rozmer a významné prepojenie teórie s praxou. Novými publikáciami na knižnom trhu sú druhý diel *Kompendia sociálnej práce* (B. Balogová), *Demokracia kontra partokracia v sociálnom kontexte* (V. Kmetóny Gazdová), *Veda o sociálnej práci* (M. Skyba), *Vybrané aspekty mobbingu* (A. Jašková, B. Balogová) a *Materstvo a starostlivosť o seba ako novodobé koncepty sociálnej práce* (L. Pížová, B. Balogová). (vkg)

KONTAKT S EXCELENTNÝM VÝSKUMOM SA VYTVÁRA UŽ NA STREDNEJ ŠKOLE

(PRÍKLAD GYMNÁZIA SV. MIKULÁŠA V PREŠOVE)

Prepojenie vedy a vzdelávania sa niekedy interpretuje v tom zmysle, že vzdelávanie doháňa vedu. Uplatňuje sa snaha čo najviac znížiť časový rozdiel medzi vedeckým objavom a jeho zaradením do vyučovania už na základnej a strednej škole. V rámci vyučovania biológie i počas rôznych mimo vyučovacích aktivít pokladáme za veľmi dôležitú súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu výchovu žiakov spojenú s praktickými aktivitami. Je preto snaha poskytnúť aktivizujúce metódy na rozšírenie foriem práce na hodinách biológie s cieľom rozvíjať prírodovednú gramotnosť a viesť žiakov k rozvoju manuálnych zručností využívaním výskumných metód. Pre žiakov výskumná činnosť znamená víťanú zmenu vo vyučovaní, možnosť experimentovať a skúmať, zdokonaľiť svoje zručnosti ako aj rozšíriť, či upevniť doterajšie vedomosti. Pre tých, u ktorých sa prejaví zvýšený záujem o biologicko-ekologické skúmanie sa otvárajú možnosti podrobnejšieho výskumu v spolupráci s Prešovskou univerzitou v Prešove, s následnou aktívnou účasťou na rôznych vedeckých súťažiach, konferenciách a kongresoch. Takto získajú nové kontakty na iných študentov, vysokoškolských a vedeckých pracovníkov. Prechod na vysokoškolský systém učenia pravdepodobne zvládnu ľahšie a ich nadobudnuté zručnosti a vedomosti sa prejavajú aj počas štúdia na vysokej škole. Kontakt so špičkovými vysokoškolskými a vedeckými

pracovníkmi už počas strednej školy mnohí z nich označili ako jeden z dô-

Gymnazistka Janka Čornáková získala na súťaži Intel ISEF 2016 (Phoenix, AR, USA) 4. miesto v konkurencii 1750 mladých vedcov z celého sveta s projektom: "Potenciálne využitie sekundárnych rastlinných metabolitov v ochrane rastlín proti parazitom".

vodom ľahšieho prechodu zo strednej školy na vysokú školu v zmysle pripravenosti na univerzitný systém učenia sa.

Úspešnosť študentov po nadštandardnom biologickom a ekologickom výskume, teda náročnejšom ako na bežných vyučovacích hodinách, ktorému sa študenti venovali po vyučovaní sa prejavuje najmä v ich úspechoch nielen na celoslovenských ale aj medzinárodných biologických súťažiach. Mnohí z nich získali medailové umiestnenia v prestížnych vedeckých súťažiach, prednášali na vedeckých konferenciách a kongresoch, zúčastnili sa medzinárodných vedeckých kempov.

Stredoškolská výskumná činnosť žiakov by nebola na takej vysokej odbornej úrovni, nebyť ochotnej spolupráce zo strany vysokých škôl a výskumných ústavov. Veľmi si vážime a oceňujeme najmä spoluprácu s Katedrou eko-

lógie FHPV PU v Prešove, menovite s doc. RNDr. Ivanom Šalamonom, CSc., prof. RNDr. Mariánom Reiffersom, DrSc., RNDr. Danielou Gruľovou, PhD., RNDr. Petrom Patlevičom, PhD., RNDr. Pavlom Labunom, PhD., Ing. Jozefom Fejérom, PhD., Mgr. Natáliou Bašistovou a Ing. Lenkou Bobuľskou, PhD. Pomohli nám nielen konzultácie, poskytnutím materiálu ale aj umožnením práce s kvalitnými prístrojmi. V dnešnej dobe takáto spolupráca nie je samozrejmosťou a vysoko si ju vážime. Úspechy našich žiakov sú prezentované v priloženej tabuľke.

V spolupráci s Fakultou humanitných a prírodných vied PU v Prešove realizoval v roku 2015 Krajský festival vedy a techniky. Bola to súťažná prehliadka vedecko-technických projektov žiakov základných a stredných škôl, ktorí prezentujú svoju výskumno-vedeckú činnosť pomocou panelovej prezentácie. Festival vedy a techniky je už roky jedinečnou prehliadkou výsledkov vedeckovýskumnej činnosti mladých ľudí. Z množstva projektov komisia vyberá tie najlepšie a najzaujímavejšie. Ich autori získajú hodnotné ceny aj možnosť prezentovať Slovensko na prestížnych medzinárodných podujatiach. Zároveň získavajú neoceniteľnú motiváciu pre svoju budúcu kariéru vo vede a technike.

Prešov, 14.10.2016

RNDr. Miriam Feretová
Gymnázium sv. Mikuláša v Prešove

Prehľad umiestnení žiakov na rôznych súťažiach v rámci spolupráce s Katedrou ekológie FHPV PU v Prešove:

Slavomíra Nemčíková	2.miesto KK BIO, 1. miesto CK BIO olympiáda- postup na IYIPO Tbilisi Gruzínsko- strieborná medaila, 1.miesto KK SOČ, Špeciálna cena z celoštátnej prehliadky najlepších vedeckých študentských projektov- Týždeň vedy a techniky – účasť na vedeckej výstave EXPO SCIENCE Busel
Jana Čornáková	2.miesto KK, 3. miesto CK BIO olympiáda, 1. miesto KK SOČ, 5. miesto CK SOČ, Špeciálna cena z celoštátnej prehliadky najlepších vedeckých študentských projektov- Týždeň vedy a techniky – účasť na vedeckej výstave EXPO SCIENCE Busel, 4. miesto na najprestížnejšej celosvetovej súťaži v USA pre vedecké projekty študentov v programe Intel ISEF Arizona.
Samuel Smoter	1.miesto KK BIO, 1. miesto CK BIO olympiáda, Cena dekana PrFUK BA za najlepší vedecký projekt - Týždeň vedy a techniky
Ingrid Lojová	3.miesto KK BIO olympiáda, 1. miesto KK SOČ, 3. miesto CK SOČ, Účasť na celoštátnej prehliadke najlepších vedeckých študentských projektov- Týždeň vedy a techniky

LOGICKÁ OLYMPIÁDA UŽ ŠTVRTÝKRÁT V PREŠOVE

Od roku 2013 sa každoročne organizujú školské kolá logickej olympiády pre žiakov s intelektovým nadaním, víťazi ktorých sa stretnú na celoslovenskom kole v Prešove. Hlavní zodpovední organizátori súťaže sú Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Sabinove a Katedra matematickej edukácie Pedagogickej fakulty PU v Prešove, preto sa aj tento rok konalo finálové kolo na pôde Pedagogickej fakulty PU.

Aj tento rok sa do školských kôl súťaže zapojilo viac ako 1700 intelektovo nadaných žiakov základných škôl z celého Slovenska a takmer 100 z nich si zmeralo svoje logické, matematické, priestorové a verbálne schopnosti pri riešení náročných úloh v stredu 13. apríla 2016 vo finále súťaže. Od rána sa po chodbách fakulty hmýrili súťažiaci žiaci so svojimi rodičmi či učiteľmi, kým všetkých prítomných slávnostne neprívali poprední predstavitelia mesta, fakulty aj ďalších spriaznených inštitúcií a organizácií. Za všetkých pozdravili prítomných viceprimátor mesta Prešov Ing. Štefan Kužma, prodekan pre vedu, akreditáciu a doktorandské štúdium PF PU doc. Iveta Scholtzová, popredný psychológ Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave doc. Vladimír Dočkal, vedúca Katedry matematickej edukácie PF PU doc. Alena Prídavková, organizačný garant celoslovenskej iniciatívy Rozumieme nadaným Bc. Renáta Kopilková, autor a organizátor Logickej olympiády, špeciálny pedagóg z Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Sabinove

Mgr. Ľuboš Lukáč a člen organizácie MENSA Slovensko Ing. Miroslav Macko. Potom sa žiaci mohli pustiť do boja – v kategóriách starších a mladších žiakov riešili úlohy v dvoch súťažných blokoch a prestávku medzi nimi im spríjemňovali talentované deti zo Súkromnej základnej umeleckej školy GRIMMY, ako aj spevák skupiny Koma-

jota Martin Husovský. Ani rodičia a učiteľia neodišli o poznanie ľahší – paralelne s testovaním žiakov prebiehala séria zaujímavých prednášok z oblasti edukácie nadaných žiakov. O svoje bohaté skúsenosti s prácou s nadanými žiakmi sa s prítomnými podelil významný psychológ doc. Vladimír Dočkal z Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave, pohľad na výchovu intelektovo nadaných detí zo strany rodiča opísala vysokoškolská pedagogička Mgr. Blanka Tomková, PhD., z Katedry matematickej edukácie PF PU a na nástrahy edukácie nadaných žiakov upozornila študentka doktorandského štúdia PF

PU Mgr. Jana Kojnoková. Celoslovenskú iniciatívu Rozumieme nadaným predstavil špeciálny pedagóg a autor Logickej olympiády Mgr. Ľuboš Lukáč z Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Sabinove. Súčasťou programu pre dospelých bola prezentácia aktivít Kultúrneho centra Wave. Okrem iných významných aktivít pre deti, mládež a dospelých predstavili zástupcovia KC Wave aj obľúbený detský Pub kvíz. Po náročnom, poučnom, ale aj zábavnom dopoludní prišlo na rad všetkými očakávané vyhlásenie výsledkov súťaže a jej víťazov, na ktorých nezabudla ani dekanka Pedagogickej fakulty doc. Jana Burgerová. Najúspešnejší riešitelia, Lucia Triščiková (SZŠ, Námestie Slobody 100, Sabinov), Ester Prostredná (ZŠ, Šmeralova 25, Prešov) a Richard Dudek (ZŠ A. Dubčeka, Ul. Budovateľov 9, Martin) v kategórii A a Emma Prokopová (ZŠ Lúčna, Námestie J. Pavla II. 827, Vranov nad Topľou), Slávka Triščiková (SZŠ, Námestie Slobody 100, Sabinov) a Zdenka Semančíková (SZŠ, Námestie Slobody 100, Sabinov) v kategórii B, si odniesli veľmi pekné ceny – tablety, mp3 prehrávače, knižné publikácie a logické hračky. Ešte raz im srdečne blahoželáme a už teraz sa tešíme na stretnutie na piatom ročníku Logickej olympiády.

Mgr. Ľuboš Lukáč
Mgr. Jana Kojnoková
Foto: Adam Brižek

PAMÄTNÝ DEŇ NA TZV. PREŠOVSKÝ SOBOR

Vo štvrtok 28. apríla si Gréckokatolícka cirkev pripomenula Pamätný deň na neslávne známy tzv. Prešovský sobor z 28. apríla 1950 v Prešove, ktorý vtedy zorganizovala a zinscenovala totalitná štátna mašinéria. Bol to oficiálny začiatok likvidácie Gréckokatolíckej cirkvi v bývalom Československu, aj keď už predtým bolo vykonaných veľa krokov proti tejto cirkvi, ktorá bola potom až do roku 1968 postavená mimo zákona, teda bola zakázaná. Nemohla pôsobiť, všetka jej majetková podstata prešla do vlastníctva Pravoslávnej cirkvi. Jej dvaja biskupi, dnes už blahoslavení Pavel Peter Gojdič OSBM a jeho pomocný biskup Vasíl Hopko, boli uväznení, podobne aj kňazi, ktorí boli následne vyvezení na rôzne miesta v Čechách, čo najďalej od svojich veriacich. Bohoslovci museli nastúpiť do PTP táborov. Prenasledovaní boli aj mnohí veriaci.

Pri tejto príležitosti bola na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove (GTF PU), na chodbe vedúcej k Aule 1, otvorená výstava o utrpení Gréckokatolíckej cirkvi v krajinách strednej a východnej Európy, ktoré boli pod nadvládou komunistického režimu. Krátkym príhovorom ju otvoril dekan GTF PU Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD. Gréckokatolícka cirkev však v skutočnosti nikdy neprestala existovať, pretože Cirkev ani brány pekelné nepremôžu. Jej činnosť bola oficiálne obnovená v roku 1968, ale do novembra 1989 bola totalitným režimom iba trpená. Gréckokatolícki biskupi, veľká väčšina kňazov i veriacich zostali verní Bohu, Cirkvi, rímskemu pápežovi i svojmu svedomiu. Takto Boh na Gréckokatolíckej cirkvi veľmi viditeľne ukázal svoju milosť, že človeka neopustí ani v utrpení, a že v pravom čase aj viditeľne ukáže svoju moc, pretože on je víťazom nad smrťou. V súčasnosti sa Gréckokatolícka cirkev na Slovensku dynamicky rozvíja. V roku 2008 bola povýšená na metropoliu sui iuris so sídlom v Prešove.

Mons. doc. ThDr. Ľubomír Petřík, PhD.

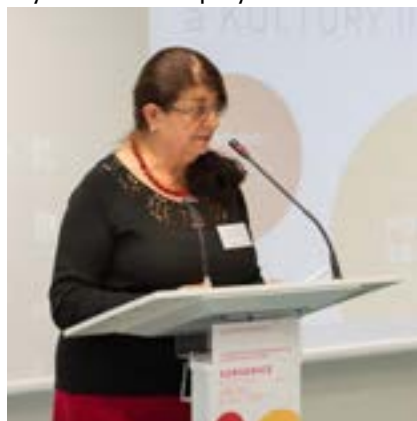
na fakultách

MEDZINÁRODNÁ VEDECKÁ KONFERENCIA NA PÔDE INŠTITÚTU ESTETIKY A UMELECKEJ KULTÚRY, KONANÁ PRI PRÍLEŽITOSTI 25. VÝROČIA VZNIKU ŠTUDIJNÉHO ODBORU.

Dňa 10. októbra 2016 sa opäť po roku uskutočnila vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou, ktorú organizoval Inštitút estetiky a umeleckej kultúry (IEUK) Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove s názvom **SÚRADNICE ESTETIKY, UMENIA A KULTÚRY II.** V tomto prípade išlo o druhé stretnutie, ktoré nadviazalo na predchádzajúci úspešný ročník. Nosnou ideou podujatia bolo zhodnotenie 25 rokov študijného odboru estetiky v Prešove. Garantom vedeckej konferencie bola prof. PhDr. Jana Sošková, CSc. Podujatie oficiálne otvorili riaditeľka Inštitútu estetiky a umeleckej kultúry doc. PaedDr. Slávka Kopčáková, PhD. s prodekanou pre rozvoj a zahraničné vzťahy doc. Zuzanou Strakovou, PhD., ktorá zastupovala vedenie fakulty. Medzi významnými hosťami konferencie sme tento rok privítali profesora dr. hab. Włodzimierza Szturca z Jagellonskej univerzity v Krakove, PhDr. Miloša Ševčíka, PhD. z Karlovej univerzity v Prahe. Plenárne zasadnutie otvoril svojím príspevkom profesor dr. hab. Włodzimierz Szturc s názvom *Etnoscenologia słowacka – nowe perspektywy*, kde poukázal na nové možnosti vedeckého výskumu v spojení medzikultúrnej semiológie a etnomuzikológie ako základ novej špecializácie pre štúdium divadla: archeofoniky. Príspevok týkajúci sa hudby a času v Bergsonovom ponímaní evidencie sugescie trvania predniesol PhDr. Miloš Ševčík, PhD. V poradí tretí príspevok predniesla nestorka prešovskej estetické školy prof. PhDr. Jana Sošková, CSc., ktorá zhodnotila uplynulých 25 rokov existencie estetiky v Prešove s jej počiatocnými peripetiami, najdôležitejšími medzníkmi a konečnými úspechmi na konci uplynulého štvrtstoročia. Poslednou prednášajúcou

naznačila tiež aktuálne bádatelské výskumné trendy a poukázala na to, do akej miery sa kryjú s celoslovenskými trendmi v prvých dekádach

21. storočia.

Prvú sekciu, sekciu estetiky, reprezentovala nosná téma: *25 rokov študijného odboru estetiky v Prešove*. Prednášajúci účastníci konferencie tu reflektovali stav a špecifiká odboru estetiky v Prešove, vrátane jej vedeckých, publikačných, komunikačných stratégií a kontextov s európskou a svetovou estetikou. Medzi účastníkmi tohto okruhu referátov vystúpili pracovníci IEUK: Mgr. Lenka Bandurová, PhD. *Estetické a umelecké prejavy reklamy*, Mgr. Jana Migašová, PhD. *Sochárske dielo Dušana Pončáka v reflexii slovenskej umeleckej kritiky a kunsthistórie*, Mgr. Lukáš Makky, PhD. *Stephe Davies o prvom (pravekom) umení a Mgr. art. Katarína Šantová Poznámky k Platónovmu odkazu z pohľadu súčasného dizajnu*. Pracovníci Inštitútu estetiky a umeleckej kultúry prezentovali aktuálne témy súčasnej estetiky

v kontexte svetového i európskeho estetického myslenia. Súčasťou estetického bloku boli aj hudobnoestetické príspevky, v ktorých Prof. Mgr. art. Irena Medňanská, PhD. referovala o *muzikológovi, hudobnom estetikovi a psychológovi, pedagógovi a skladateľovi Siegfriedovi Bimbergovi*. V príspevku poukázala na jeho presahy aj do estetiky hudby a predstavila jeho osobnosť z už uvedených špecializácií. Mgr. Renáta Kočišová, PhD. vo svojom príspevku charakterizovala tvorbu Mikuláša Moyzesa, predovšetkým jeho melodrámy a poukázala na ne, ako na estetický model baladickosti a výrazových prostriedkov hudby vtedajšieho obdobia. Konferencie sa zúčastnili aj doktorandky inštitútu podieľajúce sa na jej plynulej realizácii. O fenoméne emigrácie a jej dopade na estetiku tvorby slovenských hudobných skladateľov referovala Mgr. Anna Juhaščíková a Mgr. Anna Babjaková sa vo svojom príspevku zamerala na teoretické vymedzenie pojmu populárna hudba a jeho estetických konzekvencií. Druhú sekciu konferencie, sekciu divadelného umenia, reprezentovala nosná téma *Divadelné umenie v súčasnom myslení, tvorbe a praxi*. Jej cieľom bolo zosumarizovanie súčasného stavu slovenskej divadelnej kultúry na prelome tisícročí, neopominajúc historicko-spoločenské súvislosti s jej metamorfózami. V rámci uvedenej sekcie bola, pochopiteľne, reflektovaná teatrologická problematika v jej bohatej tematickej i žánrovo-druhovej škále (profesionálne repertoárové divadlo, činohra, alternatívne divadlo, operná tvorba, nové divadelné formy súčasného divadla a jeho estetická recepcia a pod.). Tie prezentovali Mgr. Michaela Mojžišová, PhD. *Pôvodná slovenská operná tvorba po roku 1989*,

Mgr. Mária Glocková, PhD. *Opera v regionálnom priestore* a Mgr. Mária Lechmanová *Zuzanka Hraškovie Jozefa Grešáka a jej scénická adaptácia. Problematiku súčasnej umeleckej performancie v reflexii vybraných diel* predstavil doc. Miroslav Ballay a príspevok *K typológii súčasných umeleckých foriem v divadelnej tvorbe a praxi* predniesol PhDr. Miron Pukan, PhD., spoluorganizátor konferencie. V uvedenej sekcii sa teda objavili mnohé inšpiratívne témy. Za všetky spo-

meňme napr. príspevok PhDr. Eleny Knopovej, PhD. *Divadlo výskumu ako interdisciplinárny prienik teórií s inscenačnou praxou (na príklade tvorby Divadla Potôň)*, vystúpenie Mgr. Jána Šimka *Potláčaný smiech v divadle Blaha Uhlára* či Mgr. Evy Kušnírovej, PhD., ktorá sa vo svojom príspevku zaobera-
la osobitosťou poetiky nezávislého divadla Kontra a mnoho ďalších. Aj táto sekcia sa nezaobišla bez doktorandov, spomedzi ktorých možno spomenúť aj príspevok Mgr. Jozefa

Puškára *Fenomén aktívneho diváka v kontexte recepcie súčasného divadla*.

Záverom môžeme konštatovať, že druhý ročník konferencie **Súradnice estetiky umenia a kultúry II.** bol úspešným pokračovaním toho predošlého, priniesol mnohé inšpiratívne otázky a podnety pre ďalšiu bádateľskú prácu. Bol príjemným stretnutím odborníkov v oblasti estetiky, divadelného umenia a stal sa fórom, ktorý ponúkol výmenu skúseností či informácií prezentovaných na pôde Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove.

Michal Hottmar

NA KONFERENCII V PREŠOVE PREDSTAVILI EVANJELIUM PODĽA LUKÁŠA V PIKTOGRAMOCH

Na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove (GTF PU) sa v utorok 11. októbra uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia na tému „Božie slovo možno počuť i vidieť. Prezentácia Evanjelia podľa Lukáša v piktogramoch.“

Kolektív riešiteľov vedeckého projektu Kultúrnej a edukačnej grantovej agentúry Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky pod názvom „Odovzdávanie kultúrneho dedičstva v biblickom kontexte hendikepovaným osobám špeciálnym modelom s využitím symbolov“ na nej predstavil hlavný výstup projektu, ktorým je interaktívna učebnica *Evanjeliom podľa Lukáša v piktogramoch*. Je určená pre prácu s deťmi a obzvlášť s hendikepovanými žiakmi. Môže byť vynikajúcou pomôckou pre rodičov, katechetov i špeciálnych pedagógov. Je v nej využitá metóda znázornenia textu formou symbolickej kresby – piktogramov.

Riešiteľmi projektu sú piati pedagógovia teologických disciplín na GTF PU v spolupráci so špeciálnymi pedagógmi zo Spojenej školy Pavla Sabadoša internátnej v Prešove, predovšetkým s Darinou Petríkovou, autorkou metódy. Spoluorganizátormi konferencie boli aj Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie a Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie. Kolektív riešiteľov v moderovanej diskusii ponúkol *Evanjeliom podľa Lukáša v piktogramoch* zahraničným partnerom s cieľom vypracovať spoločne zahraničný projekt, ktorého výstupom by bolo spracovanie tejto učebnice aj v iných jazykoch, pre-

tože piktogramy majú nadrečový charakter.

Konferenciu otvoril dekan GTF PU v Prešove Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD. a vedúci riešiteľ projektu Mons. doc. ThDr. Ľubomír Petřík, PhD. Riaditeľ Spojenej školy Pavla Sabadoša internátnej v Prešove Mgr. Peter Borovský predstavil augmentatívnu a alternatívnu komunikáciu, Paed-Dr. Mgr. Darina Petříková, PhD. využitie piktogramov v textoch Svätého písma a Ing. Peter Gulaš školský softvér a hry s využitím piktogramov. Títo špeciálni pedagógovia vniesli do projektu svoje konkrétne niekoľkoročné skúsenosti z pedagogickej praxe a overené postupy využitia piktogramov pri práci s hendikepovanými deťmi.

Poľskí hostia z Univerzity Jána Pavla II. v Krakove (UPJP II) sa oboznámili s *Evanjeliom podľa Lukáša v piktogramoch* a zároveň prispeli ku konferencii svojimi prednáškami a spoluprácou na jej organizácii. Ks. dr. hab. Henryk Ślawiński, profesor UPJP II, sa venoval téme slova a obrazu v odovzdávaní Kristovho posolstva a dr. Dominik Chechelski hovoril o svete symbolov

v komunikácii so staršími a neplnoprávnymi osobami. ThLic. Zdenko Žiška, PhD. ponúkol tému „Čo sme na vlastné oči videli, to zvestujeme.“ Na konferencii predniesli svoje príspevky aj niektorí pedagó-

govia GTF PU, ktorí sú riešiteľmi projektu. „Slovo sa skrátilo“ – Teologický rozmer evanjelia v piktogramoch bol názov prednášky doc. ThDr. Marcela Mojzeša, PhD. Disparite reči v katechéze sa venoval doc. ThDr. Peter Tirpák, PhD. a prednáškovú časť konferencie príspevkom na tému „A Slovo sa telom stalo“ uzavrel vedúci riešiteľ projektu a jeden z garantov konferencie Mons. doc. ThDr. Ľubomír Petřík, PhD.

Počas moderovanej diskusie zaznelo niekoľko podnetných návrhov zo strany účastníkov konferencie, a to nielen také, ktoré sa týkajú prípravy *Evanjelia podľa Lukáša v piktogramoch* v iných jazykoch, ale aj napr. návrh spracovať aj ďalšie biblické texty touto metódou alebo napr. návrh hľadať možnosti vyvinutia takeého programu, ktorý by pri písaní textu automaticky znázorňoval k jednotlivým slovám priliehajúce piktogramy. Riešiteľský kolektív si uvedomuje široké možnosti využitia tejto metódy piktogramov, ako aj možnosti jej vylepšovania.

Mgr. Jaromíra Sedláková

NÁRODNÉ TRÉNINGOVÉ KURZY PRE UČITEĽOV PRIMÁRNEHO A NIŽŠIEHO SEKUNDÁRNEHO STUPŇA VZDELÁVANIA NA PÔDE PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY

Medzinárodný edukačný projekt

Greek Association of Primary Music Education Teachers (Grécko), University Lucian Blaga of Sibiu (Rumunsko), University of Prešov in Prešov (Slovensko), Institute of Education, University College of London (Veľká Británia). Projekt získal v novej nomenklatúre v rámci

Na pôde Prešovskej univerzity v Prešove sa v dňoch 30. 09. a 07. 10. 2016 konali *Národné tréningové kurzy pre učiteľov primárneho a nižšieho sekundárneho stupňa vzdelávania*, a to v rámci medzinárodného projektu *COMENIUS Lifelong Learning Programm European Music Portfolio - Math: „Sounding Ways into Mathematics“* (Európske hudobné portfólio – matematika: „Hudobné cesty do matematiky“). Boli zamerané na integráciu učebných predmetov hudobná výchova a matematika. Kurzy boli zavŕšením medzinárodného edukačného projektu a prebiehali pod vedením riešiteľiek projektu a lektoriek: doc. PaedDr. Slávky Kopčákovej, PhD. (Inštitút estetiky a umeleckej kultúry, FF PU, koordinátorka pre SR), PaedDr. Edity Šimčíkovej, PhD. (Katedra matematickej edukácie, PF PU), doc. RNDr. Aleny Prídavkovej, PhD. (Katedra matematickej edukácie, PF PU), PaedDr. Jany Hudákovskej, PhD. (Inštitút hudobného a výtvarného umenia, katedra hudby, FF PU) a Mgr. Jany Migašovej, PhD. (Inštitút estetiky a umeleckej kultúry, FF PU).

Kurzy sú jedným z najdôležitejších diseminačných aktivít medzinárodného edukačného projektu v schéme *LLP Comenius (EMP-M)* pre obdobie rokov 2013 – 2016. Na jeho riešenie sa podieľa 8 univerzít zo siedmich krajín Európy: Pädagogische Hochschule, Fachhochschule Nordwestschweiz PH FHNW (Švajčiarsko), Frankfurt University of Music and Performing Arts (Nemecko), Goethe University Frankfurt am M. (Nemecko), Universitat Autònoma de Barcelona (Španielsko),

schémy Erasmus + finančnú podporu vo výške 395 670,00 €, ktorú využije 8 partnerských pracovísk. Výška dotácie pre Prešovskú univerzitu (vrátane kofinancovania) je 36 605,00 €. Hlavným riešiteľom projektu je švajčiarsky partner prof. Marcus Cslovjeczsek, slovenský tím ako členka Steering group vedie a koordinuje doc. PaedDr. Slávka Kopčáková,

PhD. Cieľom projektu je overiť nové prístupy vo vyučovaní matematiky prostredníctvom hudobných činností, zvýšiť úroveň matematickej gramotnosti dievčat, ako aj žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Autori projektu vychádzajú z tézy, že integrované vyučovanie matematiky a hudobnej výchovy prispieva aj k rozvoju schopnosti učiť sa. Tieto poznatky sú odvodené z najnovších kongnitivistických

teórií a konštruktivistických prístupov k vyučovaniu.

Dosiahnuté výsledky projektu, resp. podpora, ktorú projekt ponúka učiteľom, je na úrovni teoretickej, ako aj praktickej. Z teoretických dokumentov spomenieme dve zásadné teoretické práce: **A Review of Literature** (2015) a **State of the Art Papers** (2015), hodnotiace stav poznania v danej oblasti. V roku 2016 vychádza tlačou azda najcennejší, do praxe zacielený výsledok projektu: učebnica s príkladmi aktivít *Teachers Handbook*, ktorej spoluautormi sú všetci riešitelia projektu. Vychádza vo ôsmich jazykových mutáciách, na Slovensku pod názvom *Európske hudobné portfólio – Hudobné cesty do matematiky. Učiteľská príručka* (2016). Na národnej úrovni každá z partnerských krajín v r. 2016 vytvorila, na vlastných teoretických základoch a príkladoch aktivít (overovaných v priebehu projektu na pilotných školách), koncipovanú zbierku príkladov **Teachers Brochure** (*Metodická príručka pre učiteľov*), v ktorej nachádzame konkrétne učebné aktivity, vychádzajúce z konkrétnej kultúry. K dôležitým výsledkom projektu patrí aj online platforma a zbierky aktivít na báze Moodle. Trojročný projekt končí v novembri 2016 záverečným hodnotiacim stretnutím v Rumunsku na Univerzite Lucian Blaga v Sibiu, kde bude prebiehať záverečná evalvácia vytvorených učebných materiálov a online platformiem, budú vyhodnotené všetky workshopy (prebiehali v rámci projektu v mestách Schloss Beugen (Švajčiarsko), Frankfurth (Nemecko), dvakrát v Barcelone (Španielsko),

Londýn (Veľká Británia), na ktorých sa zúčastňovali aj slovenskí riešitelia. Všetky uvedené výstupy a vytvorené materiály boli predstavené a dané k dispozícii učiteľom primárnej edukácie na národných tréningových kurzoch pre učiteľov v rámci projektu. Prvý popoludňajší edukačný blok bol zameraný na predstavenie projektu, prednášky pedagógov Prešovskej univerzity k téme integrácie matematiky a hudby a k predstaveniu aktivít vytvorených slovenským tímom. V ďalšom týždni bol výučbový blok doplnený o spätnú väzbu účastníkov, ktorí si za týždeň mali možnosť aplikovať jednotlivé navrhované aktivity so žiakmi v základných školách

a nájsť variácie, prípadne inovácie alebo vlastné modelové aktivity. Účastníci mali možnosť navrhovať svoje vlastné aktivity integrovaného vyučovania matematiky a hudobnej výchovy, bola im ponúknutá aj možnosť na platforme projektu ich zverejňovať na webstránke projektu a rozširovať myšlienky interdisciplinarity hudby a matematiky aj do svojich učiteľských radov. Národné tréningové kurzy mali veľmi dobrú odozvu, ktorú sme získali spätnou väzbou na realizáciu aktivít priamo počas kurzov, ako aj prostredníctvom dotazníkov. Presvedčili nás o tom, že myšlienky projektu padli na úrodnú pôdu, našli svojich nasledovníkov a utvrdili nás v tom, že naše trojročné výskumné,

**PaedDr. Jana Hudáková, PhD.,
Inštitút hudobného a výtvarného
umenia FF PU,
doc. PaedDr. Slávka Kopčáková,
PhD. (Inštitút estetiky a umeleckej
kultúry FF PU**

HODNOTENIE A VZDELÁVANIE ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI

Výskumný tím riešiteľov z Pedagogickej fakulty PU sa už niekoľko rokov venuje problematike diagnostiky a stimulácie individuálnych edukačných potrieb slabšie prosievajúcich žiakov. Od 1. júla 2016 v rámci v poradí už 3. projektu APVV pristupuje k experimentálnemu overovaniu autorských stimulačných programov kognitívnej intervencie v oblasti matematiky a slovenského jazyka. S cieľom mapovania výsledkov výskumov v predmetnej oblasti tím z Pedagogickej fakulty PU pod vedením doc. Ivety Kovalčíkovej usporiadal v dňoch 15. a 16. septembra 2016 v Krakove medzinárodnú vedeckú konferenciu s názvom *Výzvy v oblasti hodnotenia a vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (Meeting the challenge of assessing and educating students with special needs)*. Konferencia sa konala

pod garanciou Medzinárodnej asociácie kognitívnej edukácie a psychológie IACEP (International Association for Cognitive Education and Psychology). Cieľom konferencie bolo podporiť interdisciplinárny dialóg medzi výskumníkmi, učiteľmi, terapeutmi a psychológmi, ktorý by prispel k rozvoju v oblasti hodnotenia a kognitívnej edukácie detí, mládeže a dospelých. Konferencie sa zúčastnili odborníci z Holandska, Izraela, Japonska, Nemecka, Českej republiky a Poľska. Slovensko reprezentoval riešiteľský tím projektu APVV-15-0273, skupina pedagógov a psychológov z Prešovskej univerzity v Prešove a Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Pozvanie prezentovať hlavné referáty prijali Gerhard Büttner, profesor v oblasti pedagogickej psychológie z Goethe University vo Frankfurtu, a Alex Kozulin, profesor špeciálnej pedagogiky z Achva Academic College v Jeruzaleme. V sympóziách a sekciami odznelo 46 odborných príspevkov, prezentovaných vedeckými školami v oblasti kognitívnej psychológie a edukácie z Európy a Blízkeho východu. Účastníci konferencie mali možnosť zoznámiť sa i diskutovať o najnovších výsledkoch výsku-

mov z oblasti diagnostiky a stimulácie kognitívnych a exekutívnych funkcií, dynamického testovania, gramotnosti, ako aj vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Reflektujúc na súčasný sociálny a politický stav v Európe, na konferencii bola taktiež vytvorená špeciálna sekcia venovaná otázke vzdelávania utečencov, imigrantov a minoritných skupín. Po konferenčných dňoch plných odborných analýz, si účastníci našli čas aj na spoznávanie krás Krakova a jeho okolia. Konferencia bola čiastkovým výstupom grantového projektu APVV č. 15-0273 *Experimentálne overovanie programov na stimuláciu exekutívnych funkcií slabšie prosievajúceho žiaka (na konci 1. stupňa školskej dochádzky): kognitívny stimulačný potenciál matematiky a slovenského jazyka (zodpovedný riešiteľ: doc. Iveta Kovalčíková)*.

**Mgr. Marta Filičková, PhD.
Foto: Mgr. Marta Filičková, PhD.
doc. PhDr. Iveta Kovalčíková, PhD.**

MEDZINÁRODNÝ WORKSHOP O ETNICKY CITLIVÝCH DÁTACH (AJ) SO SPLNOMOCNENCOM PRE RÓMSKE KOMUNITY

Zasadacia miestnosť Prešovskej univerzity Consilium maius sa stala posledný júnový deň reprezentatívnym miestom pre medzinárodný odborný workshop s názvom *Etnicky citlivé dáta – ich získavanie, využitie a interpretácia*, v rámci ktorého sa diskutovalo o problémoch zberu etnických dát v rómskych komunitách. Svoj pohľad na uvedenú problematiku prezentoval aj splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity **Ábel Ravasz**, ktorý patril k hlavným vystupujúcim podujatia.

Akademická obec, odborná verejnosť, predstavitelia VÚC, administratívni pracovníci či zástupcovia miest a obcí, v ktorých žijú početnejšie skupiny menšín (predovšetkým Rómov), sa zišli na workshope, na ktorom sa analyzovala problematika získavania údajov z prostredia rómskych komunít a iných menšín žijúcich v slovensko-ukrajinskom pohraničí. „Cieľom workshopu bolo prezentovať tematiku zberu etnických dát z pohľadu medzinárodných a domácich štandardov, definovať metodiky a techniky ich získavania, spracovania a taktiež možnosti ich interpretovania. Venovali sme sa však aj stereotypom a omylom pri vnímaní etnických komunít,“ priblížila zámer stretnutia Irina Dudinská, riaditeľka Inštitútu politológie Filozofickej fakulty (FF) Prešovskej univerzity (PU), ktorý bol jedným z organizátorov predmetného podujatia. Kľúčové vystúpenie odborného workshopu patrilo splnomocnencovi vlády SR pre rómske komunity Ábelovi Ravaszovi, ktorý poukázal na potrebu silnej a podnetnej diskusie s odbornou obcou. „Myslím si, že je nevyhnutné, aby sme mali pevné teoretické základy na to, aby sme v praxi mohli vykonať dobrú prácu. Zber etnických a sociálnych dát je nesmierne dôležitý na to, aby sme správne nastavili rómsku a sociálnu politiku na Slovensku,“ apeloval v úvodnom príhovore splnomocnenec. V rámci svojho príspevku sa venoval taktiež dilemám rómskej politiky na Slovensku, pričom zdôraznil jej nejednotné riešenia a problematickú koordináciu. Východiská vidí v inštitucionálnom posilnení Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, prepájania regionálneho rozvoja s rómskou politikou, v lepšej koordináčnej činnosti a v neposlednom rade aj v potrebe zberu dát o chudobe.

S nemej podnetným príspevkom vystúpil aj Daniel Škobla, fundovaný odborník na problematiku zberu etnických dát na Slovensku z Vý-

skumného ústavu práce a rodiny pri MPSVaR SR. Prednášajúci zdôraznil, že nielen právo Slovenskej republiky, ale aj právo a odporúčania Európskej únie explicitne umožňuje zbierať etnické citlivé dáta. Tento proces však musí prebiehať v súlade so striktným dodržiavaním jednotlivých pravidiel a závery výskumov nesmú byť zneužitá a spôsobiť ujmu cieľovej skupine. Ústav rómskych štúdií PU reprezen-

toval Alexander Mušinka, ktorý sa zamýšľal nad tým, prečo potrebujeme etnické dáta, na čo slúžia a o čom v skutočnosti vypovedajú. Autor prezentoval stanovisko, že situácia v dnešnej spoločnosti si vyžaduje poznať etnické dáta: „Kým sa realita na Slovensku, ktorá však v tomto kontexte nepredstavuje výnimku, bude odvodzovať o. i. od reálnej alebo zdanlivej etnicity, a nie od právne deklarovaného občianskeho princípu, dovtedy bude potrebné zbierať aj etnické citlivé dáta“. Ako poznamenal, ich zber sa pretavil aj do praktických aktivít zameraných na mapovanie všetkých rómskych komunít na Slovensku, výsledkom ktorých bolo vydanie publikácie *Atlas rómskych komunít na Slovensku 2013*.

Svoje zastúpenia na odbornom stretnutí mala aj Užhorodská štátna univerzita z Ukrajiny v podobe viacerých účastníkov. Skúsenosti a aktuálne otázky v kontexte rómskej menšiny na Zakarpátí prezentoval politológ Michajlo Zan, ktorý sa venoval demografickým, sociálnym a inštitucionálnym aspektom uvedenej problematiky. Neopomenul však ani aktuálnu situ-

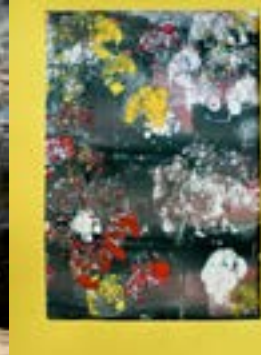
áciu v súvislosti s rómskou menšinou na Ukrajine, ale poukázal taktiež na nesúlad odborných odhadov o počte Rómov žijúcich v regióne v porovnaní s oficiálnymi etnickými štatistikami.

Diapazón vystupujúcich bol značne bohatý, Ústav psychológie zdravia Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach reprezentoval Andrej Belák, ktorý predostrel príspevok na tému *Rómovia a zdravie – príklad projektu Zdravé komunity*, slovo si vzal aj Miroslav Pollák z Ústavu rómskych štúdií PU, ale taktiež Juraj Buzalka z Katedry sociálnej antropológie Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave (FSEV UK) či Mikuláš Mušinka, emeritný profesor Prešovskej univerzity a predseda Asociácia ukrajincov Slovenska, poukazujúci na problematiku Rusínov / Ukrajincov vo svetle historických národnostných a konfesionálnych štatistik.

Berúc do úvahy rozmanitosť príspevkov, bolo zrejme, že diskusia bude veľmi pestrá a podnetná, pričom svoje názory tlmočili i starostovia obcí, ktorí upozornili na konkrétne problémy a skúsenosti z praxe. Počas moderovanej diskusie došlo k vzájomnej výmene informácií a prítomní sa zhodli na tom, že danej problematike je potrebné sa permanentne venovať. Dôležitým záverom stretnutia bolo konštatovanie, že zber etnických dát, ktorému na Slovensku, za predpokladu dodržiavania všetkých zásad, nebráni žiadna legislatíva, je nevyhnutný, a to nielen pre lepšie pochopenie aktuálnej situácie, ale aj na hľadanie komplexných a zmysluplných riešení. Odborný workshop sa konal v rámci projektu *„Zdieľanie know-how z európskej integrácie a skúseností z cezhraničnej spolupráce medzi Nórskom, Ruskom a Ukrajinou“* (CBC 01014) a bol podporený z Nórskeho finančného mechanizmu a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky. Organizátormi podujatia boli Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, Inštitút politológie FF PU, Ústav sociálnej antropológie FSEV UK a Ústav rómskych štúdií PU.

Mgr. Anna Polačková, PhD.
IPOL FF PU

PESTROFARBENÉ VIBRÁCIE VÝTVARNEJ „ŠVOU(Č)KY“

Výtvarnícka švou(č)ka sa v akademickom roku 2015/16 konala tesne pred koncom letného semestra. Väčšina študentov, aj tých, ktorí ju obohatili vlastnou tvorbou, sa v danom termíne nachádzala na praxi. Mnohí sa jej teda nemohli zúčastniť osobne a viesť vzájomne obohacujúci dialóg o prezentovaných prácach svojich spolužiakov. Je to škoda,

pretože tohtoročná úroda bola veľmi pestrá. Skutočne bolo z čoho vyberať a porota musela v istých chvíľach riešiť vážne umelecké spory. Predsa

len každý výtvarný pedagóg

má svoj vlastný výtvarný „filter“ a jednotlivé umelecké subjektívne vesmíry na seba musia nutne naraziť. Týkalo sa to tak formy, ako aj obsahu. Pedagógom sa podarilo študentov dostatočne motivovať a vďaka tejto skutočnosti sa vyzbieralo slušné množstvo štandardne kvalitných výtvarných prác. Za ich spomínanú rôznorodosť môžeme vdačiť aj fakt, že sme sa po dlhom čase opäť rozhodli pre širší diapazón zadaných tém. Každý si tak mohol vybrať to, čo ho najviac oslovuje. Niekomu je totiž bližší figuratívny prejav a naratívny prístup, niekto zas inklinuje k abstrakcii. Autorov môžeme zároveň rozdeliť na tých, ktorí preferujú vyjadrovanie farbou a ďalších by sme mohli označiť ako grafikov. Všetky spomínané spektrá tu boli bohato zastúpené. Pokúsime sa aspoň stručne zbilancovať tematické okruhy prác zapojených do súťaže a povedať zopár slov o výtvarných technikách, ktorými boli vytvorené.

Početne najviac zastúpeným okruhom prác boli výtvarné kompozície obsahujúce dekoratívny motív, voľne inšpirované ľudovým umením. Tie na výtvarníckych „švou(č)kách“ zvykli dominovať aj v minulosti. Téma ľudových prvkov a ich implementácie v súčasnom umení je stále aktuálnejšia. Stretli sme sa tu s celou škálou príkladov, ako možno k tejto frekventovanej problematike originálne pristúpiť. V kompozíciách J. Kravcovej, M. Vaňovej, V. Takáčsovej či Z. Ševčíkovej sa rozhodne nejedná o prvoplánové používanie

ornamentu s cieľom dosiahnuť zaručený a lacný estetický efekt. Sú to farebné grafiky, vytvorené technikou monotypie, umne narábajúce s výtvarnou skratkou a odvážnym tvorivým porušovaním zabehaných kompozičných schém. Vyznačujú sa silným vnútorným nábojom, kontrastnou farebnosťou a snovou atmosférou.

Výnimočným príspevkom bola séria figuratívnych plošných a reliéfnych prác z farebného papiera od autorky M. Forgáčovej. Navrhla a vytvorila geometricky štylizované exotické zvieratká, určené pre leporelo. Originalita jej umeleckej výpovede spočíva predovšetkým v osobitej výtvarnej štylizácii a minimalistickej, na kontraste založenej farebnosti. Hravé zobrazenie týchto živočíchov nepochybne spĺňa kritériá a požiadavky imaginatívneho štýlu detskej ilustrácie a v neposlednom rade aj edukačný aspekt, tak potrebný pre recipientov predškolského veku. Kontrastným protipólom vyššie spomínanej dekoratívnej „divízie“ bol okruh prác charakterizovaný voľnejším maliarskym gestom.

V tomto smere bola zaujímavým objavom solitérna maliarska faktúra M. Ďuricovej, v ktorej sa snúbi expresívna preexponovaná farebnosť so snahou dešifrovať tajomstvá stvorenia prostredníctvom hľadania individualizovaného symbolického jazyka. Do tejto skupiny nepochybne patrí aj ďalšia ocenená práca autorky S. Oždániovej, tematicky vychádzajúca z fantastickej reflexie súčasného urbánneho prostredia. To je v jej maliarskej kompozícii predstavené ako prejav kolektívneho nevedomia mesta, so zjavnými odkazmi na surrealistickú poetiku priestoru a metafyzickú malbu znepokojujúcich architektonických kulís Georgia De Chirico. Ďalším špecifickým príspevkom je jediná abstraktná malba, ktorá sa objavila na súťaži, od študentky M. Sečkovej. Recipientom by mohla evokovať

práce abstraktných expresionistov. V rámci spomínanej nádejnej maliarskej „úderky“ sa etablovala aj N. Liptáková. Je to nadaná koloristka, ktorá sa zároveň vyjadruje aj v technikách kresby a grafiky. Okrem toho maľuje voľné kópie diel starých majstrov podľa vlastného výberu. Na súťaž prihlásila dve voľné kópie, v ktorých sa pokúsila o presný transfer lineárnej kompozície výjavov s paralelným, jemným, subjektívnym, farebným odklonom od originálu, čím tieto kultové predlohy novým spôsobom interpretovala. Šlo o dielo, významného predstaviteľa nemeckej maľby obdobia romantizmu, Caspara Davida Friedricha „Mních na brehu mora“ a numinózne dielo škandinávskoho symbolistu Leóna Spilliaerta s názvom „Vertigo, the magic stairs“. Spomínaná autorka sa venuje aj voľnej tvorbe, ktorá vykazuje znaky filmovej estetiky Davida Lyncha.

Novinkou poslednej „švou(č)ky“ bola aj skupina prác absolventov predmetu grafický dizajn. Spoločným menovateľom bolo kreatívne navrhovanie monogramov, obalov na CD nosiče či originálneho tetovania. Študenti mohli navrhovať aj vlastné logá pre skutočné či fiktívne firmy. Porota vybrala prácu študentky A. Khymynets, na ktorej ocenila predovšetkým jej citlivý, graficky filigránsky prístup a svojho druhu ojedinelú kombináciu realistického figuratívneho motívu, postavenú do výrazného kontrastu s geometrizujúcou abstraktnou štruktúrou v jeho pozadí.

Tohtoročná „švou(č)ka“ je rozhodne príslubom do budúcnosti predovšetkým v podobe nových impulzov v oblasti tematických okruhov, ktoré ponúkajú hlbší a objektívnejší pohľad na nuansy študentských talentov. Máme takto príležitosť bližšie spoznávať doposiaľ neznáme končiny tvorivých dimenzií študentských duší...

Mgr. Slavomír Capek
Foto: Archív PF PU

VŠADE DOBRE, KDE NÁS NIET?

Prečo využiť možnosti programu ERASMUS+?

(rozhovor s doc. Mgr. Annou Petrikovou, PhD., koordinátorkou pre Erasmus na Inštitúte rusistiky)

Projekt Erasmus+ predstavuje pre pedagógov a študentov vysokých škôl možnosť podieľať sa na mobilitách a výmenných pobytoch. V rámci tohto programu má Inštitút rusistiky Filozofickej fakulty podpísané dohody s takými uznávanými univerzitami Európy ako sú Filozofická fakulta a Pedagogická fakulta Karlovej univerzity v Prahe, Pedagogická fakulta Masarykovej univerzity v Brne, Zadarská univerzita v Chorvátsku, Ostravská univerzita v Ostrave atď. V minulom školskom roku sa Inštitút rusistiky vyskytla možnosť, v rámci projektu Erasmus KA +107, podpísať zmluvu s prestížnou Kazanskou federálnou univerzitou v hlavnom meste Tatárskej republiky RF, Kazani. Kazanská federálna univerzita je najstaršou univerzitou v Rusku. Podľa medzinárodných ratingov je jednou z najlepšie hodnotených univerzít a neustále sa rozvíja.

Vieme, že ste koncom februára navštívili mesto Kazaň. Priblížte nám, čo bolo podnetom pre Vašu účasť na tomto výmennom pobyte?

Výmenného pobytu v Kazani som sa zúčastnila na základe podpísanej zmluvy o mobilite. Navštívila som Fakultu filológie a interkultúrnej komunikácie Kazanskej federálnej univerzity, s ktorou už dlhšiu dobu spolupracujeme. Od 80. rokov máme na našom Inštitúte rusistiky lektorov ruského jazyka práve z Kazane. Spolupráca sa nám osvedčila, lektori podávali a stále podávajú dobré výkony, a preto sme sa rozhodli zmluvu s Kazaňou podpísať.

Čím je Kazanská univerzita významná?

Kazanská federálna univerzita je jednou z najstarších v Rusku. V roku 2014 oslávila 210 rokov. V prvej polovici 19. storočia sa

stala jednou z najväčších univerzít v Európe. V rámci Kazanskej federálnej univerzity sa sformovala tiež významná lingvistická škola, ktorej zakladateľom bol Boduen de Courtenay. V priebehu dvestoročnej histórie dala univerzita Rusku 80 členov Akadémie vied. Kazanská univerzita však nie je len centrom vedy a vzdelávania, ale tiež kultúry. Vďaka nej sa v krajine začal rozvíjať knižný priemysel, podporila vznik prvého provincionálneho časopisu a rozvoj divadiel. Medzi študentov Kazanskej univerzity patria napríklad také známe osobnosti Ruska ako ruský spisovateľ Lev Nikolajevič Tolstoj, básnik Velemir Chlebnikov, hudobný skladateľ Milij Alexejevič Balakirev, dokonca aj vodca idey revolúcie v Rusku V. I. Lenin a mnoho iných. Od roku 1996 je Kazanská federálna univerzita zaradená medzi mimoriadne cenné objekty kultúrneho dedičstva národov Ruska. Myslím si, že Kazanská federálna univerzita je významná, a to nielen v Rusku, ale jej úspechy majú medzinárodný rozmer.

Čím ste sa v priebehu výmenného pobytu zaoberali? Čomu ste sa venovali?

V prvom rade som sa venovala prednáškovej činnosti, ktorá bola zameraná na témy interkultúrnej didaktiky. Venovali sme sa aj problematike architektúry vzdelávania v globálno-evolučnom aspekte a interkultúrnym aspektom vyučovania ruského jazyka. Zrealizovala sa prezentácia učebnice Petriková A. a kol. (2013): *Vvedenie v didaktiku ruského jazyka i mezkulturnoj komunikacii*, ktorá získala v máji 2015 zlatú medailu na medzinárodnej knižnej výstave VDNCH v Moskve. V tomto roku získala tiež zlatú medailu na Knižnom salóne v Paríži.

Počas výmenného pobytu sme absolvovali stretnutia s vedúcou oddelenia pre medzinárodné projekty a akademickú mobilitu Olgou Pavlovovou. Diskutovali sme o manažmente procesu, ktorý prebieha ešte pred samotnou mobilitou a o otázkach týkajúcich sa problémov, ktoré môžu pre pedagógov a študentov v tomto procese vzniknúť.

Prebehli tiež stretnutia s dekanou Fakulty interkultúrnej komunikácie Tatjanou Gennadevnu Bočinou a s riaditeľkou Medzinárodného lingvistického centra Gulnarou V. Sadykovovou. V rámci vytvárania strategických partnerstiev a výmeny skúseností pedagógov iných univerzít sme sa dohodli na budúcej spolupráci. A keďže v Kazani študuje naša študentka 4. ročníka, venovali sme čas monitoringu podmienok, ktoré sú tam pre ňu vytvárané. Konkrétne sme sa zamerali na podmienky štúdia, bývania a možností jej kultúrneho a športového využitia. Vo všeobecnosti hodnotím tento výmenný pobyt ako veľmi významný prínos pre rozšírenie a upevnenie našich kontaktov na medzinárodnej úrovni.

Ako na Vás Kazaň zapôsobila?

Tým, že v meste žijú aj Rusi, aj Tatári, zapôsobilo na mňa predovšetkým symbiózou týchto dvoch kultúr. Moslimovia a kresťania žijú v Kazani vo vzájomnej harmónii, a to na mne zanechalo skutočne silný a pozitívny dojem. Majú tam dva úradné jazyky: ruštinu a tatárčinu. V kazanskom metre sa hlásenie podáva v ruskom jazyku, tatárčine a v anglickom jazyku. Takisto architektúra odzrkadľuje kultúru a tradície oboch národov. V Kazani môžete vidieť pravoslávny chrám a oproti nemu stojacu mešitu.

Áké možnosti socializácie má Kazaň?

Kazaň je najmä mestom športu. V roku 2013 sa tam konala Medzinárodná univerziáda. Všetci zúčastnení športovci boli ubytovaní v dedinke univerziády, kde momentálne býva aj naša študentka na výmennom pobyte. Čo sa týka podmienok pre šport, sú ozaj na vysokej úrovni. V Kazani je silná športová tradícia. Sám prezident Tatarstanu považuje rozvoj športu za svoju prioritu. Snaží sa čím viac zapájať mládež a deti do športových aktivít, čo je v dnešnej dobe aktuálne aj pre Slovenskú republiku. Páčilo sa mi, že tam majú veľké a moderne vybavené športové haly pre basketbalistov, volejbalistov, pre ľahkú atletiku. Hokejisti majú k dispozícii hokejový štadión. Športové centra tam nájdete aj za mestom, kde

majú športovci možnosť zabehať si. Je tam možnosť lyžovania, plávania a nezabúda sa ani na futbal. V Kazani sa rozvíjajú všetky druhy športu a aj to je istá forma prevencie výchovno-vzdelávacích problémov, s ktorými sa bežne stretávame pri práci s deťmi, dorastom a študentmi. Toto Kazani veľmi kvitujem.

Navštívili ste nejaké miesta mimo Kazane?

Program bol veľmi bohatý, náročný na čas, ale napriek tomu sa mi podarilo zúčastniť sa exkurzie na neďaleký ostrov. Ostrov Svijažsk je obec s 250 obyvateľmi, ktorú podľa legendy založil cár Ivan Hrozný. V polovici 14. storočia prikázal v Ugliči pripraviť trámy na stavbu hradiab a domov, ktoré potom spustil po prúde rieky Volhy. Stavba trvala približne 4 týždne, a potom na ostrove vyrástla drevená pevnosť, ktorá mala slúžiť ako východiskový bod pre dobitie Kazane. V súčasnosti je ostrov Svijažsk drevený už len čiastočne, pôvodných chrámov sa zachovalo málo.

Vieme aj to, že ste sa nedávno vrátili z ďalšieho výmenného pobytu.

Áno, v rámci programu Erasmus+ som sa zúčastnila pobytu na Pedagogickej fakulte Masarykovej univerzity v Brne. Je druhou najväčšou pedagogickou fakultou Českej republiky. Počet študentov sa pohybuje okolo čísla 5000. Počas výmenného pobytu som mala možnosť prezentovať vysokoškolskú učebnicu Petrikova A. a kol. (2015): *Osnovy mezkulturnoj didaktiky*, ktorá bola vydaná v Moskve renomovaným vydavateľstvom – Rusky jazyk. Kursy. O tejto knihe už v Brne vedeli, a preto stretnutie s jedným z autorov ich veľmi potešilo a mňa príjemne prekvapilo. Celý výmenný pobyt prebehol v milej a príjemnej atmosfére. Svoju prednášku som oživila humornými príbehmi zo školského prostredia, čo Česi so svojím veľmi dobrým zmyslom pre humor ocenili, a preto nevznikla kultúrna bariéra v dekódovaní týchto historiek. Okrem prednášania študentom a vyučujúcim som sa stretla s prodekanom pre stratégiu a internacionalizáciu doc. PhDr. Karlom Pančochom, PhD., s ktorým sme sa dohodli na tom, že pripravíme spoločne s Pedagogickou fakultou Masarykovej univerzity vyučovacie moduly pre študentov, ktorí sa chcú zúčastniť týchto výmenných pobytov. Aby si nemuseli vyberať z ponuky, my im pripravíme

presný modul a disciplíny, ktoré sú vhodné pre naše učiteľské odbory. Pán dekan sa s nami podelil o svoje skúsenosti s vytváraním strategických partnerstiev v rámci Európskej únie za účelom výmeny inovácií, metód vyučovania a uplatnenia nových

vedeckých prístupov vo výskumoch.

O aké nové poznatky Vás obohatil tento výmenný pobyt v Brne?

Masarykova univerzita patrí medzi najznámejšie univerzity aj vďaka svojej schopnosti pružne reagovať na súčasné sociálne procesy v spoločnosti. Niektoré zmeny sa však aj u nich považujú za nie veľmi populárne, nie všetko je vnímané pozitívne. Rovnako ako u nás, aj u nich akreditácia dopadla úspešne, no momentálne riešia problém s novelou vysokoškolského zákona o akreditácii po novom. Na jej základe bude uplatňovaná tzv. inštitucionálna akreditácia, ktorá by mala umožniť väčším renomovaným vysokým školám, v schválených oblastiach, zavádzať a rušiť študijné programy samostatne, a tak zaisťovať ich kvalitu. V súvislosti s tým vznikajú obavy z nárastu administratívy a nákladov. Vedenie Masarykovej univerzity sa snaží pridržať medzinárodných štandardov. Administratívne bude celý proces prebiehať v anglickom jazyku. Pozitívne hodnotím fakt, že je tam vybudovaný veľmi kladný vzťah k vyučovaniu nielen v anglickom jazyku, ale aj v ostatných cudzích jazykoch. Považujú to za pozitívny krok voči budúcim absolventom, ktorí takým spôsobom budú mať možnosť rozvíjať komunikačné zručnosti v angličtine a tiež v ďalších dvoch cudzích jazykoch. Inak by šance Masarykovej univerzity na úspech v medzinárodnej konkurencii, v ktoromkoľvek odbore, boli nízke. Páči sa mi aj to, že vedenie komunikuje so študentmi prostredníctvom on-line rozhovorov. Takéhoto rozhovoru sa zúčastnil aj sám rektor Mikuláš Bek, ktorý reagoval na otázky študentov,

tykajúce sa novely vysokoškolského zákona, doktorandského štipendia, koncepcie prijímacieho konania.

Pripravujem sa na doktorandské prijímacie pohovory, a preto by ma zaujímalo, aké podmienky pre doktorandské štúdium majú študenti Masarykovej univerzity v Brne? Aké štipendium poberajú študenti? Ako u nich prebieha proces prijímania?

Štipendium doktoranda je približne 15 000 českých korún, no od roku 2017 Ministerstvo školstva pripravuje navýšenie dotácie na 1 študenta. Uchádzači budú prijatí na doktorandské štúdium po úspešnom absolvovaní prijímacích skúšok, na ktoré si majú priniesť svoju diplomovú prácu a projekt rigorózne práce. Mali by zvládnuť prezentáciu svojho plánovaného projektu a problematiky, ktorej sa chcú počas nasledujúcich 4 rokov venovať.

Vieme, že ste zástancom inovácií vo vyučovaní s využívaním súčasných technológií.

Áno, vieme, že v súčasnosti vyučujeme generáciu tzv. „gadgetov“, ktorým je blízke vyučovanie s využívaním e-learning. Na Masarykovej univerzite sa používa sofistikovaný informačný systém IS MU, ktorý umožňuje obohatenie a zefektívnenie vyučovania prostredníctvom e-platformy a médií: animácie, weby, video, audio, interaktívne pomôcky, prezentácie, schémy, obrázky. Keďže študenti uprednostňujú materiál v elektronickej forme, e-technici doplnia učebný materiál, dodaný vyučujúcim, animáciou, upraveným a nastrihaným videom, doplnia titulky a popis. Pre rozvoj počúvania ako druhu rečovej činnosti, ale aj pre študentov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami, napríklad nevidiacich alebo dysgrafikov, môžu transformovať učebný materiál na hlasovú nahrávku, ktorú následne strihajú, vkladajú na web, pridávajú zvukový komentár vyučujúceho do animácie alebo dopĺňajú výslovnosť do drilu. Takisto môžu digitalizovať audiokazety a dopĺňať audio nahrávky do testových zadaní a interaktívnych osnov.

Myslíte si, že by sa to dalo uplatniť aj u nás?

Myslím si, že taký systém umožňuje študentom, najmä pri výučbe didaktiky cudzích jazykov, získať unikátnu spätnú väzbu v podobe digitálnej videonahrávky napríklad

cvičnej modelovej hodiny. Každý študent by mal k dispozícii video zachytávajúce jeho prejav. Pre študentov učiteľstva je získanie tohto druhu spätnej väzby dôležité pre reflektovanie praxe. Myslím si, že videonahrávka je vždy zaujímavým spretrením práce na seminároch. Sama manažujem semináre z didaktiky ruského jazyka, takže ja alebo študent nahráva výstup svojho kolegu. Video je síce na amatérskej úrovni, nahrávka často nie je kvalitná, a preto ju musíme, v rámci našich možností a znalostí, sami upravovať. Preto by som ocenila podporu e-technického personálu a myslím si, že by kvalitné videonahrávky viac zaujali aj našich študentov, pretože ako sa hovorí, je lepšie raz vidieť ako stokrát počuť. E-systém umožňuje rýchlejšie a efektívnejšie testovanie študentov, pretože elektronický test v e-prostredí šetrí spotrebu nielen papiera, ale aj farbu tlačiarne. Samozrejme, úvodná investícia je vyššia, pretože je potrebné vytvoriť otázky, zadať a upraviť koncepciu, ale počas semestra je to pre vyučujúceho veľká úľava.

Vieme, že účasť na prednáškovom pobyte znamená pre vyučujúcich zabezpečenie kontinuálnej výučby na domácej fakulte. Ako ste to riešili?

Využila som spomínané možnosti e-learningu, v ktorom som do svojich kurzov pridala úlohy a testy. V Brne som test sprístupnila študentom, ktorí ho doma v pokojnej a nestresujúcej atmosfére mohli vyplniť. Test v e-learningu umožňuje rýchlo analyzovať náročnosť otázok, no a nemusím skladovať papiere. Moji študenti takýto vyučovací prístup privítali a nebol žiaden problém.

Pani docentka, cestovanie a prednášanie je spojené s odlukou od rodiny, je potrebná dôkladná príprava a niekedy je potrebné prekonať aj nepohodlie počas cesty. Aký postoj ste k tomu zaujali Vy?

Áno, súhlasím s Vami, preto sa chcem všetkým poďakovať za to, že som mohla vycestovať. Na rektorátne oddelení medzinárodných vzťahov sú veľmi milé pracovníčky a pod vedením pani PhDr. L. Adamovej vedľa veľmi

dobře manažovať celý proces prípravy. Napriek všetkému, môžem účasť na takýchto prednáškových pobytoch a študentských mobilitách iba odporúčať. Je to výborná skúsenosť, pri ktorej oceňujem najmä komunikáciu „face to face“ a zároveň je to aj príležitosť vymeniť si skúsenosti a rozšíriť svoje obzory. Možnosť spoznať lepšie inú kultúru, mentalitu a možných partnerov pre budúcu spoluprácu. Ruský jazyk sa stáva prostriedkom interkultúrnej komunikácie. Najmä počas výmenných pobytov pociťujeme, že sa práve cudzí jazyk stáva prostriedkom nášho vzájomného obohatenia sa. Po návrate do svojej domoviny môžeme vyjadrenia na spôsob: *tam je dobre, oni sa majú lepšie, všade dobre..., kde nás niet... ap., doplniť* len tým, že to všetko môže byť inak! Pretože mnoho závisí od každého jedného z nás!

Bc. Tatiana Hřindová (študentka RJSJM)
Doc. A. Petříková, PhD.
Foto: archív A. Petříková

RECREA OLYMPIC

V dňoch 9. – 11. septembra 2016 privítala študentov a pedagógov, zo šiestich európskych krajín, Varšava. V hlavnom meste Poľska sa uskutočnil projekt „Recrea Olympic“. Hlavným cieľom projektu bolo podporiť dobrovoľnú činnosť v oblasti športu, rovnaké príležitosti a povedomie o význame pohybovej aktivity na zdravie, bez ohľadu na štátne hranice, rovnako, ako podporiť realizáciu pohybovej aktivity u širokej populačnej skupiny. Organizátorov, ako aj všetkých zúčastnených, tešilo príjemné počasie a priateľská atmosféra, ktorá sa niesla celou touto akciou od začiatku až do konca. Fakulta športu Prešovskej univerzity v Prešove sa nielen zúčastnila toho projektu, ale stala sa aj jeho partnerom. Kooperácia študentov a pedagógov dosiahla pekný výsledok. Hneď po príchode sme absolvovali konferenciu, na ktorej sa detailne predstavili hry. Povinnosti študentov sa začali hneď ráno odchodom do centra Varšavy, kde sme tieto hry prakticky predviedli.

Každý z fakúlt bolo pridelené stanovisko, na ktorom mohlo realizovať svoju činnosť. Všetky hry si mohli vyskúšať deti, dospelí aj tí skôr narodení, domáci či turisti. A to sa aj dia-

lo. Verejnosť bola zároveň porotou, ktorá mala na starosti hodnotenie jednotlivých hier. Z víťazstva sa tešila dánska výprava.

Logickým dôsledkom rôznych spoločenských, prírodných či historických okolností vzniku daných hier boli rozdiely. Rozdiely sa týkali pravidiel, počtu zúčastnených osôb či vlastného obsahu hry. Zároveň však bolo možné postrehnúť skutočnosť, že niektoré slovenské, poľské a české hry si boli obsahovo podobné. Všetky predstavené hry vznikali počas viacerých storočí, čo im ale neuberalo na zábavnosti a hravosti. Boli dostatočne rôznorodé, pestré a vo viacerých prípadoch vyžadovali aj nemalé fyzické i rozumové nasadenie.

Zvíťazila radosť z pohybu nad nezdorovou pasivitou, zvíťazila spolupráca nad individualizmom. Úspech slávila taktiež úcta k histórii a nápaditosti vlastných predkov, ktorí nám zanechali nespočetné množstvo možností, ako budovať spoločenstvo, rozumne tráviť čas, a to všetko s ohľadom na vlastné zdravie.

Bc. Ondrej Bolna
Bc. Mária Ďurašová
Študenti Fakulty športu
Foto: Bc. Mária Ďurašová

SPOLUPRÁCA S NÓRSKYM PARTNEROM POKRAČUJE

Spolupráca Fakulty manažmentu s nórským partnerom v rámci projektu EEA pokračuje ďalej. Projekt EEA je zameraný na študentské a učiteľské mobility za účelom nadviazania a prehĺbenia spolupráce medzi participujúcimi inštitúciami.

Dôkazom prehľbujúcich sa vzťahov bola návšteva profesora Lasse Berntzena z Nórska, University College of Southeast Norway, The Business School and Faculty of Social Sciences, Department of Business and Management, ktorý navštívil FM PU v Prešove už druhýkrát. Prvýkrát sme ho na pôde FM privítali v novembri 2015.

Druhá mobilita profesora Berntzena sa niesla v znamení hodnotenia doterajších krokov spolupráce v rámci projektu EEA a hľadania ďalších možností prehľbovania partnerských vzťahov. Pán profesor Berntzen sa v novootvorenej budove na Konštantínovej ulici, v ktorej sídli FM, stretol so študentmi a pedagogickými pracovníkmi FM PU v Prešove, ktorí navštívili Nórsko v rámci plnenia úloh spomínaného projektu. Účelom stretnutia bolo analyzovanie pobytu jednotlivých účastníkov mobilít na partnerskej nórskej univerzite.

atmoféra bola veľmi priateľská a tvorivá. Na seminári sa zúčastnili aj viacerí pedagogickí pracovníci FM.

V rámci tohto seminára sa dvaja študenti a jeden pedagogický pracovník, ktorí navštívili Nórsko v rámci projektu EEA, podelili o svoje skúsenosti zo svojho pobytu vo forme powerpointovej prezentácie. Pán profesor Berntzen bol s priebehom seminára a aktívnou účasťou PhD. študentov aj vyučujúcich veľmi spokojný.

Na stretnutí s predstaviteľmi FM, pánom dekanom profesorom Ing. Róbertom Štefkom, PhD. a prodekanou pre zahraničné vzťahy, sa prerokovali ďalšie možné formy spolupráce medzi University College of Southeast Norway, The Business School and Faculty of Social Sciences, Department of Business and Management a Prešovskou univerzitou v Prešove, Fakultou manažmentu.

Hľadali sa možné témy na spoločný vedecký projekt a iné možnosti, v rámci ktorých by táto spolupráca mohla pokračovať v oblasti vedecko-výskumnej a pedagogickej činnosti, publikačnej činnosti, v rámci spoločných vedecko-výskumných a edukačných projektov, ako aj v oblasti učiteľských a študentských

kých Tatrách, Slovensko. Pán profesor svoju účasť na konferencii potvrdil a súhlasil, že bude jedným z hlavných prednášajúcich v plenárnej časti konferencie.

V rámci kultúrno-historického spoznávanie krás a pamätihodností východného Slovenska, navštívil pán profesor okrem iného aj múzeum na Solivare v Prešove a mesto Košice. Na záver návštevy vyjadril pán profesor Lasse Berntzen poďakovanie za priateľské prijatie, pohostinnosť a predovšetkým za možnosť prezentovať výsledky svojej vedeckej a pedagogickej činnosti aj na pôde Prešovskej univerzity v Prešove. Zároveň prejavil úprimný záujem o ďalšie prehľbovanie nórsko-slovenských vzťahov na akademickej úrovni.

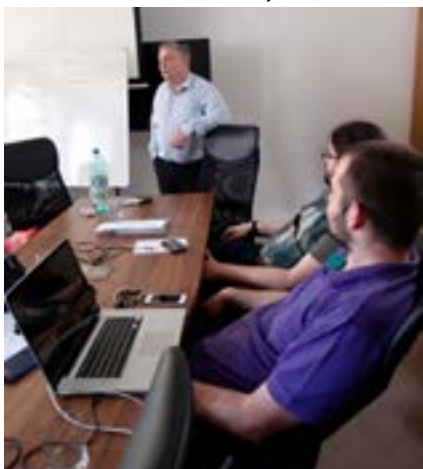

Pán profesor v rámci svojho pobytu viedol v priestoroch novej modernej aule prednášku na tému "Making a digital company: workflow, outsourcing, offshoring, supply chain, and insourcing" v novej modernej aule budovy na Konštantínovej ulici v Prešove. Prednáška sa tešila veľkému počtu záujemcov, tak zo strany študentov, ako aj učiteľov. Po prednáške odpovedal profesor Berntzen na zvedavé otázky poslucháčov. Nemenej zaujímavý bol seminár na tému "Sharing Economy", ktorý viedol pán profesor predovšetkým pre študentov doktorandského štúdia na FM PU v Prešove. Seminár bol vedený formou otázok a diskusií,

mobilit.

Jedným z konkrétnych príkladov kooperácie medzi slovenskou a nórskou univerzitou je zaradenie pána profesora Berntzena medzi členov edičnej rady vedeckého časopisu Journal of Management and Business: Research and Practice, ktorý vydáva FM PU v Prešove.

Druhým markantným znakom fungujúcej spolupráce je prijatie pozvania pána profesora na VI. medzinárodnú vedeckú konferenciu Management 2016: International Business and Management, Domestic Particularities and Emerging Markets in the light of Research, ktorú organizuje FM v dňoch 29. 9. – 2. 10. 2016 vo Vyso-

Mgr. Eva Benková, PhD.
Prodekanka pre zahraničné vzťahy
Fakulta manažmentu
PU v Prešove

ŠTUDENTKA FAKULTY MANAŽMENTU VICEPREZIDENTKOU CUSTOMER EXPERIENCE ORGANIZATIONS

Slavomíra Ficeriová – študentka Fakulty manažmentu (program Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo) viceprezidentkou Customer Experience Organizations v AIESEC Košice alebo ako zbierať skúsenosti z projektového manažmentu od prvého ročníka na univerzite.

Slavomíra Ficeriová je študentkou 3. ročníka na Fakulte manažmentu v programe Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo. To, čo sa o manažmente teoreticky naučí v škole, hneď vie použiť v praxi vďaka mládežníckej organizácii AIESEC, ktorej je členkou.

Táto organizácia vo svete funguje od konca druhej svetovej vojny, na Slovensku tento rok oslavuje 50. výročie. Existujú v nej rôzne oblasti, v ktorých študenti môžu pôsobiť od marketingu, cez event management a komunikáciu s firmami až po talent manažment alebo projektový manažment. A práve ten sa skrýva za tajomným názvom Customer Experience Organizations. Slavomíra študuje na Fakulte manažmentu Prešovskej univerzity a spolu s ďalšou študentkou Prešovskej univerzity Andreou Sotákovou, študentkou Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU, ktorá je v súčasnosti viceprezidentkou v AIESEC a má na starosti talent manažment, rozhodli sa pridať k členom košickej pobočky. Obe majú trvalé bydlisko v Košiciach a ich prvý kontakt s AIESEC sa konal ešte pred nástupom na univerzitu, a to práve v Košiciach. Prihlásili sa na projekt s názvom Me, Myself & I, ktorý je organizovaný AIESEC, a tam sa rozhodli, že raz niečo také zorganizujú aj ony.

Už o rok si Slávka s Andreou mohli povedať, že sa im to splnilo. Hneď v prvom ročníku na univerzite mala možnosť zakúsiť, ako sa organizuje projekt, čo to znamená postaviť sa pred stredoškolačkov a odprezentovať im projekt a jeho myšlienku tak, aby zaujal a hlavne aká dôležitá je práca tímu. Netrvalo dlho a následne sa stala tímlíderkou zimného projektu Educate Slovakia. Tam je to najmä o komunikácii s riaditeľmi stredných škôl a o výbere tých správnych stážistov. Od októbra do konca februára viedla tím, ktorý mal na starosti zorganizovať tento projekt pre školy. Opäť sa teória o ľudských zdrojoch dostávala do praxe skôr, než pomys-

lenie na zápočet z tejto teórie. Od februára 2016 je Slávka členkou výkonnej rady AIESEC Košice a ako sama hovorí, projektovou manažérkou. Oficiálny názov pozície je

však Vice-president for Customer Experience Organizations. O čo ide v praxi? „Bežný deň? Isteže, no skôr bežný týždeň, lebo v projektovom manažmente je každý deň o niečom inom, ale sú isté veci, ktoré sa vo všeobecnosti opakujú – komunikácia so zahraničnými pobočkami, od ktorých na projekt prijmete stážistov, komunikácia s ľuďmi z národnej úrovne, s mojimi kolegami z pobočky, košickej aj tých ďalších. Komunikácia so školami – s riaditeľmi, učiteľkami či zástupcami, aby ich spokojnosť s projektom bola stopercentná. Vedenie ľudí – momentálne mám troch tímlídrov, jedna už má tím a ďalší dvaja práve pomáhajú s náborom, v podstate si vyberajú ľudí do tímu, čo som presne pred rokom robila aj ja. Musím mať prehľad o tom, kto čo robí, urobil, prípadne mal urobiť a neurobil – a vtedy zistiť prečo a ako viem pomôcť napraviť to. Už ako tímlíderka som sa musela naučiť správne delegovať, sú isté veci, ktoré sú moja povinnosť, ale niektoré úlohy posúvam tímlídrovi a tí ich plnia spolu s tímom. Taktiež som im oporou, veď každý má občas deň blbec a ja ako ich líder som tu pre nich taký ten oporný bod. Poznám to, sama som si prešla obdobím, kedy som takého človeka potrebovala a teraz je na mne byť čo najlepším príkladom pre mojich členov.“ Zdá sa to ako veľmi veľa vecí naraz, no v skutočnosti je to o tom, ako si

človek zorganizuje čas. Dá sa to stíhať aj popri škole a brigáde – pretože ide o dobrovoľníctvo. A ako Slávka sama hovorí, jej odmenou v AIESEC sú skúsenosti, zážitky, kontakty po celom svete a nové priateľstvá.

„Práve posledné mesiace na pozícii viceprezidentky ma naučili, že ľudí treba v prvom rade viesť, nie iba manažovať. Keď sa nedarí, prvá idem za nápravou, keď sa darí, uznanie patrí predovšetkým mojím členom, až potom mne. Bez nich by sa totiž nič nepohlo. Teoreticky by som na vedúcej pozícii už nemala napríklad robiť pohovory so stážistami, ale ak tím nestíha, tak prečo by som nepomohla? Byť viceprezidentkou nie je o tom, že posuniem úlohy ďalej, ale o tom, že viem,

ktoré a komu posunúť, a tiež, kedy tímu pomôcť s povinnosťami. Mám zodpovednosť za celú oblasť – teda aj a predovšetkým za to, čo robia moji členovia, nie len ja. Úspech je náš a kritika moja, im dám feedback, aby nabudúce vedeli úlohy splniť lepšie. Ak to lepšie nejde, tak vyzdvihnem, čo spravili dobre.“

Zhrnutie na záver? Slávka cituje rečníka a spisovateľa Simona Sineka, ktorý povedal: „Líderstvo nie je licencia robiť menej. Je to zodpovednosť robiť viac.“ A práve to Slávku inšpiruje robiť niečo viac, než len učiť sa z kníh a prípadne si niečo zarobiť brigádou. Keď vidí výsledok – a teraz máme na mysli skôr vplyv než číselný výsledok, vtedy sa jej znova potvrdí, že to, čo robí, stojí za to. Že to má zmysel. Že sa oplatí robiť niečo viac, ak vás to naplní a ako bonus dostanete skúsenosti do života a zážitky na celý život.

RNDr. Jana Mitríková, PhD.

STRETNUTIE ENERGETICKÝCH A ENVIRONMENTÁLNYCH MANAŽÉROV NA SMOLENICKOM ZÁMKU

V júni tohto roku sa v priestoroch Smolenického zámku konal medzinárodný workshop „Trendy, príklady a riešenia v energetike budov“. Hlavným organizátorom podujatia bolo združenie právnických osôb E-cluster v Trnave. Ide o združenie spoločností, inštitúcií a neziskových organizácií v oblasti vzdelávania, vedy, výskumu a inovácií. Združenie so sídlom v Trnave si kladie za cieľ plniť úlohu partnerskej inštitúcie pre rozvoj vzdelávania, predovšetkým technického vzdelávania na úrovni rozličných typov škôl, rozvoj a podporu inštitúcií v oblasti priemyslu, energetiky, výroby a spotreby energie, rozličných oblastí priemyslu. Odborným garantom podujatia bola firma ESM-YZAMER, energetické služby a monitoring, s. r. o., Trnava, ktorá zabezpečuje komplexné služby v energetike aplikáciou najmodernejších technológií v praxi. Spoločnosť je zameraná na znižovanie energetickej

náročnosti, predovšetkým vo vykurovacích a chladiacích systémoch s cieľom presadzovať celosvetový trend minimalizovania spotreby primárnych energií. Kladie veľký dôraz na využí-

vanie obnoviteľných zdrojov energie a tým prispieva k znižovaniu negatívnych vplyvov na životné prostredie, t. j. záťaže ovzdušia emisiami. Cieľom medzinárodného workshopu bola prezentácia najnovších trendov v oblasti energetiky budov. Na me-

dzinárdomý workshop prijali pozvanie erudovaní odborníci z Česka, Rakúska, Nemecka a Slovenska, ktorí v rámci svojich vystúpení oboznámili zúčastnených s konkrétnymi príkladmi a riešeniami energetiky budov. Prešovskú univerzitu v Prešove zastupoval Ing. Martin Rovňák, PhD., vedúci Katedry environmentálneho manažmentu Fakulty manažmentu PU v Prešove, a Ing. Alexander Tokarčík, interný doktorand spomínanej fakulty. Na workshope sa okrem odborníkov z praxe a zástupcov vzdelávacích inštitúcií zúčastnili aj dvaja študenti odboru Environmentálny manažment na Fakulte manažmentu PU v Prešove: Bc. Miroslav Gállik a Denisa Dzubajová.

Autor: Ing. Martin Rovňák, PhD,
vedúci Katedry environmentálneho
manažmentu FM PU v Prešove
Foto: Archív FM

ZA ČESTNÝCH ČLENOV SOV BOLI PRIJATÍ VIERA BEBČÁKOVÁ, JURAJ BOBULA, WALTER MARX ST. a KATARÍNA RÁCZOVÁ

Na 49. valnom zhromaždení Slovenského olympijského výboru 22. apríla v Bratislave boli za čestných členov SOV, na návrh výkonného výboru SOV, prijaté štyri významné osobnosti - Viera Bebčáková, Juraj Bobula, Walter Marx st. a Katarína Ráčzová. Za čestného člena SOV môže byť prijatý člen SOV alebo výrazná osobnosť,

ktorá preukázala mimoriadne služby olympijskému hnutiu a slovenskému športu.

Viera Bebčáková bola v drese Slávie VŠ Strojstav Prešov popredná basketbalistka v I. čs. lige. V roku 1974 skončilo družstvo Slávie v lige na 4. mieste iba horším skóre a zároveň sa stalo majstrom Slovenska. Veno-

vala sa aj trénerskej práci, ale veľmi významné je najmä jej pedagogické pôsobenie – nielen na Fakulte športu Prešovskej univerzity, ale aj v rámci Slovenskej olympijskej akadémie. V SOA vedie komisiu vzdelávania a osobitne sa venuje vedomostným súťažiam o olympizme pre všetky stupne škôl už viac ako dve desaťročia. SOV ju za športové výsledky, aktivitu v športe a v olympijskom hnutí ocenil Cenou Matyldy Pálffyovej za rok 2007 a Cenou Vladimíra Černušáka za propagáciu a šírenie olympijských myšlienok najmä v pedagogickom procese za rok 2010. V roku 2013 jej Medzinárodný olympijský výbor udelil výročnú cenu k 150. výročiu narodenia Pierra de Coubertin s názvom Šport - škola života.

K udeleniu titulu Čestný člen SOV
srdečne blahoželáme.

Autor: Fakulta športu
Foto: Pavel Ružbarský

ŠTUDENSKÉ FÓRUM EURÓPSKEJ ASOCIÁCIE PRE HUDBU NA ŠKOLÁCH 2016 V LITOVSKOM VILNIUSE AJ S ÚČASŤOU ŠTUDENTIEK PU

„Môžem používať metódy vyučovania z rôznych krajín a mať tak otvorenú myseľ a byť naklonený k novým cestám edukácie,“ hovorí jeden z mnohých študentov na adresu Európskej asociácie pre hudbu na školách (European Association for Music in Schools – EAS). Prvá konferencia v rámci tejto organizácie, združujúcej hudobných pedagógov z mnohých krajín, sa konala

v roku 1990. Súčasťou konferencií sa postupne stalo aj študentské a doktorandské fórum. Tohtoročného už 14. študentského fóra, konajúceho sa v dňoch 15. – 18. marca, sme sa zúčastnili spolu s 18 študentmi z 12 Európskych krajín aj my, študentky Katedry hudby Inštitútu hudobného a výtvarného umenia FF PU – **Lucia Hudačková** a **Petra Michlíková**. Miestom konania bol Vilnius – hlavné

a najväčšie mesto pobaltského štátu Litva. Fórum s témou *Hľadanie nečakaného: kreativita a inovácia v hudobnej edukácii* nebolo len o prednáškach, ale aj o hľadaní pokladu v meste Vilnius, o aktivitách z iných krajín, učení sa cudzích piesní a nakoniec aj o ich prezentácii pred pedagógmi.

Hneď ako sme pristáli vo Vilniuse, zaviezli sme sa do mestskej časti Staré mesto, kde stála Litovská akadémia hudby a divadla – miesto konania. Privítali nás domáce študentky krásnou litovskou ľudovou piesňou spojenou s vytváraním rytmu

plieskaním, lúskaním a tleskaním, ktorý sa stal „hymnou“ celého fóra. Večer nás čakala v školskej kantíne chutná večera spojená so „zoznamovacou párty“, na ktorej sme ochutnali špeciality z Litvy, Turecka, Česka, Poľska, Nemecka, Rakúska, Írska, Anglicka, Chorvátska, Kosova a Švédska – čiže zo zúčastnených krajín.

Na druhý deň sa nás ujala študentka jazzového spevu, vedúca gospelovej skupiny a organizátorka gospelových podujatí – Kristina Žoltaitė, ktorá s nami nacvičila dve štvorhlasné gospelové piesne. Následne sme sa rozdelili do skupiniek, kde sme prezentovali jednu svoju pripravenú

aktivitu na zahriatie. V poobedňajších hodinách nás už čakalo spomínané hľadanie pokladu. Vybrali sme sa mestom a fotili sa pri plnení zadaných úloh. Ku každej pamiatke, ktorú sme mali navštíviť, bol priložený informačný leták, z ktorého sme sa naučili mnohé o krásnej Litve. Večer nás čakalo oficiálne zahájenie 24. EAS

konferencie s prítomnými pedagógmi a vedúcimi, ktorých povinnosti ešte len 16. začínali. Neskôr sme sa stretli aj s koordinátorkou za Slovenskú republiku a zároveň riaditeľkou IHVU FF PU prof. Mgr. art. Irenou Medňanskou, ktorá bola za svoju 25 ročnú prácu menovaná čestnou členkou EAS.

Po tom, čo sa študenti „okukali“ a zoznámili, už bolo ľahšie pracovať s celou skupinou. Ranná prednáška britskej učiteľky Pamelý Burnard o inováciách a kreativite v školskom prostredí sa neskôr prediskutovala v triede. Po obede nasledovala opäť práca v skupinkách, tentokrát sa ale prezentovala aktivita zameraná na kreativizáciu vyučovania a študenti sa medzi sebou naučili krásne ľudové piesne zo všetkých prítomných krajín. Večer sme sa zúčastnili špeciálneho koncertu detského speváckeho

zboru, folkrockovej kapely v plnom obsadení (bicie, basa, husle, drumbľa, speváčky) a xylofónového dua. Záverečná pieseň mala znaky všehochuti, ale najväčšia poklona patrí dirigentovi, ktorý dal tak rozdielne telesá dohromady. Posledný deň prednášali študenti, čo sa naučili a vybrali to najlepšie z najlepšieho, aby ulahodili oku, sluchu a predovšetkým pocitom. Cez prestávku na kávu sme učiteľov prekvapili spevom naučenej gospelovej piesne, ktorou sme ich pozvali na prezentáciu. Keď prišli zvedaví pedagógovia do učebne, boli sme rozmiestnení v celej miestnosti a spievali už spomínanú hymnu. Úspech zožala Lucia s piesňou *Páslo dievča pávy*, ktorá dodala stretnutiu záhadnú atmosféru a vzápätí bola prezentovaná aj jej aktivita s názvom *Dva zvuky*. Odchádzali sme s pocitom že to, čo

sme prežili, využijeme vo svojej pedagogickej praxi, a že sa oplatí cestovať a spoznávať svet, ľudí, zvyky, a že aj svojim malým kúskom skladačky sme prispeli k obohateniu vnútorného života iných ľudí. Konferencia trvala až do 19. marca a všetci zúčastnení sa môžu zhodnúť na tom, že názov tohtoročnej konferencie a študentského fóra – *Looking for unexpected* (hľadanie nečakaného) sa naplnilo v pravom zmysle slova.

Petra Michlíková
študentka 3. ročníka Aj-Hu FF PU

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA = UNIVERZITA ŠIKOVNÝCH DETÍ

Citróny, jahôdky, pomaranče, čučoriedky, maliny, zelené brokolíčky, snežienky, nezábudky, tekvičky, kukuričky, kokosky, olivy i sladké čokoládky. Na Prešovskej univerzite sa to od 11. 7. do 15. 7. 2016 hmýrilo najrozličnejšími farbami a detským elánom. Dôvodom bol už 9. ročník Prešovskej detskej univerzity, v rámci ktorého si deti prvého a druhého stupňa základných škôl hravou formou vyskúšali, ako chutí život vysokoškolačka, a to so všetkým, čo k tomu patrí.

Prešovská detská univerzita (PDU) je projekt venovaný deťom základných škôl, ktorý každoročne (od roku 2008) organizuje **Centrum celoživotného a kompetenčného vzdelávania PU** a **Kabinet výskumu detskej reči a kultúry Pedagogickej fakulty** v úzkej spolupráci s ostatnými fakultami PU. Každý ročník prináša novú

ústrednú tému, od ktorej sa odvíjajú všetky aktivity a prednášky, ktoré deti v rámci tohto projektu absolvujú. Témou 9. ročníka bol **Kolobeh, obeh, beh...** a malí zvedavci, sprevádzaní tútormi, mohli počas celého týždňa objavovať najrôznejšie tajomstvá pohybu v nás a okolo nás, s ktorými ich oboznamovali lektori jednotlivých prednášok a tvorivých dielní. Skôr ako sa z detí stali plnohodnotní študenti „bakalárčekovského“ či „magisterčekovského“ stupňa PDU, boli začlenení do pätnásťčlenných skupiniek s rôznymi názvami, na základe ktorých dostali farebné tričky a šiltovky a v priestoroch auly

Filozofickej fakulty PU absolvovali slávnostnú imatrikuláciu, na ktorej boli predstavení akademickej obci. Tento rok sa na PDU zúčastnilo 195 detí,

ktoré boli podľa veku rozdelené do siedmich „bakalárčekovských“ skupín, zložených z mladších žiakov prvého stupňa, a do šiestich „magisterčekovských“ skupín, ktoré tvorilo 90 detí druhého stupňa základných škôl a osemročných gymnázií. Od pondelka do piatka zbierali účastníci PDU nielen podpisy do indexov, ktoré sa im postupne zaplňali názvami prednášok, ale aj zážitky z jednotlivých absolvovaných dní. Deti si napr. vyskúšali maľbu svetlom, oboznámili sa s funkciou krviniek v ľudskom tele, spoznali nočnú oblohu, zistili, ako prebieha tvorba filmu, zašportovali a zatancovali si, vyskúšali komentovanie futbalového zápasu, skúsili strelbu z rôznych lukov, navštívili letisko a ranč s koňmi, vlastnoručne vytvorili farebný fotoalbum a v neposlednom rade spoznali nové tváre a nadviazali nové priateľstvá. Keďže program bol naozaj pestrý, zaujímalo nás, ako sa deťom páčilo a čo ich najviac zaujalo. **Natália Nalevanková** navštívila PDU už aj minulý rok a na tomto ročníku ju najviac oslovila tvorivá dielňa

s názvom **Maľba svetlom**: „Bolo to veľmi zábavné, vytvárať obrázky a písať do tmy,“ zdôverila sa. So svojimi dojmami sa s nami podelila aj **Ellka Mihalová**: „Na PDU som prvý rok a veľmi sa mi tu páči. Páčili sa mi krvinky, kde sme súťažili a pozorovali krv cez mikroskop.“ Podľa **Aničky Šutkovej** bolo najlepšie **Zatancuj si**: „Tancovanie bolo veľmi zábavné. Naučila som sa iné kroky, ako sa učím na tanečnej, a páčil sa mi tanček, pri ktorom sme napodobňovali hodiny.“ Anička tiež

dodala, že mala veľmi dobré tútorky, s ktorými bola zábava. Deti boli ozaj zvedavé a lektorom kládli najrôznejšie otázky – „Ako to robia herci, že sa vedia tak rýchlo rozplakať?“, „Ako sa vo filme

„vybaví“ *dážď, keď vonku neprší?*“ (otázky položili deti lektorke, ktorá rozprávala o nakrúcaní filmov v rámci prednášky **Ako nakrútiš film, aj keď nie si dospelák**). Najväčší záujem bol o tvorivé dielne, kde nemuseli dlho sedieť a počúvať a mali priestor vyskúšať si rôzne činnosti, prípadne vytvoriť vlastné produkty. Týždeň zbehol ako voda a po dňoch plných zábavy, zážitkov, ale aj povinností nastal piatok – deň písania záverečnej práce a následnej promócie bakalárčekov a magisterčekov. Keďže získať „vysokoškolský diplom“ nie je len tak, deti sa doobeda trápili s textami a obrázkami svojich záverečných prác, z ktorých najlepšie boli ocenené na slávnostných promóciách, kde sa zo študentov PDU stali absolventi, ktorí odchádzali domov s neoficiálnym titulom, univerzitným diplomom a hĺbou nezabudnuteľných spomienok.

Aj keď **Prešovská detská univerzita** v piatok (15. 7. 2016) zavrela svoje brány, už teraz sa všetci organizátori aj tútori (ktorým sa za Vami cnie) tešia na budúci rok, keď sa otvoria zas, aby vás, milé deti, privítali s novou témou na jubilejnom desiatom ročníku. Kým sa tak však stane, užime si všetci ďalší školský rok.

Simona Antolová
Foto: Mgr. Vladimír Piskura
Mgr. Tomáš Telepák
Annamária Blichárová

TRH DOBROVOLNÍCKYCH PRÍLEŽITOSTÍ NA PEDAGOGICKEJ FAKULTE PU V PREŠOVE

BRIDGING VOLUNTEERING AND ACADEMIA

Na Pedagogickej fakulte PU v Prešove bol v období 2014 – 2016 realizovaný medzinárodný projekt **Validation Policy for Volunteering Organisation (VaPoVo)**, v rámci Erasmus+ K2. Partnerskými organizáciami boli EDOS Foundation z Holandska a EAV (European Alliance for Volunteering) z Belgicka. Jedným z cieľov projektu bolo budovať most

medzi svetom dobrovoľníctva a vysokoškolským vzdelávaním, čo považujeme za veľmi dôležité, pretože v súčasnej dobe zaznamenávame rýchly nárast nezamestnanosti nielen vo svete, ale aj u nás na Slovensku. Týka

sa to predovšetkým mladých ľudí, absolventov, ktorí ukončia stredoškolské alebo vysokoškolské vzdelanie a majú problém uplatniť sa na trhu práce. Následne končia na úrade práce sociálnych vecí a rodiny ako nezamestnaní alebo odchádzajú do zahraničia hľadať lepšie pracovné príležitosti. Zamestnávateľia od nich očakávajú predovšetkým prax v danej oblasti, ktorá im chýba, pretože nie všetky školy ju poskytujú a zabezpečujú alebo je jej počas štúdia veľmi málo. Jednou z možností, ako pomôcť nezamestnaným alebo študentom, je poskytnúť im informácie, možnosti a priestor zapojiť sa do dobrovoľníctva, ktoré so sebou prináša niekoľko výhod a benefitov pri hľadaní si zamestnania. Vo všeobecnosti platí, že uchádzači sú perspektívnymi zamestnávateľmi posudzovaní na základe dvoch kritérií: „tvrdé“ kritériá výberu závisia od konkrétnych požiadaviek na dané pracovné miesto;

špecifické „mäkké“ kritériá výberu dotvárajú profil uchádzača (napr. jeho osobnosť, schopnosti, mimopracovné skúsenosti) (Mydlíková et al., 2006, s. 51). Práve spomenuté „mäkké“ kritériá môže človek nadobudnúť v dobrovoľníctve, ktoré ponúka priestor pre získanie a nadobudnutie tých schopností a zručností, ktoré mladý

človek nezíska „iba“ absolvovaním vysokoškolského štúdia.

Vo vzťahu k vyššie uvedenému sa dňa 26. apríla 2016 konalo na PF PU podujatie s názvom – *Trh dobrovoľníckych príležitostí*, ktoré bolo organizované v spolupráci s *Prešovským dobrovoľníckym centrom*. Podujatie bolo tiež realizované so zámerom multiplikácie výstupov projektu

VaPoVo a tiež ako podporná akcia pri príležitosti DNÍ PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY (26. – 28. apríl 2016).

Cieľom podujatia bolo vytvárať most medzi svetom dobrovoľníctva a univerzitným vzdelávaním, poukázať na význam dobrovoľníctva pre mladých ľudí – benefit pri uplatnení sa na trhu práce, informovať o existujúcich dobrovoľníckych organizáciách a príležitostiach pri dobrovoľníckych činnostiach, zdieľať príklady dobrej praxe, inšpirovať študentov k zapájaniu sa do dobrovoľníckej činnosti, prezentovať a ponúknuť vzdelávací tréning pre lídrov dobrovoľníckych organizácií, poukázať na výstupy projektu a výsledky pilotného overovania tréningu, prezentovať účastníkom časť vzdelávacieho tréningu a inšpirovať ich k jeho absolvovaniu.

Primárnou cieľovou skupinou podujatia boli zástupcovia a lídri dobrovoľ-

nických, neziskových, mládežníckych organizácií a združení z Prešovského samosprávneho kraja. Ponúkli sme im priestor na predstavenie ich organizácie, ich činnosti a práce s dobrovoľníkmi. Na Trhu dobrovoľníckych príležitostí 2016 vystúpilo 13 organizácií: Prešovské dobrovoľnícke centrum; Centrum voľného času Stará Lubovňa; RMPK – Rada mládeže Prešovského kraja; Súkromná ZŠ s MŠ pre žiakov a deti s autizmom Prešov; Centrum včasnej intervencie Prešov; Barlička, o. z., Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska KS; Gréckokatolícka charita, Zariadenie pre seniorov Harmónia; Združenie diabetikov Slovenska – ZO ZDS; Emerka, rodinné oddychové centrum, o. z.; Centrum

sociálnych služieb (CSS) Slniečny dom; ABC Centrum voľného času Prešov. Auditórium tvorili študenti PU, ktorí boli účastníkmi podujatia vyzývajúceho k zapojeniu sa do dobrovoľníckej činnosti v menovaných organizáciách a združeníach. Podujatia sa zúčastnili aj dvaja dobrovoľníci zo zahraničia (Španielsko a Chorvátsko), ktorí boli v čase konania podujatia na mládežníckej výmene v Centre voľného času Stará Lubovňa.

V priebehu podujatia viedla diskusiu so študentmi už absolventka PF PU Mgr. Daniela Maková, ktorá má s dobrovoľníctvom skúsenosti a tejto téme sa venovala i vo svojej diplomovej práci. Z diskusie vyplynulo, že študenti majú o dobrovoľníctve veľmi málo informácií a nevyužívajú možnosť zapojiť sa do dobrovoľníckej činnosti, pretože v tom nevidia význam a neuvedomujú si, že skúsenosti, ktoré by tým mohli získať, **sú neprenosné a otvárajú priestor i pre uplatnenie sa na trhu práce.** Ľuďom hľadajúcim zamestnanie, ale aj tým, ktorí sú pred vstupom na trh práce

(študentom) môže dobrovoľnícka práca posilniť sebadôveru, poskytnúť prístup k sieťam ponúkajúcim pracovné možnosti, ako aj príležitosť rozvinúť si konkrétne zručnosti žiadané na trhu práce. Dobrovoľníctvo tiež vedie k vytváraniu nových pracovných miest tým, že dobrovoľníci začínú poskytovať služby, ktoré sa neskôr stanú súčasťou plateného pracovného miesta (Brozmanová, 2005). Veríme, že téma dobrovoľníctva sa stane atraktívnou aj na akademickej pôde, a že vysokoškolskí študenti budú aktívne participovať i v tejto oblasti.

PaedDr. Erika Novotná, PhD.
Foto: Peter Holdok

SVÄTOJAKUBSKÁ CESTA OČAMI PÚTNIKA

To bol názov ďalšej z pozvaných prednášok, ktoré iniciovala Katedra aplikovanej edukológie na Gréckokatolíckej teologickej fakulte PU v Prešove. Prednáška bola jednou zo sprievodných podujatí Týždňa vedy a techniky na Slovensku, do ktorého sa fakulta pravidelne zapája konferenciami na domácej, ale i zahraničnej úrovni a taktiež prednáškami na témy, obsahovo súvisiace s pred-

metmi štúdia na GTF PU. V tomto prípade ide o výberový predmet *Náboženský turizmus*, ktorý, zdá sa, má svoju obľubu v radoch študentov. K tomu zaiste prispel aj pozvaný hosť vdp. Mgr. Slavomír Engel, predseda Asociácie pútnických organizácií na Slovensku. Ten vo svojom vstupe predstavil historicko-súčasnú podoby putovania do *Santiago de Compostela* v Španielsku. Výklad bol sprevádzaný

prezentáciou osobnej fotogalérie z *camina* (pútnickej cesty), ktorú absolvoval v roku 2013 a prešiel pri nej viac ako 500 km. Skúsenosti z púte veľmi autenticky opisala Mgr. Art. Andrea Čepiššáková, zaoberajúca sa obrazovou a keramickou tvorbou, ako aj umeleckými projektmi. V rámci rozvoja svätojakubskej cesty mala zásluhu na tvorbe dlaždíc so symbolom mušle (podobne ako na *camine* v Španielsku), ktoré sú osadené na Hlavnej ulici v Košiciach. Pozvanú prednášku obohatil aj ArtD. Pavol Pekarčík, PhD. dokumentarista a režisér, ktorý sa o.i. zaoberal aj grafickou úpravou osobných fotografií mnohých pútnikov z cesty. Fotografie sú doplnené krátkym popisom miesta alebo pocitov autorov snímok. Táto dvadsaťosemdielna fotobierka bola zverejnená a sprístupnená po pozvanej prednáške, ktorú s hosťami otvoril Mons. ThDr. Peter Šturák, PhD., dekan GTF PU v Prešove. Výstava je inštalovaná na schodisku v priestoroch GTF PU v Prešove a potrvá do konca novembra.

doc. ThDr. Peter Tirpák, PhD.

ÚSPEŠNÉ ROKOVANIA ČLENOV VEDENIA FAKULTY MANAŽMENTU NA UNIVERZITÁCH V ČÍNE

V dňoch 10. – 17. 6. 2016 navštívil dekan Fakulty manažmentu prof. Ing. Róbert Štefko, PhD., a prodekan pre zahraničné vzťahy Mgr. Eva Benková, PhD., spolu s delegáciou z partnerskej vysokej školy v Českých Budějoviciach tri univerzity v Číne. Hlavným cieľom návštevy bolo predstavenie Prešovskej univerzity v Prešove so zameraním na štúdium na Fakulte manažmentu a nájdenie strategického partnera pre spoluprácu na univerzitnej aj fakultnej úrovni. Počas náročného týždňového pobytu sa uskutočnili návštevy uvedených troch prestížnych univerzít v troch rozličných mestách. Ako prvú navštívili zástupcovia FM univerzitu v meste Shanghai, a jej Shanghai University of International Business and Economics (SUIBE). Počas rokovania s čelnými predstaviteľmi čínskej univerzity predstavili prítomní zástupcovia jednotlivé univerzity a fakulty a oboznámili sa s akreditovanými študijnými odbormi a programami. Zúčastnené strany na rokovaní predložili svoje vízie budúcej možnej spolupráce. Analyzovala sa možnosť

vzájomnej ponuky publikovania vo vedeckých časopisoch, možnosti na vzájomné výmenné pobyty pre študentov a učiteľov obidvoch univerzít, konkrétne návrhy na medzinárodnú spoluprácu v oblasti spoločného publikovania, spolupráce pri napísaní vedeckej monografie z oblasti manažmentu ľudských zdrojov. Výsledkom rokovania bol aj návrh na spoločný vedecký projekt v oblasti marketingu nehmotných produktov, psychológie obchodu, nákupného správania sa spotrebiteľov v interkultúrnom kontexte, návrh na organizovanie spoločnej letnej školy pre študentov, návrh na spoluprácu s Centrom pre stredoeurópske a východoeurópske štúdiá SUIBE, ktorá by zahŕňala zbieranie a poskytovanie údajov o podnikateľských subjektoch z Európy, poskytovanie štatistických a ekonomických informácií, tvorbu databázy údajov pre výskumné účely a pre napísanie spoločnej monografie, vytvorenie spoločného výskumného tímu. Na stretnutí padol aj návrh na spoluprácu s Centrom medzinárodného obchodu SUIBE (Shanghai University of International Business and Economics), pričom ide o novootvorený výskumný inštitút. Prítomní zástupcovia univerzít tiež diskutovali o možnosti výmeny kontaktov a spolupráci

na knižných a časopiseckých publikáciách. Na záver stretnutia vyjadrili všetky zúčastnené strany záujem o medzinárodnú spoluprácu v rozličných oblastiach – spoločný vedecký projekt, vzájomné výmenné pobyty študentov aj akademických zamestnancov a zároveň súhlasili s návrhom na podpísanie Memoranda o spolupráci. Druhou navštívenou univerzitou bola Zhejiang University of Finance and Economics, in Hangzhou, Zhejiang.

Na stretnutí išlo o vzájomné predstavenie univerzít – Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta manažmentu a Zhejiang University of Finance and Economics a oboznámenie sa s ponúkanými študijnými odbormi a programami a predloženie návrhov na konkrétne formy spolupráce. Prestížna čínska univerzita Zhejiang University of Finance and Economics má 24 tisíc študentov. Okrem ekonomických, manažérskych a obchodných študijných programov medzi ďalšími nechýbajú ani spoločenskovedné, technické a ďalšie zamerania štúdiá. Zástupcovia čínskej univerzity predlo-

žili návrh na double degree diploma na bakalárskom stupni štúdia (Čínsky partner má s tým bohaté skúsenosti s Kanadou). Zároveň sa analyzovali možnosti na vzájomné výmenné pobyty pre študentov a učiteľov obidvoch univerzít (na tejto čínskej univerzite majú 500 zahraničných študentov zo 60 krajín, zatiaľ žiadneho zo Slovenska).

Čínski partneri spomenuli aj možnosť založenia Confucius Institute na PU v Prešove. Výsledkom rokovania bolo vyjadrenie záujmu o medzinárodnú spoluprácu v rozličných oblastiach. Analyzovali sa návrhy na spoločný vedecký projekt v oblasti náročných situácií manažérov, čínske vnímanie obchodu a marketingu nehmotných produktov, psychológie obchodu, nákupné správanie a vnímanie spotrebiteľov v interkultúrnom kontexte. Na záver stretnutia vyjadrili všetci zúčastnení záujem o podpísanie Memoranda o spolupráci (Memorandum of understanding) medzi Prešovskou univerzitou v Prešove a Zhejiang University of Finance and Economics, kde jadrom napĺňania Memoranda o spolupráci medzi oboma univerzitami bude spolupráca medzi ekonomickými fakultami uvedenej čínskej univerzity a Fakultou manažmentu PU.

Tretou navštívenou univerzitou bola univerzita v hlavnom meste Číny v Pekingu - North China University of Technology (NCUT). Po vzájomnom predstavení univerzít, fakúlt, študijných odborov a programov, sa diskutovalo o možných formách spolupráce tak na univerzitnej, ako aj fakultnej úrovni. Na stretnutí s čelnými predstaviteľmi NCUT sa rozoberali možnosti publikovania vo vedeckých časopisoch, vzájomných výmenných pobytov pre študentov a učiteľov obidvoch univerzít.

Aj na pôde tejto čínskej univerzity sa analyzovala možnosť založenia Confucius Institute na pôde Prešovskej univerzity v Prešove s cieľom učiť čínsky jazyk a čínsku kultúru na Slovensku.

Na záver stretnutia vyjadrili všetky zúčastnené strany záujem o podpísanie memoranda o spolupráci (Memorandum of understanding).

Po stretnutí s predstaviteľmi NCUT sa členovia vedenia Fakulty manažmentu PU zúčastnili rokovania s vedením fakulty School of Economics and Management, kde sa analyzovala možnosť spoločného organizovania vedeckých podujatí, publikovania vo vedeckých časopisoch fakúlt, spolupráca na vedeckých projektoch a vedeckých publikáciách.

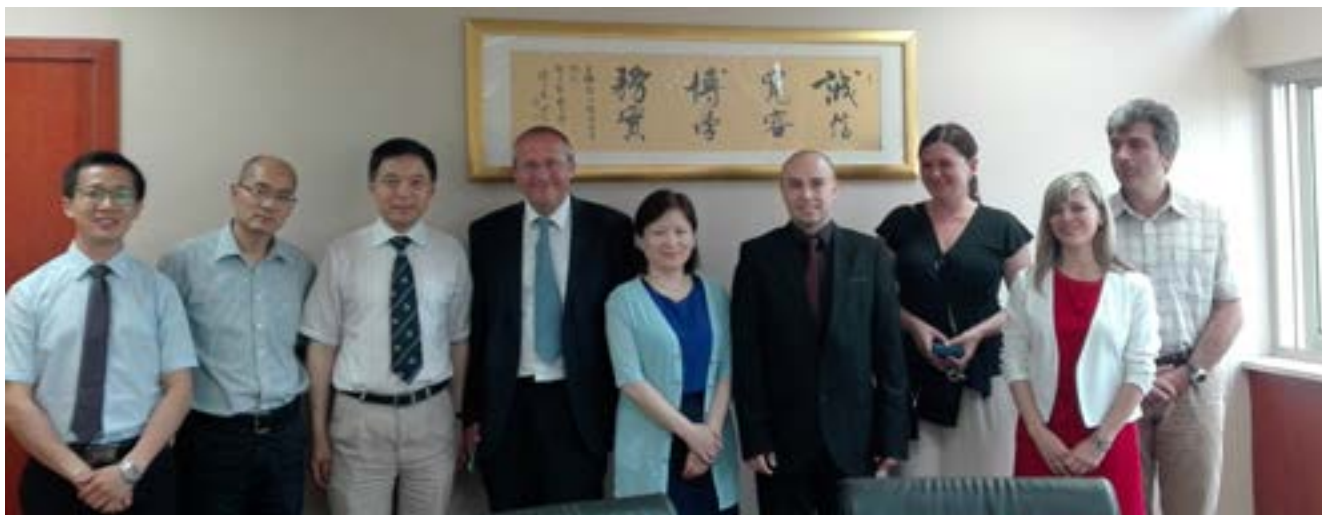
Na všetkých stretnutiach s tromi čínskymi univerzitami ponúkli zástupcovia Fakulty manažmentu z Prešovskej univerzity v Prešove možnosť publikovania vo vedeckom časopise Fakulty manažmentu „Journal of Economics and Business: Research and Practice“. Zástupcovia všetkých troch univerzít boli zároveň pozvaní na VI. medzinárodnú vedeckú konferenciu Management 2016: International Business and Management, Domestic Particularities and Emerging Markets in the light of Research, ktorú organizuje FM

v dňoch 29. 9. – 2. 10. 2016 vo Vysokých Tatrách, Slovensko.

Predstavitelia všetkých troch čínskych univerzít boli srdečne pozvaní na návštevu Slovenska, samotnej Prešovskej univerzity v Prešove a jej Fakulty manažmentu v Prešove.

Stretnutia so zástupcami troch čínskych univerzít prebiehali vo veľmi priateľskej atmosfére. Predstavitelia čínskych univerzít vyjadrili súhlas na kladenie dôrazu na internacionalizáciu akademického prostredia a prejavili záujem o spoločné dosiahnutie otvoreného vzdelávania v časoch, kedy Čína získava viac vplyvu vo svete a zároveň sa svetu otvára. Vyjadrili záujem o spoluprácu s novými krajinami, zdieľanie poznatkov zo všetkých kútov sveta, pričom zdôraznili, že na pochopenie ideí a chápania vzdelávania, obchodu a ekonomiky je potrebná hlbšia spolupráca, aby sme mali možnosť prezentovať naše chápanie a videnie sveta a vzdelávania. Budúca spolupráca v oblasti vzdelávania a výskumu, dohodnutá v Číne medzi zástupcami Fakulty manažmentu a uvedenými univerzitami a fakultami, je mimoriadne cenná nielen svojím zameraním na obchodno-ekonomické, resp. manažérske oblasti, ale aj v kontexte prepojenia a spolupráce tak odlišných kultúr.

Mgr. Eva Benková, PhD.
Prodekanka pre zahraničné
vzťahy Fakulta manažmentu
PU v Prešove

VEDECKÝ SEMINÁR A NADVIAZANIE SPOLUPRÁCE KATEDRY MANAŽÉRSKEJ PSYCHOLÓGIE FAKULTY MANAŽMENTU PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

Dňa 14.6.2016 sa pod záštitou Katedry manažérskej psychológie Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove konal vedecký seminár pod názvom „Identifikácia a rozvoj sociálneho a psychického potenciálu“ v prednáškovej miestnosti v Šariš Parku. Vedecký seminár bol podporený grantom KEGA 028PU-4/2014 „Základy koučovania v manažmente – inovácia obsahu a spôsobu výučby“, pričom vedúcou projektu je vedúca Katedry manažérskej psychológie doc. PaedDr. Zuzana Birknerová, PhD., MBA. Hlavnými diskusnými okruhmi boli teoretické, metodologické a praktické koncepty sociálneho a psychického potenciálu

jedinca, prístupy k skúmaniu potenciálu a v neposlednom rade aj možnosti rozvoja potenciálu a sociálnych kompetencií v pracovnom procese. O plynulý chod vedeckého seminára sa postaral organizačný výbor, ktorý pozostával z členov Katedry manažérskej psychológie (doc. PaedDr. Zuzany Birknerovej, PhD.,

MBA., doc. PhDr. Miroslava Frankovského, CSc., PhDr. Tatiany Lorincovej, PhD., Mgr. Vladimíra Čemu, PhD., PhDr. Anny Lelkovej a Mgr. Lucie Zbihlejovej). Úvod vedeckého seminára bol zahájený prezentáciou účastníkov, následne boli prednesené jednotlivé príspevky účastníkov, ktoré boli sprevádzane diskusiou. Po skončení prvej časti vedeckých prednášok nasledoval obed, po ktorého ukončení pokračovali prezentácie vedeckých príspevkov s následnou diskusiou. Ukončenie vedeckého seminára bolo sprevádzané nadviazaním spolupráce s Katedrou psychológie Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej

univerzity, ktorú zastupovala Mgr. Miroslava Bozogáňová, PhD. s Inštitútom psychológie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity, ktorú reprezentovala PhDr. Ľubica Zibrínová, PhD., a taktiež aj so Spoločenskovedným ústavom Slovenskej Akadémie Vied v Košiciach, ktorý zastupoval Mgr. Michal Kentoš, PhD. Výstupom z vedeckého seminára bude recenzovaný zborník príspevkov, ktoré na ňom boli prezentované. Úspešné ukončenie vedeckého seminára zhodnotila vedúca Katedry manažérskej psychológie doc. PaedDr. Zuzana Birknerová, PhD., MBA. ako prínos, ktorý vidí v spolupráci s inštitúciami, ktoré nazerajú na problematiku sociálneho a psychického potenciálu cez optiku manažmentu a psychológie v rozličných kontextoch. Do budúcnosti Katedra manažérskej psychológie nevyklučuje ani participáciu na rôznych zaujímavých projektoch a vedeckých výstupoch.

PhDr. Tatiana Lorincová, PhD.
**Odborná asistentka na Katedre
manažérskej psychológie,
Fakulty manažmentu, Prešovskej
univerzity v Prešove**

VYUŽITIE MEDIÁCIE V SOCIÁLNOPRÁVNEJ OCHRANE DETÍ

Dňa 27.4.2015 sa v priestoroch Gréckokatolíckej teologickej fakulty v spolupráci s Občianskym združením Centrum Mediácie a Probácie konala pozvaná prednáška pre študentov, členov a sympatizantov mediácie a probačnej práce s pozvaným hosťom Mgr. Katarínou Dubělčíkovou. Mgr. Katarína Dubělčíková pracuje v neziskovej organizácii EUROTOPIA CZ, o. s. p. – ASISTENČNÍ, MEDIAČNÍ A TERAPEUTICKÉ CENTRUM (česká republika) ako mediátorka, sociálna pracovníčka a vedúca služby SPOLU - Pro rodiny s deťmi. Cieľom prednášky bolo priblížiť poslucháčom prepojenie

práce sociálneho pracovníka a mediátora pri práci s rodinou v kríze v praxi. Ako mediátorka sa Mgr. Dubělčíková venuje výlučne riešeniu rodinných konfliktov. Prednáška bola veľmi zaujímavá a podnetná, veríme, že oslovila všetkých prítomných a v závere prebehla diskusia. Vďaka prednáške a záverečnej diskusii bolo možné porovnať možnosti využívania mediácie v oblasti sociálnych služieb na Slovensku a v Čechách v prepojení na legislatívu oboch susediacich štátov. Na základe tejto komparácie sa dospelo k záveru, že v Českej

republike sociálne služby v spojení s mediáciou fungujú o niečo lepšie najmä vďaka legislatívnym možnostiam, prístupu obcí a miest a súdov, ktoré priamo v zmysle zákona posielajú prípady vhodné na rodinnú mediáciu neštátnym subjektom. Podnety, ktoré z prednášky a diskusie vyplynuli sa pokúsime predložiť kompetentným orgánom a inštitúciami a veríme, že prispesú k napredovaniu mediácie na Slovensku.

ThLic. Emília Halagová, PhD.

VO VOLEJBALOVÝCH SÚŤAŽIACH NA IV. LETNEJ UNIVERZIÁDE SR 2016 DOMINOVALI ŠTUDENTKY A ŠTUDENTI PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

4. – 8. 10. 2016 sa v Bratislave konala IV. Letná Univerziáda SR 2016. Na Univerziáde mala zastúpenie aj Prešovská univerzita v Prešove, ktorú reprezentovali študenti v atletike, aerobiku, volejbale a plážovom volejbale.

5. – 8. 9. sa uskutočnili súťaže vo volejbale mužov a žien a v plážovom volejbale mužov a žien. Hráči PU v Prešove zvíťazili vo všetkých troch stretnutiach a po tuhom finálovom boji zvíťazili v tajbrejku a získali titul. PU v Prešove reprezentovali: Jakub Gondžúr, Patrik Germuška, Matúš Margicin, Michal Macej, Dávid Brilla, Kamil Pavlinský, Marián Vitko.

Výsledky:

Zápas v skupine:

PU v Prešove – SPU Nitra: 3:1

Semifinále:

PU v Prešove – TU vo Zvolene: 3:0

Finále:

PU v Prešove – FTVŠ UK Bratislava: 3:2

Rovnakými výsledkami sa môžu pochváliť aj študentky PU v Prešove, ktoré sa nedali zahanbiť a takisto zvíťazili vo všetkých troch stretnutiach, pričom semifinále a finále sa rozhodovali až v tajbrejkoch. Ženské družstvo nastúpilo v zložení: Katarína Olejníková, Natália Bodáková, Tatiana Štieberová, Patrícia Nagyová, Radka Lúchavová, Simona

Sopková – Michalíková, Dominika Ružbaská, Veronika Marčíšinová. Za najlepšiu hráčku ženského turnaja bola vyhlásená členka nášho družstva Katarína Olejníková.

Výsledky:

Zápas v skupine:

PU v Prešove – FM FI UK Bratislava: 3:1

Semifinále:

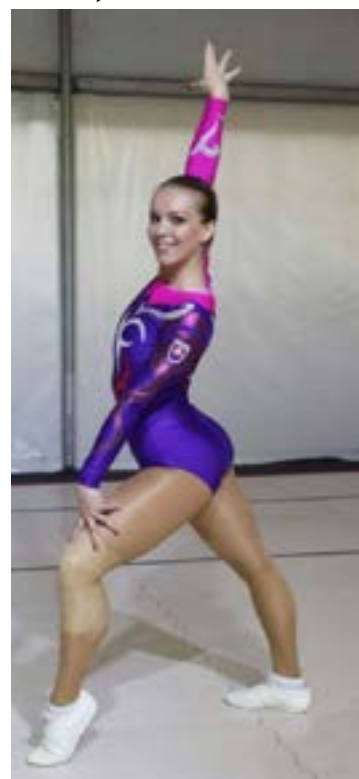
PU v Prešove – ŽU v Žiline: 3:2

Finále:

PU v Prešove – UKF Nitra: 3:2

Aby tých víťazstiev nebolo málo, ďalší titul pridali plážoví volejbalisti Patrik Germuška s Jakubom Gondžúrom, ktorí zvládli dvojdňový turnaj. Na medailové priečky nedosiahli iba plážové volejbalistky. Napriek tomu hodnotíme aj ich vystúpenie ako úspešné.

7. 9. prebehli súťaže v aerobiku, v ktorých študentky PU v Prešove rovnako zaznamenali medailové úspechy. V súťaži jednotlivkyň obsadila 2. miesto Petra Tomková, step aerobiku obsadili 2. miesto študentky Petra Tomková, Melánia Daňková, Alexandra Kovalská, Veronika Dugosová, Zuzana Lukáčová a Ivana Ligusová. Zastúpenie sme mali aj v aerobik maratóne, po ktorom 2. miesto obsadila Petra Tomková a 3. miesto Melánia Daňková.

Mgr. Terézia Slančová, PhD.

Fakulta športu

Foto archív FŠ

VELKÉ EKOLOGICKÉ PRAKTIKUM

Staré jedľo-bukové pralesy

Tak ako po minulé roky, tak aj tento akademický rok študenti Katedry ekológie absolvovali Veľké ekologické praktikum – 4 dni, 530 km presunov autobusom a asi 60 km pešo... Hlavným cieľom praktika bolo zopakovať si všetky vedomosti, čo sa doteraz študenti v škole naučili, a tiež

ale mohli sme sa jej aj dotknúť, ovoňať a dokonca tí najodvážnejší aj okoštovať. Apropo, vedeli ste, že nie každá žaba je slizká, keď sa jej dotýkate alebo, že sa mladé výhonky smreka alebo jedle dajú jesť a sú plné vitamínov? Nie? Budúci rok môžete ísť s nami...

rieke Cirocha. Potom sme navštívili obec Topoľa, kde nám pán Peľo ukázal a porozprával veľa zaujímavostí o miestnom drevenom kostolíku z r. 1700, národnej kultúrnej pamiatke. Na chvíľku sme zastavili na lokalite Dara, aby sme sa pokúsili nájsť *marmarošské diamanty*, ale tohto roku sa

Užovka frkaná

Novodobá dominanta obce Háj

aj dozvedieť sa mnoho nových zaujímavostí. Ale najmä zapojiť pri tomto poznávaní všetky svoje zmysly. Nie nadarmo sa hovorí „lepšie je raz vidieť, ako stokrát počuť“. Prírodu sme preto vnímali nielen ušami a očami,

No ale poďme pekne poporiadku. Prvý deň sme opustili našu *alma mater* a presunuli sme sa do Národného parku Poloniny. Po návšteve správy parku sme si počas prvej zastávky pozreli pobytové znaky bobrov pri

na nás šťastie neusmialo. A potom sme začali pracovať v teréne, od prvého dňa až do posledného sme všetkými zmyslami vnímali a spoznávali prírodu a vzťahy v nej. Prvú noc sme strávili v obci Ulič.

Nová Sedlica – začiatok najnáročnejšej túry.

Kunka žltobruchá - chránený druh

Rozkvitnutá Zádielska tiesňava

salamandra škvrnitá

Netopiere pod strechou starého kostola v Pavlovciach

Skoro ráno druhého dňa sme vyrazili do našej najvýchodnejšej obce Nová Sedlica, kde sme absolvovali krásnu, no pomerne náročnú 25 km dlhú túru z obce do Národnej prírodnej rezervácie Stužica, kde sme mohli obdivovať krásne staré jedlo-bukové pralesy.

Zádielska planina

Po chodníku sme pokračovali až na Kremenec, ktorý je hraničným bodom troch štátov - Slovenska, Poľska a Ukrajiny a zároveň najvýchodnejším miestom na Slovensku. Cestou sme narazili na stopy medveďa i vlka. Tí, čo ešte vládali, pokračovali do Poľska na kopce RawkaWielka. Potom sme sa cez malebné, čučoriedkami obrastené hole, vrátili do Novej Sedlice. Mimochodom, viete, kde na Slo-

vensku varia najlepšie bryndzové halušky? Podľa nás v Novej Sedlici, po túre sa zvyknú v miestnej reštaurácii rýchlo minúť.

Po tejto úžasnej, ale namáhavej exkurzii, sme sa presunuli k Bystremu, kde sme nasledujúci deň absolvovali menšiu prechádzku do Prírodnej rezervácie Hermanovské skaly. Inak, vedeli ste, že aj lišajníky sú jedlé? Zo skál sme sa presunuli do Pavloviec, kde nás pod strechou starého kostola čakali dva druhy netopierov, potom sme na Ružine chytali hady. Čo si myslíte, ktorý z vašich zmyslov si zapamätá hada do konca života? Zrak, pretože sú nám odpornejšie? No to určite nie. Ak niekedy budete v ruke držať hada, určite si navždy zachováte jeho zápach. S umytými rukami (aj keď to veľmi nepomohlo), sme sa presunuli do obce Háj v Slovenskom Krase. Tam sme sa prešli ku *Hájskym vodopádom*, nazývaným aj Vodopády Hlboký jarok a večer nad nami držal ochrannú ruku anjel. Nie, nič sa nám nestalo ani nám nič nehrozilo. Stačí, ak navštívite obec Háj a miestny cintorín a bude vám to hneď jasné... Posledný deň sme si to zrána na-

mierili rovno do obce Zádiel. Z obce sme sa prešli cez krásnu, ale chladnú Zádielsku tiesňavu, kde našej pozornosti neušli vydrie stopy, až na horúcu planinu, kde sme mohli obdivovať okrem miestnej fauny a flóry aj nádherné formy krasového reliéfu. A tu sme naše praktikum aj ukončili,

Kremenec

ale ešte sme sa, samozrejme, vrátili k *alma mater* a plní zážitkov, rôznych vnemov, možno aj trochu s boľavými nohami, sme sa rozlúčili...

Ing. Jozef Oboňa, PhD.
doc. Mgr. Martin Hromada, PhD.

Hájske vodopády

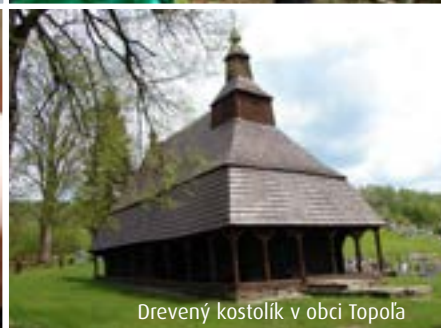
Aktívne spoznávanie prírody

Interiér kostolíka v obci Topoľa

Jašterica krátkohlavá

Drevený kostolík v obci Topoľa

skopólia kranská - chránený druh

EVIDENCIA PUBLIKAČNEJ ČINNOSTI - ROK VYKAZOVANIA 2016

Centrálny register publikačnej činnosti SR (CREPČ) na svojej stránke www.crepc.sk každoročne vydáva metodické pokyny pre aktuálny rok vykazovania, kde upresňuje resp. „dovysvetľuje“ niektoré z pravidiel evidencie publikačnej činnosti (EPČ) uvedených vo *Vyhláske Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky o centrálnom registri evidencie publikačnej činnosti a centrálnom registri evidencie umeleckej činnosti č. 456/2016 Z.z.* (ďalej len „*Vyhláska*“). Keďže ide spravidla o vyše 20-stranový materiál, ktorý zahŕňa aj technické záležitosti ohľadom spracovania publikačnej činnosti a jeho exportu, pripravili sme výber z týchto pokynov, ktoré sa týkajú najčastejšie sa opakujúcich problémov (otázok) pri EPČ. Zároveň sme zohľadnili aj aktuálne požiadavky resp. pripomienky CREPČ. Zovšeobecnene sa dá povedať, že pre zaradenie dokumentu do „vedeckých“ (resp. najbonitnejších) kategórií je nevyhnutné, aby evidovaná publikačná jednotka (alebo jej zdrojový dokument) mala ISBN resp. ISSN, náležitý rozsah i náklad a bola recenzovaná aspoň 2 recenzentmi.

Do CREPČ sa v roku 2016 neexportujú:

- záznamy s nekompletnými bibliografickými údajmi,
- záznamy publikácií, ktoré ešte nevyšli,
- záznamy publikačnej činnosti zamestnancov vysokej školy s menším ako 100% pracovným úväzkom,
- záznamy publikačnej činnosti externých zamestnancov vysokej školy a externých doktorandov,
- záznamy nespádajúce do vykazovacieho obdobia 2016.

Predmetom EPČ pre rok 2016 nie sú:

- osobné blogy a stránky na internete,
- e-learningové kurzy,
- PPT prezentácie a prednášky,
- články v dennej tlači,
- tlačové správy,
- výročné správy,
- abstrakty, ak vyšiel aj plný text príspevku,

- nezmenené vydania publikácií (aj keď nebolo registrované 1. vydanie),
- časti publikácií, ak už bola evidovaná celá publikácia (napr. úvod, resumé a pod.)

Posúdenie publikácií skupiny A1 (kategórie AAA, AAB, ABA, ABB, ABC, ABD)

Publikácie s rokom vydania 2015 a 2016 zaregistrované do CREPČ vo vykazovacom období 2016 posudzuje po formálnej stránke CVTI SR (ako správca CREPČ), po obsahovej stránke odborný hodnotiteľský orgán riaditeľa CVTI SR.

Rozpis publikácie na kapitoly

Ak je na ktoromkoľvek mieste v publikácii (napr. líce alebo rub titulného listu, úvod, obsah, atď.) uvedený autorizovaný rozpis kapitol, je povinné publikáciu v zmysle *Vyhlásky* rozpisat' na časti a zaevidovať ich ako samostatné časti publikácie.

Recenzenti

Recenzenti sa uvádzajú povinne v záznamoch kategórií EPČ, kde to *Vyhláska* vyžaduje (AAA, AAB, ABA, ABB, ABC, ABD, ACA, ACB, ACC, ACD, AEC, AED, AFA, AFB, AFC, AFD, AGI). Publikácia, ktorá nie je recenzovaná, nesmie byť zaradená do týchto kategórií.

V publikáciách vydaných v domácich vydavateľstvách sa v kategóriách AAB, ABB, ABD, ACB, ACD, AED, AFB, AFD, AGI uvádzajú v zázname mená a priezviská aspoň 2 recenzentov. Ak má každý príspevok v zborníku svojho vlastného recenzenta, avšak iba jedného a neopakujúceho sa v rámci

rovnakého zdrojového dokumentu a v zborníku nie je uvedené, že bol recenzovaný, považuje sa za nerecenzovaný a nemôže byť evidovaný len v kategórii AED, AFB, AFD.

V publikáciách vydaných v zahraničných vydavateľstvách sa v kategóriách AAA, ABA, ABC, ACA, ACC, AEC, AFA, AFC uvádzajú v zázname mená a priezviská aspoň 2 recenzentov. Recenzenti musia mať v zázname uvedenú rolu – recenzent. Ak nie sú mená a priezviská recenzentov uvedené v publikácii, je možné dokladovať CVTI SR potvrdenie o recenznom konaní konkrétnej publikácie alebo celej vydavateľskej produkcie. Pri publikáciách vydaných vo vydavateľstvách zahrnutých v *Zozname vydavateľstiev* (na www.crepc.sk v sekcii *Pokyny CREPČ*) nie je potrebné opätovne dokladovať recenzné konanie.

ISBN/ISSN, iné štandardné číslo

Do kategórií EPČ, v ktorých sa vyžaduje ISBN/ISSN/iné štandardné číslo v zmysle *Vyhlásky*, sa môžu zaraďovať len tie publikácie, ktoré spĺňajú danú požiadavku. Ak publikácia nemá ISBN, ISSN, iné štandardné číslo, nemôže byť zaradená do kategórie, v ktorej sa tento údaj vyžaduje (zvyčajne sa zaraďujú do GII – *pozn. aut.*).

Konferenčné príspevky

Pre zaradenie konferenčných príspevkov do príslušnej kategórie je rozhodujúce miesto konania konferencie (nie miesto vydania publikácie) a skutočnosť, či ide o pozvaný alebo prihlásený príspevok (autor musí o. i. predložiť aj relevantné podklady o pozvaní, ak ide o pozvaný príspevok). V prípade virtuálnej konferencie

MEDZINÁRODNÉ ŠTANDARDNÉ ČÍSLO KNIHY - ISBN

ISBN (International Standard Book Number) je jednoznačný medzinárodný identifikátor monografických publikácií; pridelovanie čísla nahrádza manipuláciu so záznamami obsahujúcimi dlhý bibliografický popis. Systém ISBN spravuje Medzinárodná agentúra ISBN v Londýne a v súčasnosti má 166 členských krajín. Slovenská Národná agentúra ISBN je v Slovenskej národnej knižnici v Martine. Systém ISBN sa začal v Slovenskej republike používať v roku 1989, kedy bola založená Národná agentúra ISBN v SR. Jej úlohou je zabezpečiť evidenciu pridelovania správnych čísel ISBN publikáciám, ktoré vznikajú v slovenských vydavateľstvách. Agentúra vytvára databázu vydavateľov a nahlásených publikácií a každoročne oznamuje štatistiku nárastu vydavateľov Medzinárodnej agentúre ISBN. Agentúra plní všetky úlohy, ktoré Medzinárodná agentúra so sídlom v Londýne kladie na národné agentúry. Agentúra na svojej webovej stránke poskytuje aj informačný servis pre autorov a vydavateľov, v rámci ktorého pripravila aj viacero materiálov, o. i. aj elektronickú **Príručku používateľa systému ISBN** (<http://www.snk.sk/images/snk/ODSD/pdf/ISBNManualEdSloOnline.pdf>), z ktorej čerpáme informácie uvedené v tomto článku. Prešovská univerzita v Prešove má z hľadiska pridelovania ISBN štatút vydavateľa s vlastným prefixom 555 (3. blok), pričom ISBN prideluje **Referát pre akreditáciu, edičnú a športovú činnosť PU** (PhDr. Daniela Cehelská, PhD.) Partnermi pre referát sú v rámci univerzity – jednotlivé fakulty, Vydavateľstvo PU a Univerzitná knižnica PU (len pre vydávanie elektronických publikácií). Pridelenie ISBN nemá žiadny význam ani akúkoľvek právnu hodnotu vo vzťahu k vlastníctvu práv na dané dielo ani vo vzťahu k jeho obsahu. ISBN, ktoré sa už raz dielu pridelo, sa nemôže zmeniť, nahradiť ani opätovne použiť na iné dielo. Autor diela by mal žiadať o pridelenie ISBN až tesne pred vydaním diela, aby dielo vyšlo v tom roku, kedy mu bolo pridelené ISBN. Pokiaľ dielo autor nevydá, musí to oznámiť referátu

a ISBN vrátiť. Takisto musí oznámiť referátu každú zmenu názvu, autora a pod., ten to potom oznámi Národnej agentúre.

Číslo ISBN, ktoré musí byť uvedené priamo na publikácii, pozostáva od 1. januára 2007 z 13 prvkov (predtým z 10 prvkov) štruktúrovaných v piatich blokoch, ktorým predchádza skratka ISBN nasledovaná medzerou (napr.: ISBN 978-80-555-1279-2):

- 1. blok:** prefix alebo kód EAN (European article numbering) definujúci „knihu“ ako identifikovaný tovar (v súčasnosti sa používajú prefixy 978 a 979),
- 2. blok:** identifikačné číslo skupiny (92 = medzinárodné organizácie),
- 3. blok:** identifikačné číslo vydavateľstva (autorský kód),
- 4. blok:** identifikačné číslo titulu v produkcii vydavateľstva,
- 5. blok:** kontrolná pozícia.

Na tlačených publikáciách musí byť ISBN vytlačené na zadnej strane titulného listu. Ak to nie je možné, musí byť uvedené na titulnej strane dolu alebo spolu s údajmi o autorských právach. Musí sa takisto uviesť

aj v spodnej časti zadnej strany obalu publikácie (a v spodnej časti prebalu).

ISBN online publikácií musí byť uvedené na titulnej obrazovke zobrazujúcej názov alebo jeho ekvivalent, a/alebo na obrazovke s údajmi o autorských právach. ISBN všetkých ostatných produktov (cd/dvd-rom atď.) musí byť uvedené na etikete trvalo pripevnenej na produkte alebo, ak to nie je možné, dole na zadnej strane každého stáleho obalu (škatuľka, puzdro, rámček...). ISBN musí byť tiež zahrnuté do všetkých metaúdajov, ktoré obsahuje publikácia alebo produkt. ISBN musí byť tiež uvedené na všetkých sprievodných materiáloch k publikácii.

Samostatné (odlišné) ISBN je potrebné:

- pre každú formu diela (viazaná kniha, brožovaná kniha, online verzia, cd/dvd-rom atď.).
- pre každý jednotlivý nosič diela vydaného vo forme verzií v rôznych formátoch (PDF, HTML...),
- pre každú jazykovú verziu publikácie,
- pre každé ďalšie vydanie obsahujúce významné zmeny diela, príp. ak došlo k zmene názvu diela.

Pridelenie nového ISBN sa nevyžaduje, ak nedošlo k zmene vydania, roku vydania, formy ani vydavateľa, ak došlo iba k drobným zmenám (napr. k oprave tlačových chýb), príp. ak ide o dotlač.

V prípade viacerých zväzkov je každému zväzku pridelené jedno ISBN a všetkým zväzkom ako celku je pridelené spoločné ISBN. Spoločné ISBN je to, ktoré musí byť uvedené na zadnej strane titulnej stránky každého zväzku.

Ak je publikácia vydaná spoločne alebo ako spoločné vydanie dvoch alebo viacerých vydavateľov, každý vydavateľ môže pridať vlastné ISBN a uviesť ho na strane s autorskými právami. Na publikácii však musí byť uvedené iba jedno ISBN vo forme

čiarového kódu.

ISBN sa musí pridať aj publikáciám na voľných listoch s konečným počtom pokračovaní (teda nemajú byť vydávané bez časového obmedzenia). Naproti tomu sa ISBN nepriduje priebežne aktualizovaným publikáciám na voľných listoch (integrovane pramene) alebo aktualizovaným jednotlivým častiam.

Niektoré príklady typov monografických publikácií, ktorým môže byť pridelené číslo ISBN:

- tlačené knihy a brožúry,
- publikácie v Braillovom písme,
- publikácie, ktoré vydavateľ nemá v úmysle pravidelne aktualizovať alebo vydávať na pokračovanie,
- samostatné články alebo konkrétne vydania zdrojov na pokračovanie (ale nie zdroj na pokračovanie ako celok),
- mapy,
- vzdelávacie/inštruktážne filmy, videá a diapozitívy,
- zvukové knihy na kazetách alebo na CD alebo na DVD,
- elektronické publikácie, buď na fyzických nosičoch, alebo na internete
- digitalizované kópie tlačených monografických publikácií,
- mikroformy publikácií,

- vzdelávaci alebo inštruktážny softvér,
- zmiešané publikácie, ktorých hlavnú zložku tvorí text.

Niektoré príklady typov materiálov, ktorým nemožno pridať číslo ISBN:

- zdroje na pokračovanie,
- abstrahované subjekty (napr. textové práce a iné abstrahované výtvy intelektuálneho alebo umeleckého charakteru),
- tlačené materiály s krátkodobou účinnosťou, napr. reklamné materiály a pod.,
- tlačené hudobniny,
- umelecké tlače a umelecké súbory bez titulnej strany a textu,
- osobné dokumenty (napr. elektronický životopis alebo osobnostné profily),
- pohľadnice,
- hudobné zvukové nahrávky,
- softvér, ktorý je určený na iný účel ako vzdelávaci alebo inštruktážny,
- elektronické vestníky,
- elektronická pošta a iná elektronická korešpondencia,
- hry.

Ing. Peter Halko, UK PU

Martin Sopko:

JE POTREBNÉ SI VOPRED URČIŤ CIELE!

Volejbalový majster Slovenska v extralige mužov v roku 2015. Držiteľ Slovenského pohára vo volejbale mužov za rok 2016. Súčasný znovuzvolený kapitán VK Mirad PU Prešov, jedného z najúspešnejších volejbalových extraligových klubov na Slovensku. Rodák z Prešova a jeden z prvých absolventov Fakulty Športu Prešovskej univerzity v Prešove.

Po maturite, v roku 2001 si začal študovať na novovzniknutej Fakulte športu Prešovskej univerzity. Ty a tvoji spolužiaci ste boli jej prvými absolventmi. Ako si spomínaš na toto obdobie? Čo bolo dôvodom výberu práve Fakulty športu?

Študoval som telesnú výchovu v kombinácii s trénerstvom, samozrejme volejbalu. Športový klub, v ktorom som vtedy pôsobil úzko spolupracoval s univerzitou, z čoho vyplývala i možnosť individuálneho študijného plánu pre nás volejbalistov. Mal som šťastie, lebo som v tom období mohol robiť i študovať to, čo ma baví a živý dodnes. Štúdium mi v mojej ceste a športovej kariére len pomáhalo. Okrem toho som prostredníctvom štúdia našiel iný rozmer športu, učil som sa o psychológii, o pedagogike a o ďalších veciach, ktoré sú prospešné nie len pre absolventa, pre učiteľa, ale i pre profesionálneho športovca. Je však pravda a musím sa priznať, že nebolo som práve príkladným študentom,

najmä preto, že väčšinu času som v tom období venoval práve športu a volejbalu. Dvaja moji spoluhráči, Michal Červeň a Peter Tóth, boli zároveň i mojimi spolužiakmi a síce toho času nebolo mnoho, neboli sme leniví a vždy sme sa snažili s učiteľmi sa dohodnúť. Práve moje pôsobenie v Prešovskom klube od štrnástich rokov bolo dôvodom, prečo som sa na Fakulte športu rozhodol študovať. Vo volejbalovom klube Prešovskej univerzity som tak pôsobil až do skončenia štúdia.

Kam viedla tvoja cesta po skončení štúdia?

V roku 2005 sme sa, ako som spomínal, stali prvými absolventmi fakulty a úspešne sme skončili univerzitu. Vo volejbale som mal ešte ašpiráciu posunúť sa o krôčik ďalej a dokázať si, že na to mám. Po skončení školy som sa rozhodol odísť do zahraničia. Dostal som sa do reprezentácie a tým sa začalo moje tzv. kočovné desaťročie. V zahraničí som nakoniec

pôsobil desať rokov. Do môjho života potom vstúpila rodina, moja manželka a deti. Keď mala staršia dcéra nastúpiť do školy rozhodli sme sa vrátiť sa domov. V Prešove som našiel svoj domov a útočisko a po dobu troch sezón odvtedy pôsobím vo volejbalovom klube VK Mirad PU Prešov.

Na akej pozícii súčasne pôsobíš v klube, a aké sú najbližšie klubové výzvy?

Keď som sa pred tromi rokmi vrátil do klubu, stal som sa kapitánom. Minulú sezónu bol kapitánom Michal Červeň, no a tento rok si ma chlapci zvolili opäť. Už tretí rok sme v klube skoro tá istá partia, s menšími kozmetickými zmenami. Chceme sa i tento rok udržať na špici, ale keďže konkurencia tiež nespí nebude táto sezóna vôbec ľahká.

Uplynulú sezónu síce VK Mirad PU Prešov sezónu nevyhral, vo finále ste prehrali s Nitrou. Avšak tebe sa dostalo zadostučinenia. Bol si ocenený viacerými inštitúciami. Volejbalová federácia ťa zvolila za najlepšieho volejbalistu Slovenska, Prešovský samosprávny kraj ťa ocenil titulom športovec roka a rovnako tak i mesto Prešov. Ako

úspešný absolvent

si vnímal skutočnosť, že niekto iný ocenil tvoju prácu?

Uplynulý rok bolo tých ocenení naozaj mnoho. Pre mňa je základ robiť to, čo mám rád a čo ma živý srdcom. Ocenenia neboli plánovaným vyústením. Veľmi si cením, že Slovenská volejbalová federácia zvolila za volejbalistu Slovenska, práve hráča, ktorý hrá na Slovensku, i keď máme v zahraničí, samozrejme i doma, mnoho skvelých volejbalistov. Veľmi ma to potešilo. Je pre mňa potešením ocitnúť sa medzi menami ako Martin Gregor, Laco Lafko, Mirianna Brtková, ktorých práca bola tiež krajom a mestom, v ktorom žijú ocenená.

Je jeden moment v nedávnej histórii vášho klubu, kedy sa ti doslova podaril zázrak. Hovorím o „súboji“ o Volejbalový pohár, kde ste s Nitrou prehrávali 2:0 na sety. Tretí set ste prehrávali od začiatku, avšak náhle došlo zmene a po šnure bodov, kedy si bol na servise, ste nakoniec zápas vyhrali 3:2 na sety. Kedy nastal v tebe ten zlom, keď si si povedal, že poputuje pohár do Prešova?

Presne si pamätám ten zápas. Boli sme favoritom celej ligy minulej sezóny i volejbalového pohára, avšak ani sme sa nenazdali a za pol hodinu sme prehrávali 2:0. Boli sme pod tlakom, ako tím sme si už neverili a chýbal nám ťažný kôň, ktorý by

ten stav stopol a zavelil na obrad do boja...

...zrejme vám nechýbal, keď ste pohár nakoniec vyhrali...

...možno došlo k obratu, keď som sa dostal na servis, v nejakom percente som na tom možno mal zásluhu. Dôležité však bolo, že sa družstvo nakoplo. Začali sme šliapať a prebrali sme obraty do našich rúk a zápas sme vyhrali ako tím. Lepšie vyvrcholenie súboja o Slovenský volejbalový pohár, pre klub a našich fanúšikov ani nemohlo byť. Každý tím ma vo svojich radoch hráčov, od ktorých niečo v ťažkých chvíľach očakáva, vtedy sa treba s tou úlohou stotožniť a vziať zodpovednosť do svojich rúk. V našom klube je týchto hráčov rozhodne viac.

Ako si spomínal volejbalu sa venuješ dlhé roky. Máš mnoho skúseností. Nepremýšľal si v budúcnosti svoje poznatky, znalosti ďalej predať a začať trénovať?

Šport je v mojom živote od malička a neviem si predstaviť, že by som s ním mal raz prestať. Pokiaľ mi bude zdravie slúžiť a bude záujem, budem pokračovať na pozícii hráča. Na druhej strane mám športové vzdelanie a najvyššiu trénerskú licenciu. Za desať rokov v zahraničí a pätnásť rokov v slovenskej extralige som sa niečo naučil. Samozrejme, by som rád v budúcnosti trénoval, ale to

je otázka ďalekej budúcnosti. Dnes som hráč a plánujem ním byť, čo najdlhšie.

Ako podľa teba možno dospieť k úspechu. Kto je podľa teba úspešný človek, absolvent?

Keď som bol ešte starší žiak, chodil som podávať lopty k mužom, tak sme si pred zápasom brali bulletiny, no a na zadnej strane bola rubrika i o mládežníckych tímoch, i o žiakoch, ktorým som vtedy bol. Ešte som vtedy ani nehral, ale bol som na tom bulletine v zátvorke pri žiakoch uvedený ako striedajúci hráč. Bol som hrdý, že i ja som v prešovskom bulletine, i keď na zadnej strane, úplne na konci a iba v zátvorke. Vytýčil som si cieľ, že sa z tej zátvorčky dostanem a budem v základnej šestke. A tak som sa postupne snažil dostať sa najprv do zátvorčky pri mužoch až som nakoniec v základnej šestke. Je potrebné si vytýčiť ciele a pracovať na nich. Ja som mal šťastie, že som ten volejbal žral a za 5 rokov na univerzite som nevynechal ani jeden tréning, len ak som bol chorý. Vrával som si, že ak niečo milujem, prečo napríklad neostať na tréningu trebárs ešte desať minút navyše a dostať svoju zručnosť na vyššiu úroveň. A to všetko sa potom odrazí v úspechu človeka, v práci a v peniazoch. Za rozhovor ďakuje Andrea Čajová Volejbalovému klubu Mirad PU Prešov prajeme úspešnú sezónu!

ENVIRONMENTÁLNI MANAŽÉRI NA DNI ENERGETICKEJ EFEKTÍVNOTI

Dňa 15.6.2016 sa v priestoroch Inovačného partnerského centra v Prešove konal workshop na tému „Energetický manažment a e-mobilita“. Workshop bol sprievodným podujatím v rámci Energetického dňa Prešovského samosprávneho kraja 2016. Hlavným organizátorom bol Prešovský samosprávny kraj v spolupráci s Energetickým klastrom Prešovského kraja. Nosnou témou workshopu bolo zvyšovanie energetickej efektívnosti budovaním energetickeho manažmentu s akcentom na zvyšovanie energetickej hospodárnosti budov implementáciou moderných technológií s využitím obnoviteľných zdrojov energie. Cieľom podujatia bolo poukázať na jednej strane na zvyšovanie energetickej efektívnosti pri prevádzke budov, na strane druhej znížiť negatívne vplyvy na životné prostredie.

Na workshope boli prezentované konkrétne príklady využitia tepelných čerpadiel v komerčných budovách a budovách pre bývanie, možnosti

financovania projektov súvisiacich s energetickými úsporami vo väzbe na bankový sektor, elektromobilita a energetická efektívnosť vo svete a na Slovensku.

Po úvodných slovách JUDr. Štefana Bielačka, podpredsedu PSK, vystúpil s hlavnou prednáškou na tému „Energetický manažment“, Ing. Alexander Tokarcík, riaditeľ Energetického klastra Prešovského kraja.

Prešovskú univerzitu v Prešove zastupoval Ing. Martin Rovňák, PhD., vedúci Katedry environmentálneho manažmentu Fakulty manažmentu PU v Prešove, ktorý na workshope vystúpil s dvomi prednáškami na tému „Energetická efektívnosť v kontexte environmentálneho vzdelávania na Fakulte manažmentu PU v Prešove“ a „Možnosti financovania projektov súvisiacich s energie-

tickými úsporami“.

Na workshope sa okrem zástupcov praxe a samospráv zúčastnili aj študenti odboru Environmentálny manažment na Fakulte manažmentu PU v Prešove, pre ktorých to bola jedna z príležitostí, kde si môžu získané teoretické vedomosti konfrontovať s praxou.

Autor: Ing. Martin Rovňák, PhD,
vedúci Katedry environmentálneho
manažmentu FM PU v Prešove
Foto: Archív FM

VĎAKA ERASMU + V ZAHRANIČÍ

so všetkým, čo bolo potrebné. Po vybavení administratívnych záležitostí a po zoznámení sa s vedením tamojšej školy, študijným vedúcim a s novými spolužiakmi, som sa mohla naplno venovať štúdiu. Okrem bežného štúdia v škole, ktoré sa od nášho štúdia líšilo iba tým, že bolo náročnejšie, som mala možnosť zúčastniť sa mnohých iných aktivít, ktoré boli

pre nás na skúške pripravili študenti vyšších ročníkov. Zaujímavý bol výlet v Budapešti, v Osvienčime, či vo všetkých okolitých mestách v Českej republike. Tento študijný pobyt mi, okrem mnohých nových vedomostí a zručností, dal aj veľa priateľov z rôznych kútov sveta. Napríklad zo Španielska, Portugalska, Grécka, Veľkej Británie, Fínska, Ruska, Ukrajiny, Istanbulu, ale aj Česka, s ktorými som ostala v kontakte. Naučila som sa väčšej samostatnosti a tiež to, že keď človek chce niečo zažiť, tak

Moje meno je Renáta Vargová. Som študentkou tretieho ročníka odboru ošetrovatelstvo na Fakulte zdravotníckych odborov na Prešovskej univerzite. Počas môjho štúdia v druhom ročníku som prostredníctvom programu Erasmus + mobilita absolvovala zimný semester na Pardubickej univerzite v Českej republike. Absolvovala som študijný program ošetrovatelstvo - bakalársky program štúdia. Okrem povinných predmetov som absolvovala aj prax v nemocnici, kde som mohla porovnať hlavné rozdiely slovenského a českého zdravotníctva. Po mojom príchode do Pardubic ma čakal môj „Buddy“. „Buddy“ je študent z univerzity, ktorý sa mi venoval počas celého pobytu a pomáhal

súčasťou programu. Jednou z nich bolo napríklad vyskúšanie traumatologického oddelenia tamojšej nemocnice. išlo o akciu, pri ktorej žiaci univerzity hrali v modelovej situácii hromadnú nehodu s mnohými ťažko ranenými. Takže sme neboli skúšaní len my, ale aj lekári, sestry, vybavenie a funkčnosť systému práce. Dopadlo to dobre, lekári nás všetkých dokázali zachrániť. Ďalšou zaujímavou praktickou skúškou, ktorú som absolvovala v rámci prvej pomoci, bola pomoc ľuďom v bezvedomí v prevrátenom aute, ktoré

si musí za tým ísť a nebať sa. Som za túto príležitosť nesmierne vďačná a myslím si, že každý študent by si mal niečo také skúsiť. Veď sme mladí, múdri a plní energie. Tak prečo svoje schopnosti nevyužiť aj za hranicami?

EKOLÓGIA OČAMI ŠTUDENTA

Katedra ekológie PU v Prešove v rámci akcie **Ekodeň 2016**, ktorá je každoročne organizovaná spoločnosťou Resonance v meste Košice, vyhlásila fotografickú súťaž na tému „Ekológia očami študenta“. Žiaci a študenti mohli svoje fotografie poslať počas celého júna a súťažiť

tak o zaujímavé ceny. Celkovo bolo do súťaže zaslaných 23 fotografií. Po dôkladnom zvážení porota, pozostávajúca z členov Katedry ekológie, vybrala to najlepšie z najlepšieho (aj keď to bolo nesmierne ťažké) a tu je výsledok:

1. cenu získal **Stanislav Greš**, ktorý zachytil tohto farebného krásavca.

3. cenu získala **Beáta Vrábľová**. Ako Beáta uviedla, Ekológia je o vzťahoch a jej sa podarilo zachytiť priateľský vzťah jej kocúra a modlivky (vpravo hore).

Keďže rozhodovanie bolo nesmierne ťažké, rozhodli sme sa udeliť dodatočne **4. cenu**, ktorú získal **Tomáš Magda** za tento úchvatný kúsok.

2. cenu získal **Peter Seman** – ktorý na jednej fotografii zachytil ekologický spôsob dopravy a ekologický spôsob výroby elektrickej energie v Rakúsku.

ZA VŠETKY ZASLANÉ FOTOGRAFIE ĎAKUJEME A VÝHERCOM SRDEČNE BLAHOŽELÁME!!!

RNDr. Lenka Demková, PhD.

MOŽNOSTI ŠPORTOVANIA NA PREŠOVSKÉJ UNIVERZITE V PREŠOVE

Pomaly sa nám končí zimný semester a prichádza čas zápisu predmetov do toho ďalšieho. Fakulta športu vám ponúka príležitosti, po náročnom skúškovom a zimnom období, aktívovať organizmus a rozhybať telo.

Fakulta športu PU v Prešove je pracoviskom, ktoré poskytuje univerzitné, vysokoškolské telovýchovné vzdelanie pre učiteľov, trénerov, metodikov a odborníkov v oblasti telesnej výchovy a športu. Samozrejme, že je tu aj pre vás, študentov, ktorí máte záujem o telovýchovné aktivity v rámci štúdia. Fakulta športu zastrešuje všetky športové a pohybové aktivity v rámci Prešovskej univerzity v Prešove. Ponúka voliteľné predmety ako aerobik, fitness, futbal, plávanie a volejbal, z ktorých si môže vybrať každý študent a získať okrem pevnejšieho zdravia, nových kamarátov a zážitky a aj jeden kredit. V spolupráci so študentmi a vedením fakulty organizujeme aj Futbalovú miniligu a Vysokoškolskú ligu v mix volejbale, za ktoré môžete získať rovnako jeden kredit. Ponuku máme ale aj pre študentov, ktorí sa chcú vzdelávať aj vo vedomostnej sfére. Teoretický predmet Zdravý životný štýl je za 1 kredit a zahŕňa poznatky o výžive a pohybovej aktivite.

Futbalová miniliga

Ôsmy ročník Futbalovej miniligy PU sa nesie v znamení viacerých

zmien. Keďže sa do súťaže prihlásilo rekordných 20 družstiev, museli organizátori pristúpiť k ich rozdeleniu do troch skupín. Do jednej prvej ligy a do dvoch druhých lig. Z prvej ligy postúpi po základnej časti do play-off 5 družstiev spolu s víťazmi druhých lig a o posledné postupové miesto sa po základnej časti pobijú družstvá, ktoré budú na druhom mieste v oboch skupinách druhých lig. Počet účastníkov v 8. ročníku je neuveriteľných 245. Do práve prebiehajúcej Futbalovej miniligy, sa dá zapojiť už len pripojením sa k existujúcemu

družstvu. Liga prebieha v októbri a novembri 2016. Hrá sa na viacúčelovom ihrisku PU každý pondelok až stredou od 17.00 h do 20.20 h. Súťaž končí finálovým dňom, na ktorom bude ocenené každé mužstvo, traja najlepší strelci a jeden brankár. Ďalší ročník sa rozbehne v letnom semestri, tak nepremeškajte príležitosť, pretože záujem je vysoký. Prihlasovanie prebieha počas skúškového obdobia.

Vysokoškolská liga v mix volejbale

Prvý ročník sa uskutočnil počas letného semestra v akademickom roku 2014/2015. V súčasnosti prebieha už 4. ročník. Zápas sa konajú v priateľskom duchu, sú plné zábavy a úsmev-

ných momentov. Nestrácajú však na kvalite, čo sa odráža na plynulosti hry a pekných herných kombinácií. Liga sa koná v utorky od 18.00 h do 20.00 h v športovej hale PU. Hrá sa systémom dlhodobej súťaže každý s každým, podľa vyžrebovania a harmonogramu na 3 hrané sety do 25. Podmienkou, ktorá zatriktívňuje súťaž je, že na ihrisku musia byť stále minimálne dve ženy. Počet hráčov na súpiske je maximálne 12 a prihlasovanie do ďalšieho ročníka začína už počas skúškového obdobia. Bonusom je pre vás aj získanie 1 kreditu.

Fitness

Náplňou tréningu v posilňovni je cvičenie s vlastným telom, voľnými váhami a na strojoch, doplnené o aeróbne aktivity napríklad jazdou na stacionárnom bicykli. Hlavnou motiváciou k cvičeniu je pre väčšinu ľudí zvýšenie kondície a zmena fyzického vzhľadu. Silným faktorom môže byť aj zvýšenie telesnej zdatnosti, podpora správneho držania tela, rekonvalescencia po zranení či spoznávanie nových ľudí s podobnými koníčkami a následne vznik nových priateľstiev. Prioritou žien býva vytvarovanie a spevnenie postavy, muži

sa všeobecne orientujú na zväčšenie svalovej hmoty a zvýšenie sily. Cvičenie v posilňovni môže byť výhodou najmä v zimnom období, kedy je vonku nepriaznivé počasie. Pre začiatočníkov je pozitívom prítomnosť vzdelaných odborníkov v tejto

oblasti, ktorí vám budú nápomocní pri realizácii cvikov. Týmto spôsobom budete nielen vykonávať cvičenia technicky správne, čím znížite riziko zranenia, ale zároveň bude váš tréning efektívnejší už od začiatku.

Plávanie

V hlavnej budove Prešovskej univerzity sa nachádza plaváreň, kde ponúkame študentom každý štvrtok možnosť zdokonaľiť sa v jednotlivých plaveckých spôsoboch pod odborným vedením. Plávanie je špecifickým športovým odvetvím, pretože sa pohybujeme vo vodnom prostredí. Vodné prostredie na jednej strane pohyb umožňuje, ale na druhej strane ho výrazne brzdí. Plávanie je vhodná aktivita ako sa udržať fit nielen po celú dobu štúdia, ale po celý život. Môžeme ho totiž vykonávať v každom veku. Benefity plávania sú rozsiahle. Všetstranne rozvíja základné funkcie ľudského organizmu a rovnomerne zaťažuje svalstvo. Otúžovaním posilňuje imunitný systém, zvýšeným úsilím dýchacích svalov sa rozvíja dýchací systém, horizontálna poloha pozitívne ovplyvňuje činnosť srdcovo-cievnej sústavy. Zároveň plávanie pozitívne vplyva na správne držanie tela, udržiavanie kĺbovej pohyblivosti

a celkovo prispieva k znižovaniu stresu. Ak hľadáte pohybovú aktivitu, pri ktorej si precvičíte celé telo, plávanie je ideálna možnosť.

Futbal

Futbal sa postupne stal najobľúbenejším športom na celej planéte. Ak aj ty patíš k fanúšikom tohto celosvetového fenoménu, ponúkame ti možnosť navliť si predmet futbal. Každú stredu máte príležitosť zahrať si medzi sebou v športovej hale PU, a tak si spestriť svoj voľný čas.

Volejbal

Volejbal patrí do skupiny odrážacích, sieťových a kolektívnych športových hier. Popularita volejbalu vyplýva z pestrého obsahu hry a činností, pri ktorých hráč musí spolupracovať so spoluhráčmi a neprichádza do osobného – priameho kontaktu so súperom. Ak si svoj voľný čas chcete spríjemniť touto rozšírenou hrou, využite možnosť zahrať si s partiou priateľov každý utorok v športovej hale PU.

Aerobik

Aerobik je skupinové, vytrvalostné cvičenie s využitím prostriedkov základnej, kondičnej, rytmickej gymnastiky a tanca. Pri cvičení sa zapájajú všetky veľké svalové skupiny, pozitívne je ovplyvňovaný srdcovo-cievny, dýchací a pohybový aparát, čím sa stáva organizmus silnejším a zdatnejším. Aerobik svojou

pohybovou pestrosťou a tanečnosťou rozvíja kondičné a koordinačné schopnosti. Hlavným motivačným prvkom, okrem stále pozitívne naladeného lektora, je hudba. Hudba udáva rytmus a tempo, čím udržuje žiadanú intenzitu cvičenia. Na našich hodinách striedame rôzne aeróbne štýly ako dance, latino, country, tae bo, step aerobik a iné. Hodina aerobiku začína rozcvičením s využitím jednoduchších

krokových variácií a prípravou tela dynamickým natáňovaním na hlavnú časť. Nasleduje aeróbny blok, v ktorom sa naučíte jednoduchú choreogra-

fiu, tvorenú základnými krokmi nízkeho a vysokého aerobiku. V záverečnej časti hodiny upokojíme organizmus cvičením v pomalšom tempe a vložíme aj posilňovací blok. Hodinu aerobiku ukončíme strečingom, pričom zdôrazňujeme správne dýchanie. Z hodiny aerobiku odchádzame plní duševnej radosti a spokojnosti, bez stresov a s úsmevom na perách, pripravení zdávať pozitívnu náladu.

Zdravý životný štýl

Predmet týkajúci sa overených informácií o moderných a v súčasnosti veľmi rozoberaných tém a poznatkoch. Zdravý životný štýl je teoretickým predmetom, kde sa dozviete najnovšie a vedecky podporené informácie o výžive, pohybovej aktivite a ich benefitoch pre zdravie človeka. Dozviete sa, čo zdravotný štýl ako pojem znamená, oboznámite sa s vplyvom pohybu na ľudský organizmus a význame zdravej výživy ako prevencii pred civilizačnými ochoreniami. Zaujať môžu aj negatívne faktory životosprávy, o ktorých často ani nevieme aj napriek ich dennodennému vykonávaniu. Za váš záujem o lepšie zdravie budete odmenení aj jedným kreditom. Ak ste sa zmeny životného štýlu doteraz stránili a nevedeli ste ako začať, možno práve tento predmet je pre vás vhodným začiatkom.

Všetky ponúkané predmety a aktivity Fakultou športu PU sú už dlhodobou súčasťou výučby a je len na vás, kedy sa pripojíte do tohto kolobehu, naštartujete organizmus a využijete naplno svoj voľný čas. Spojte pozitívne s užitočným a nech už si vyberiete čokoľvek z našej ponuky, odmenou, okrem lepšej

nálady, zvýšenej telesnej zdatnosti či lepšej postavy a nových kamarátstiev, budú pre vás aj získané kredity. Využite jedinečnú príležitosť a prídte si zašportovať pod odborným vedením. Tešíme sa na vás v letnom semestri.

Mgr. Dalibor Dzugas, Mgr. Martin Jesenský, Mgr. Petra Tomková
Fakulta športu

PREŠOV PRIPRAVENÝ NA NOVÝ HOKEJ!

Podpisom zmluvy o účasti v Európskej univerzitnej hokejovej lige z 20. septembra sa začala písať história univerzitného hokejového klubu Warriors Prešovská univerzita. S novým klubom prichádza do Prešova i nová európska liga.

Počas predchádzajúcich štyroch rokov sa Warriors zapájali do hokejových turnajov univerzít na Slovensku, a to práve s cieľom vstúpenia do Európskej univerzitnej hokejovej lige. Po dlhých prípravách a odohratých zápasoch budú hokejisti z Prešovskej univerzity bojovať na ľade proti slovenským, ale i poľským či českým univerzitám. V období od októbra do augusta ich čaká dvadsať zápasov a na desiatich z nich sa predstavia domácim prešovským fanúšikom. Podľa slov dekana Fakulty športu Doc. Ružbarského nastupujú do ligy s jasným cieľom. „Sme športovci, chceme vyhrať a po troch rokoch zosadiť z trónu Karlovu univerzitu.“

Prvýkrát pred na domácom ľade!

Prvý a dlho očakávaný zápas, sa konal 10. októbra a na domácom prešovskom ľade sa Warriors postavili proti hráčom z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Od prvých minút zápasu boli domáci Warriors aktívnejší. Približne 500 skandujúcich divákov na tribúne tešili prešovskí bojovníci rýchlymi výmenami, dynamickou hrou a efektným hokejom. Úspech na seba nenechal dlho čakať a už v tretej minúte za asistencie Tomáša Lopáčka sa po strele z hokejky kapitána Kristiána Horváta sieť na bráne hostí zatrasla

prvýkrát. Warriors do konca prvej tretiny ešte zabojovali a do šatní odchádzali s víťazným pocitom. Druhá tretina ponúkla opäť kvalitný hokej. Súperi sa hneď zo začiatku zmobilizovali a v 22. minúte zápasu prekonal Bystričan Ferletjak lapačku Cmorejca. Úspešná strela povzbudila Bystričanov, ktorí znásobili útok na našu bránu. Po viacerých neúspešných strelách, sa potvrdilo staré známe, nedáš – dostaneš a na konci druhej tretiny po asistencii Mateja Hrušovského skóroval Tomáš Lopáček. Do konca druhej tretiny už Bystričania nevyrovnali. Do poslednej tretiny však s väčšou vervou vstúpili Banskobystričania. Dvoma rýchlymi gólmi sa hostia dostali do vedenia a zápas nakoniec po strele do prázdnej brány vyhrali 4:2.

Aj napriek zdanlivo nepriaznivému výsledku bol prvý zápas pre nováčikov z Európskej univerzitnej hokejovej ligy pokrokom. Podľa slov trénera hokejového klubu Warriors Prešovská univerzita ukázali hráči, že sú v lige rovnocenným súperom. „Dnes sme sa stretli s mužstvom, ktoré skončilo vo svojej sezóne, keď sa zúčastnilo ligy EUHL druhé, minulú sezónu bolo to mužstvo tretie v tabuľke. V dnešnom zápase sme videli, že sme rovnocenným súperom, myslím

si, že pre každého súpera.“, dodal hlavný tréner klubu Peter Zachar. Hokejisti z Banskej Bystrice odchádzali z Prešova spokojní. „Bol to prvý zápas, ťažko hodnotiť súpera, ale bol to boj. Máme si v odvetnom zápase, čo vracať.“, zhrnul kapitán UMB hockey team Banská Bystrica, Michal Michalčík.

Medzištátny zápas v Prešove!

V 4. kole Európskej univerzitnej hokejovej ligy sa na prešovskom ľade proti sebe postavili Warriors z Prešovskej univerzity a ACADEMY 1928 KTH z poľského mesta Krynica. Stretnutie nováčikov v lige predpokladalo vyrovnaný zápas plný rýchlych akcií

a napätia z výsledku. Gólovo stretnutie otvorili domáci po dohode Lopáčka a Mikloša. Rýchlym hokejom potešili Warriors domácich fanúšikov už v tretej minúte, keď Lopáček prekonal lapačku brankára Krynice. Neustále útoky na bránu hostí sa vyplatili a v šiestej minúte sa za asistencie Štofanička a Maliňáka podarilo Starovičovi prekonať bránkovú čiaru Krynice po druhýkrát. Do konca prvej tretiny si Warriors strážili svoj dvojbodový náskok, avšak dve minúty do konca hokejisti z Krynice vyrovnali a druhým rýchlym gólom tridsať sekúnd pred skončením tretiny vyrovnali na 2:2. Do druhej tretiny nastúpili oba tímy s čistým štítom. Hokejistom z Prešovskej univerzity sa však nepodarilo udržať si vyrovnané skóre dlho a druhým dejstvom viditeľne viedli hostia z Krynice. V dvadsiatej štvrtnej minúte strelili svoj tretí gól a v tridsiatej minúte už viedla Krynica 4:2. V poslednej tretine stretnutia Warriors zabojovali a pokúsili sa nepriaznivý stav zvrátiť. V štyridsiatej štvrtnej minúte ukázal Duračinský, že Prešov

ešte v zápase s Krynica nepovedal svoje posledné slovo a zatriasol sieťou v bráne hostí po tretí krát. Ich odpoveď však na seba nenechala dlho čakať a už v štyridsiatej šiestej minúte prestrelili nášho brankára po piatykrát. Zápas, v ktorom sa stretli nováčikovia ligy tak dopadol úspešnejšie pre klub ACADEMY 1928 KTH Krynica, ktorí si vďaka finálnemu stavu 5:3 doniesli do Poľska plný bodový zisk za výhru. Po skončení štvrtého zápase odišli chlapi z Prešova bez zisku bodov. „Chvíľu sme vyhrávali, potom sme dostali nejaké rýchle góly. Hokej je o minimálnych chybách a my sme dnes spravili tých chýb viac, čiže povedal by som, že tam

bola tá slabina.“, zhodnotil výsledok zápasu hlavný tréner Warriors, Peter Zachar.

Strelec prvého gólu Tomáš Lopaček vyzdvihol úroveň ligy, „V tejto lige asi nie je slabší súper, s ktorým by sme vyhrali 10:0. A každý súper je dobrý, takže treba sa zlepšovať a hrať ďalej.“ Šancu vyhrávať zápa-

DOČKALI SA VÍŤAZSTVA!

Piate kolo Európskej univerzitnej hokejovej ligy bolo pre Warriorov z Prešovskej univerzity prajné.

Po prehratých zápasoch „bojovníci“ doslova vstali z popola. A hoci mal Trenčín vo svojich radoch i podporu zo zahraničia, Warriors im nedali šancu. Po vyhratom zápase si tak Prešovčania konečne odniesli body za výhru.

Na domácom zápase prepísali históriu EUHL!

Tí, ktorí sa posledného domáceho zápasu prešovských Warriorov na ľadovom štadióne 7. novembra zúčastnili, videli všetko, čo sa od riadneho hokeja očakáva. Hráčom z klubu Warriorov sa podarilo dosiahnuť hneď dva hattricky. Prvý si vyslúžila prešovská 14-tka Alexander Mihál, ktorý v priebehu troch minút strelil hneď tri úspešné góly za sebou. Tie z neho spravili strelca najrýchlejšieho čistého hattricku v histórii Európskej univerzitnej hokejovej ligy. „Po tej prvej tretine som si sadol do šatne a vravel som si sám pre seba – Ty si dal tri góly? Áno, ja som dal tri góly. Vau, čo sa to stalo!- Až potom som si uvedomil, že som dal tri góly, keďže v predošlých

zápasoch nie a nie dať gól, už mi bolo do plaču z toho.“, opísal svoje pocity Alex Mihál, ktorý k víťazstvu proti Trenčanom výrazne dopomohol.

Druhý Hattrick GordiehoHowea zlomil obranca Warriorov Jakub „Mistro“ Mistrík, ktorý v jednom zápase strelil gól, asistoval pri úspešnej strele a vyslúžil si i ovácie fanúšikov po zložení rukavíc a nadelení víťaznej rany súperovi z tímu Gladiators Trenčín. „Hlavou mi šlo iba to, aby som nedostal pred domácim publikom na „frňák“. Pocit to bol super, keďže sme vyhrali prvý zápas pred domácim publikom a po tej bitke mi všetci tleskali. Podanie rúk však k tomu podľa mňa patrí.“, dodal divácky obľúbenec Jakub Mistrík, ktorý si po šarvátke so svojim súperom chlapsky podal ruku.

Prešovčania si doma v tomto roku predsa ešte zahrajú!

Po preložení termínu posledného domáceho zápasu v tomto roku to vyzeralo tak, že si v Prešove Warriori zahrajú až v tom novom. Manažéri klubu však pre hráčov i fanúšikov pripravili Mikulášsky benefičný zápas odvekých rivalov Prešov vs. Košice, v podaní hokejistov z Prešovskej univerzity

sy vidí hlavne v príprave, „Musíme sa zlepšiť každý individuálne a každý od seba musí začať. To nás môže dostať dopredu a môžeme vyhrávať zápasy.“

Hostia z Krynice vyzdvihli pokrok domácich Warriors, „Je to dobrý tím hrajúci dobrú taktickú hru a myslím, že hráči budú hrať stále lepšie a lepšie, pretože prvý priateľský zápas sme nad nimi vyhrali 11:4 a teraz to bola naozaj vyrovnaná hra.“, dodal hráč ACADEMY 1928 KTH Krynica Ruslan Bashirov.

Najbližšie sa Warriors Prešovská univerzita predstavia domácemu publiku 21. 11.2016 o 18. hod. na Zimnom štadióne v Prešove, kde nastúpia proti hokejistom z **PANEU-ROPA Kings**.

a Technickej univerzity v Košiciach. Veľký súboj sa odohrá v predvečer najväčšieho detského sviatku v roku, sv. Mikuláša. V pondelok 5. decembra bude pre každé dieťa pripravená sladká odmena. V spolupráci s Inštitútom edukológie a sociálnej práce Prešovskej univerzity chystajú Warriori zbierku „Mikulášsky koláčik“ kde si budú môcť ľudia za dobrovoľný príspevok kúpiť koláčik - výťažok z tejto zbierky, ktorá bude cez deň prebiehať i v Základnej škole na Vodárenskej ulici a následne na štadióne pred zápasom spolu s príspevkom na vstupné poputuje na nákup pomôcok pre autistické deti zo ZŠ na Vodárenskej ulici v Prešove.

Andrea Čajová

ISSN 1337-9208

www.napulze.unipo.sk

